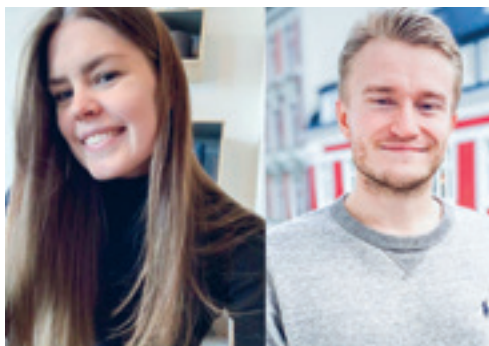

JURISTEN

NR 5 / 2023

WWW.JURISTEN.NO

Tema Student

Det mangfoldige studentlivet

Studietips // Gjenopptak av fag // KI og digitalisering

Trainee-plasser // Utveksling // Karriereønsker

HØSTENS JUS-KURS

AJOURFØRINGSKURSET

Det årlige ajourføringskurset	28. nov.
Livestream: Det årlige ajourføringskurset	28. nov.

ALTERNATIV TVISTELØSNING

Meklingsakademi i regi av Advokatforeningen og JUS	1. – 7. nov.
Profesjonell forhandling – innføring	22. – 23. nov.
Den fastlåste klientsamtalen	13. – 14. des.

ARBEIDSRETT

Det årlige pensjonsrettskurset	15. nov.
Kollektiv arbeidsrett – fordypning	6. – 7. des.

BARNERETT

Barnerettsdagen	2. nov.
-----------------	---------

BISTANDSADVOKATER

Mishandling i nære relasjoner	
– økonomisk utnyttelse og psykisk vold	24. nov.

BOLIG- OG EIENDOMSRETT

Livestream: Det årlige kurset for eiendomsmeglere	16. – 17. nov.
---	----------------

BYGGEKONTRAKTER OG ENTREPRISERETT

Grunnkurs i byggekontrakter og entrepriserett	4. – 5. des.
---	--------------

BYGNINGS- OG REGULERINGSRETT

Det årlige plan- og bygningsrettskurset	31. okt. – 1. nov.
---	--------------------

COMPLIANCE

Det årlige kurset i compliance	2. – 3. nov.
--------------------------------	--------------

ERSTATNINGSRETT

Det årlige personskadeerstatningsrettskurset	16. – 17. nov.
--	----------------

EU/EØS-RETT

Ajourføringskurs i EU/EØS-rett	7. nov.
Livestream: Ajourføringskurs i EU/EØS-rett	7. nov.

FAMILIE-, ARVE- OG SKIFTERETT

Det årlige kurset i familie-, arve- og skifterett	2. – 3. nov.
---	--------------

FORVALTNINGSRETT OG STATSRETT

Offentleglova	30. nov.
Livestream: Offentleglova	30. nov.

KONTRAKTSRETT

Det årlige kontraktsrettskurset	8. nov.
What you need to know	
– Drafting International Contracts	30. nov. – 1. des.

PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETT

Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset	31. okt. – 1. nov.
---	--------------------

REGELTEKNIKK

Praktisk regelteknikk – hovedvekt på lovarbeid	23. – 24. nov.
--	----------------

PERSONVERN

Masterclass i personvern: Personvern i arbeidslivet	14. nov.
---	----------

SIVILPROSESS

Det årlige sivilprosesskurset	9. – 10. nov.
-------------------------------	---------------

TVANGSFULLBYRDELSE OG INKASSO

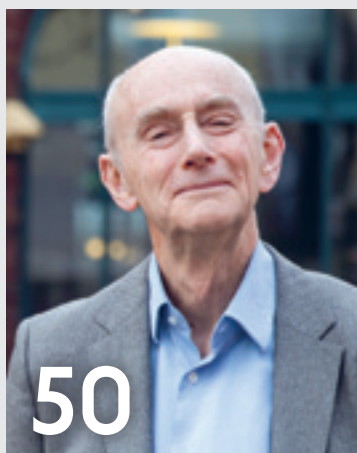
Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse og inkasso	22. nov.
---	----------

Sjekk også ut JUS Abonnementet hvor du kan få tilgang til alle digitale kurs (ikke Advokatkurset), blant annet effektive ajourføringsforedrag innen alle fagområder. Du får også fordelspris på de fysiske årlige kursene.

Se jus.no for kursoversikt og påmelding

Innhold 5|23

6 Engasjement

Johannes Ørn Thorsteinsson, leder av Juristforbundet – Student, har lest undersøkelse blant studenter med interesse.

12 Studentenes spørsmål

Karriererådgiver Inger-Christine Lindstrøm forteller at jusstudenter har mange spørsmål om valg de gjør underveis.

16 Trainee-opphold

Astros Gudjonsdottir har vært praktikant på advokatkontor i to omganger. På nyåret starter hun som advokatfullmektig og gleder seg til å begynne å jobbe.

24 På utveksling

Thilde Badin var på utveksling i Washington D.C.

34 Praksis i Finanstilsynet

Finanstilsynet er et godt eksempel på at det offentlige kan være tjent med å tilby deltidsjobber til jusstudenter i større grad enn i dag, sier Synne Kristine Backe.

40 Brenner for juss og mangfold

Mahnoor Chaudry er opptatt av behov for mer inkludering av ulike typer kompetanse i jussen og jusmiljøet.

50 Juslegendens råd

– Du må våge å stikke nakken ut, og prate i forsamlinger selv om du ikke er sikker på om du er riktig så god som de flinkeste, sier Jan Fridthjof Bernt.

Foto: Volvo Car Group

Nye Volvo EX30

- Stor nyhet i liten innpakning

Som medlem i Juristforbundet får du nå god pris på Volvo:

- ✓ Plug-in Hybrid: 8 %
- ✓ Helelektrisk: 4 %

Normalt kan rabatten kombineres med kampanjer og pakketilbud, men leverandør forbeholder seg retten til å unnta seg kombinasjonen i enkelte tilfeller. Rabatten beregnes av bilpris eks. registrerings- og vektavgift og mva.

EX30 Recharge Twin Performance El-rekkevidde WLTP 460 km. Forbruk 16,3 kwh/100km. Forbehold om trykkfeil. Avbildet bil kan ha annet enn annonsert utstyr.

Se alle medlemsrabattene på juristforbundet.no/medlemsrabatter

Fremtidens jurister utdannes nå

I denne utgaven av Juristen tar vi for oss jusstudiet og studentlivet. Og ikke minst hvilke forventninger det er til arbeidsliv og karriere. Så hvor godt forbereder studiet de fremtidige juristene på arbeidslivet? I en undersøkelse foretatt av Juristforbundet svarer hele 89 prosent at de opplever foreleserne som dyktige og trivselen på jusstudiet er god, til tross for stort forventningspress til karakterer og stressende studiehverdag.

Men når det kommer til digitalisering og kunstig intelligens (KI) svarer studentene at de ikke får tilstrekkelig kunnskap. Dette vil nok antakelig gjelde for de fleste studentgrupper, men juristenes rolle i utviklingen er svært viktig for rettsikkerheten, påpeker studentleder Johannes Ørn Thorsteinsson. Enten det gjelder helseteknologi eller vedtak som fattes ved hjelp av KI. I Karnovs siste bransjerapport, som tar for seg fremtidens jurist, konkluderes det med at jurister på alle felt erkjenner hvor viktig det er å forstå og være i stand til å bruke digitale verktøy. Men at nesten halvparten av juristene i skandinaviske land frykter at de mangler nødvendige teknologiske ferdigheter. Det betyr at mange som allerede er i arbeidslivet vil ha behov for opplæring og etterutdanning, men det er også en utfordring til jusutdanningen.

Det er en utfordring som tas på alvor viser vår spørreunde til utdanningsstedene, som du kan lese om lenger ut i denne utgaven. Det handler også penger – jusstudiet må ha en bedre finansiering. Foran fremleggelsen av årets statsbudsjett påpekte Juristforbundets president at rettsvitenskapen har vært underprioritert i mange år og

at det trengs økt satsing på utdanning og forskning. Budskap til politikerne er at jussen er blant de dårligst finansierte akademiske utdanningene – og det er skremmende med tanke på økt rettsliggjøring, digitalisering og globalisering.

Men når det gjelder diskusjonen om KI og legal-tech, må man også merke seg hva professor Jan Fridthjof Bernt sier i denne utgaven: Jurister bør ha noe mer med seg enn ren profesjonell kunnskap om rettsreglene eller forvaltningspraksis når de kommer ut i arbeidslivet. De bør også ha evne til å kunne snakke med de menneskene som sakene gjelder for å finne best mulig løsninger. Det dreier seg mer om menneske enn maskin og kan neppe gjøres med KI.

Dette er studentundersøkelsen

Undersøkelsen som omtales i denne utgaven er foretatt av Juristforbundet blant forbundets studentmedlemmer. I undersøkelsen er det fokus på blant annet trivsel på studiestedet, opplevelse av prestasjonspress, undervisningen, ambisjoner for arbeidslivet og hva som vurderes som viktig ved valg av arbeidsgiver. Undersøkelsen gikk ut til alle studentmedlemmer i Norge, med unntak av de som akkurat har startet sitt første semester. Undersøkelsen ble sendt til 2.580 studentmedlemmer og er besvart av 38%. Den ble gjennomført i perioden 6.–17. september.

Ole-Martin Gangnes
redaktør

Redaktør
Ole-Martin Gangnes
omg@juristen.no

Annonseansvarlig
Randi Huth Rogne – Storybold
randi@storybold.no
Tlf.: +47 995 20 500

Journalist
Tore Letvik
tl@juristen.no

Design / layout
Inge Martinsen – Aksell AS
inge.martinsen@aksell.no

Journalist
Tuva Bønke Grønning
tbg@juristen.no

Tips redaksjonen
redaksjonen@juristen.no
mob. 48 24 83 52
www.juristen.no

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer på juristforbundet.no for å endre.

Andre – send ny adresse til
medlem@juristforbundet.no

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Juristen arbeider etter redaktørplakaten og er en del av

Forsidebilde

Privat / Juristforbundet / Juristen / Sten E. Eriksen/Wikborg Rein

Grafisk produksjon

Ålgård Offset AS

Innsendt stoff til neste nummer må være redaksjonen i hende innen 27. november 2023.

Redaksjonen avsluttet 17. oktober 2023.

Utgiver

Studentundersøkelse

Stort engasjement rundt ulik praksis for gjenopptak av fag

Vi tok en prat med leder av Juristforbundet – Student om resultater fra fersk undersøkelse om studenters hverdag.

 Ole-Martin Gangnes

En undersøkelse blant jusstudenter, utført blant medlemmer av Juristforbundet, tar for seg en rekke temaer om studenthverdagen; alt fra undervisningssituasjonen, trivsel på undervisningsstedet og tanker om arbeidslivet. Du kan lese mer om undersøkelsen i denne utgaven.

Johannes Ørn Thorsteinsson er leder av Juristforbundet – Student og er selv student ved Universitetet i Bergen, der han i disse dager er i gang med masteroppgaven. Han har lest studentundersøkelsen med interesse. Ikke minst svarene som har kommet når det gjelder ordningene med å ta opp igjen eksamen.

Nesten tre av ti er misfornøyd med ordningen på sitt studiested og i undersøkelsen har engasjementet

vært stort i fritekstfeltet. Det er ikke tvil om at temaet vekker interesse.

– *Er det noe dere er opptatt av i studentstyret?*

– Vi i styret er opptatt av det, og vi opplever at studentseksjonens medlemmer er opptatt av det. Det er en ulik praksis mellom studiesteder for å ta opp igjen fag, og det har mange vanskelig med å forstå. Jeg tror samtidig man ikke skal ha en forventning om at det skal være mulig å ta opp så mange fag du vil, så mange ganger du vil, i nær sagt det uendelige. Dette er selvfølgelig også et kostnadsspørsmål. Men nå er det ikke likt på de forskjellige studieplassene og det er det en del som reagerer på.

Han sier det likevel kan være gode grunner til ulike regler.

– Ta for eksempel bachelorstudentene på Lillehammer som har lyst til å gå videre til master i Bergen eller Oslo: de må jo da søke med enten karakterer fra videregående skole, eller med snittet sitt fra Lillehammer. Da blir de selvfølgelig ekstra avhengig av veldig gode karakterer for å komme direkte inn på master hvor det er få plasser de kan konkurrere

om. Dette må vi ikke glemme når denne diskusjonen tas. Samtidig er det de som tenker at det at du da får lengre tid til å bestå de tre første årene – og flere muligheter for få bedre karakterer som du da kan ta med deg videre til Bergen eller Oslo – det kan slå litt uheldig ut.

Han sier det kan være forskjellige behov og forskjellige innretninger, men at når karakteren har så mye å si, så burde det kommuniseres tydeligere hvorfor det er forskjellig.

– Da kunne man lettere ta diskusjonen om det er gode grunner for det eller om det burde være mer likt. Jeg synes jo man skal kunne begrunne det godt hvis man skal ha mildere ordninger enn det som er gjennomsnittet.

Emnesperre

– Det er jo også emnesperre både i Oslo, Tromsø og Bergen, slik at du må du ta fagene året etter at du har hatt det. Det vil si at du ikke kan gå tilbake i tredje år og ta første klasse fag, hvis du går i Bergen, for eksempel. Noe du kan gjøre for eksempel på Lillehammer.

Johannes Ørn Thorsteinsson.
(Foto: Juristforbundet)

Han sier det er et tema som har mye oppmerksomhet blant studentene.

– Mange reagerer på at det kommer studenter inn på master med kjempegode karakterer som de kanskje har brukt fire år på få. Når man da tar masteren, vil noen føle at den blir vurdert opp mot noen som har hatt flere muligheter til å ta opp fag underveis. Men så er det et spørsmål om hvor man skal sette grensen.

Han viser til at det har vært slik at jusstudenter har stått for en relativt stor del av gjentak.

– Dette har jo alltid vært en diskusjon, også om man skal kunne ta opp fag i det hele tatt. Sett med universitetets øyne har det en økonomisk side – det koster jo penger. Hvor mye gjentak skal man legge opp til? Det kan jo virke bra mot karakterpress at det er mindre muligheter for å ta opp. Jo mindre du kan ta opp fag, jo mer vil et vitnemål sprike. Men det vil nok gi et mer riktig bilde.

Men han mener det samtidig må være muligheter for den som har vært syk eller hatt utfordringer.

– Så dette kan ikke kuttes helt ut. Spørsmålet er bare hvor mye det skal kunne gjøres og hvordan ordningene kan oppleves som rettferdige.

Kjønnsbalanse

Et annet spørsmål i undersøkelsen har vært studentenes tanker om kjønnsbalansen ved jusstudiet. Det er rundt 70 prosent kvinner og 30 prosent menn. 48 prosent av de spurte mener balansen burde vært bedre. 43 prosent mener det ikke spiller noen rolle.

– Den gang det var omvendt gikk det lenge før noen snakket om at det skulle være et problem med mannsdominans, så det er interessant og se at vi nå snakker om at det kan være et problem med kvinnedominans, sier Thorsteinsson.

– Men samtidig er det jo et argument at bransjer skal speile samfunnet. Både i advokatbransjen og i juristmiljøet generelt ønsker man jo mangfold og både menn og kvinner. Svarene i undersøkelsen viser at dette er en diskusjon.

Han har ikke tro på å sette i gang tiltak som kvotering eller lignende.

– Dette er en ubalanse som man finner i høyere utdanning generelt. Hvorfor det er slik er nok ikke så enkelt å svare på. Man må se på hva som skjer på et tidligere tidspunkt, før universitet. Men undersøkelsen viser at mange av studentene mener balansen burde vært bedre.

Forventningspress

Når det gjelder studiehverdagen, svarer studentene i undersøkelsen at de opplever forventningspress om gode karakterer og at mange synes studiehverdagen er stressende. Samtidig svarer 84 prosent at de trives på studiet.

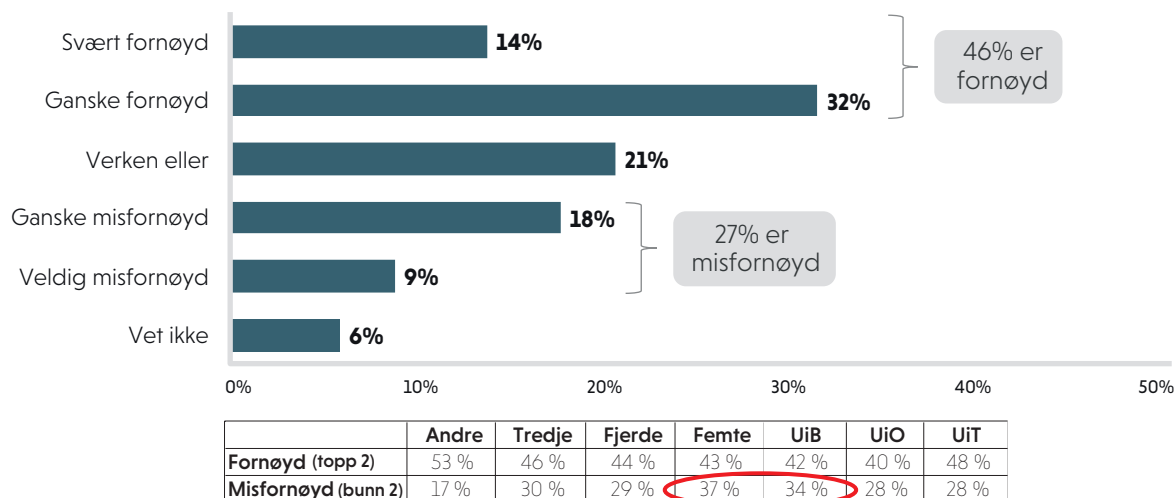
– Karakterer betyr jo fremdeles en del, det er feil å si noe annet. Men jeg tror nok at det betyr mindre enn det man får inntrykk av. Juristyrket er i stor endring, og det er kanskje andre ferdigheter som blir viktig i årene som kommer. Noen stikkord er digitalisering, tvisteløsning, forhandlinger og relasjonsbygging.

– Man må huske at jusstudentene generelt presterer godt og at en C på studiet er en god prestasjon. Det er så mange flinke studenter som jobber mye. Med de læringskravene vi har, ►

46% er fornøyd med ordningen for å ta opp eksamen. Nesten 3 av 10 er misfornøyd med ordningen på sitt studiested. Det er mest misnøye blant femteårsstudentene og på UiB

Studiestedene har ulike ordninger for å ta opp eksamen, både med tanke på tidspunkt/frist og antall ganger.

Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med ordningen som tilbys på ditt studiested?

så er C en god prestasjon. Når alle er så flinke og jobber mye, så er du jo dyktig hvis du er gjennomsnittlig.

Men studentene sier de trives til tross for mye stress.

– Det viser jo blant annet at man har mye nytte av de forskjellige foreningene som finnes og at man møter folk med samme felles interesse. Det bidrar nok til at folk opplever at jusstudiet er relevant, og at dette med stress og karakterfokus ikke er altfor drepende.

60 prosent av studenten svarer også at det var lett å finne seg til rette sosialt da de startet studiet.

– Det er hyggelig å se. For andre kan det ta noe lenger tid å finne seg til rette i en ny by og med nye mennesker, men det er naturlig.

Undersøkelsen spør også om hvordan studentene opplever undervisningen og foreleserne. 89 prosent mener foreleserne er faglig dyktige,

men mange kunne tenke seg at de var noe mer tilgjengelige for spørsmål ved behov.

– Akkurat det handler nok litt om ulike tradisjoner. Det er sikkert ulikt, men jeg tror mange er mer åpne og tilgjengelige enn det man kan få inntrykk av. De sitter kanskje plassert i andre bygg også videre. Det handler vel noe om synlighet i miljøet, selv om det også ligger på studentene og faktisk spørre og oppsøke. Jeg tror for eksempel professorer ble sett på som langt mer opphøyet tidligere enn i dag, men det kan jo henge igjen noen holdninger fortsatt.

Digitalisering og KI

Undersøkelsen tar også for seg digitalisering og kunstig intelligens (KI). Her er ikke tallene gode. Det er bare noe over halvparten av de spurte som mener det er tilstrekkelig under-

visning i digitale verktøy som brukes allerede i dag.

Og når det kommer til forståelse av kunstig intelligens, svarer bare 14 prosent at det gis nok undervisning om det og 8 prosent at man får forståelse for hvordan KI fungerer.

– Det er skuffende at ikke engang tallene som ser på «basis-teknologi» er bedre.

Når det kommer til forståelse av hvordan teknologien kan påvirke og ikke minst hva som kan skje på KI-området, tror jeg ikke vi skal tenke at jussen er særskilt dårligere enn andre – bortsett fra blant de som studerer teknologi. Jeg tror veldig mange studenter ville sagt akkurat det samme.

– Men det som er den store forskjellen, er at jussen er helt nødvendig for å løse mange av utfordringene i samfunnet. Hvis du tenker på implementering av kunstig intelli-

I undersøkelsen er det svært mange som nevner «for få forsøk» og «for lang tid til neste mulighet» som årsak til at de er misfornøyd med ordningen for å ta opp eksamen

«Skulle vært mulig å conte i tiden etter ordinær eksamen.»

«Eksamen i noen emner går kun en gang i året. Hadde vært bedre med konteeksamen slik det er for eksempel på ingeniørlinja.»

«Gjentak blir noe veldig taktisk og strategisk som man må bruke mye tid til å tenke på, ettersom man har begrenset med gjentakforsøk og emnesperrer. Man må helt fra tidlig i studiet planlegge hvilke fag man vil satse på og prioritere å ha et gjentak på. Det er i tillegg kjøpt at det er ulike ordninger ved ulike studiesteder, slik at noen har mulighet til å ta opp flere fag og dermed kunne gå ut med et høyere snitt enn de ved studiesteder med strengere gjentak, hvor man i større grad går ut med normalfordelingssnitt.»

«Fremstår som at dagens eksamensform tvinger mange studenter til å ta utdanningen over flere år (enn 5år), for å kunne oppnå karakterene man tenker er nødvendige. Begrensede antall forsøk resulterer i at mange sinker progresjonen sin når de skal ta opp fag, fremfor å gjøre dette parallelt.»

«Misfornøyd da studiestedene operer med forskjellige ordninger.»

«Mottar bare fire forsøk på å ta opp eksamen, som er et lite antall i forhold til antall eksamener som tas i løpet av studiet.»

gens i forskjellige yrker, helseteknologi for eksempel, må juristene være inne i bildet og skjønnere hvordan teknologien fungerer. Det gjelder på en rekke områder.

Han viser til eksempler som opphavsrettsproblematikk ved bruk av kunstig intelligens til å generere tekst, bilde, lyd eller video. Eller når KI brukes i vedtak.

– Det er også en side ved dette som handler om finansieringen av jusstudiet. Den er for dårlig, noe slike problemstillinger illustrerer. Dessuten må undervisningsstedene ta inn over seg at teknologikunnskap må bli en del av undervisningen. Selv om det selvfølgelig er mangel på kapasitet og lærekrefter på området. Da er vi tilbake på det som handler om finansiering. Skal du ha flinke folk, så må du betale for det.

Han sier det også er en utfordring å identifisere og definere hva

det skal undervises i innen digitalisering og KI.

– Dette diskuteres ofte på et litt høytflyvende nivå uten at det blir konkret nok. Hva juristene bør kunne er et interessant spørsmål: Er det grunnleggende koding? Forståelse av algoritmer? Jeg tenker at man i alle fall må begynne på noen punkter man bruker i hverdagen, og bli sterkere der.

– *Men man snakker om at KI vil være en revolusjon også i jussen?*

– Ja, det er mange som peker på det. Blant annet har Juristforbundets Tech Forum satt søkelyset på det. Det snakkes for eksempel om at man må lære å kommunisere riktig med ulike KI-tjenester for å kunne bruke det effektivt og få hjelp til å svare på juridiske spørsmål. I mange tilfeller vil det jo være slik at kunstig intelligens ikke vil løse ting, men finne for eksempel rettskilder. Da må man kunne bruke tjenestene.

Han mener juristmiljøet også selv må ta et ansvar og ikke overlate det helt til studiet.

– Det handler om kursing og videreutdanning på mange arenaer. Vi kan ikke bare peke på andre hvis vi ikke kommer oss videre på det feltet.

Arbeidslivet

Studentenes ønsker for- og prioriteringer i arbeidslivet er det også spurt om i undersøkelsen. 51 prosent vil til privat sektor (inkludert organisasjoner) og 79 prosent ønsker å bli advokat.

Det ses etter arbeidsplasser med gode karrieremuligheter, men også balanse mellom jobb og fritid er viktig. En arbeidsgiver som tar samsfunnsansvar er også viktig (74 prosent), mens 38 prosent synes det er viktig å kunne jobbe pro bono. 64 prosent legger vekt på rask lønnsvekst. ►

– Tallene viser at veldig mange mener de skal inn i privat sektor, men vi vet jo at veldig mange i realiteten går til offentlig sektor. Så det er ikke nødvendigvis helt sammenheng mellom hva man gjerne har

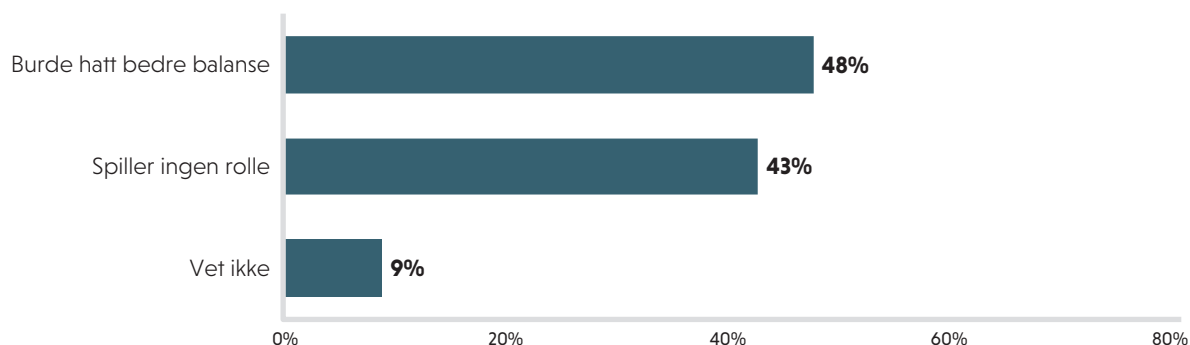
sett for seg og det som faktisk skjer i arbeidslivet.

Det er også verdt å merke seg at folk er opptatt av balansen mellom jobb og fritid. Dessuten at man arbeider et sted som oppleves

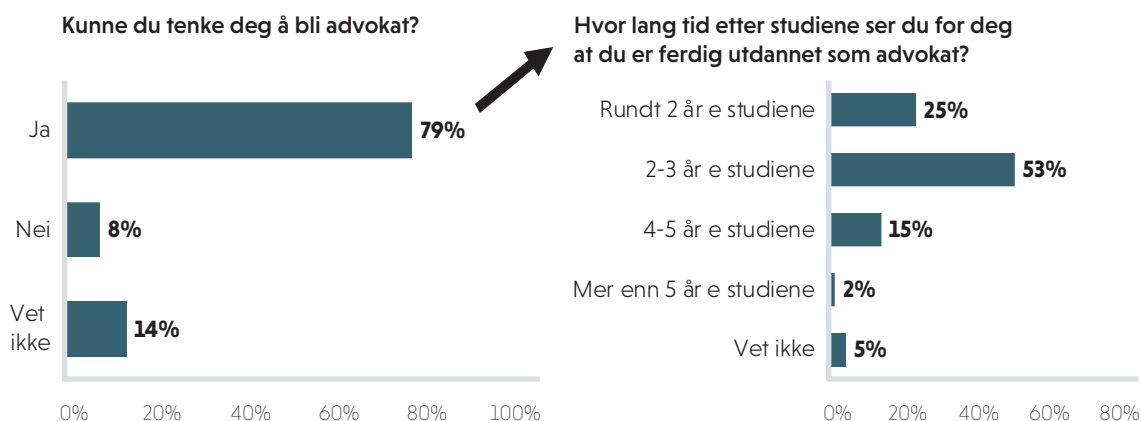
meningsfullt. Når det gjelder balanse jobb og fritid er det nok viktig å kunne kombinere et karriereløp med familieliv, eller med andre ting enn bare jobb, sier han.

Rundt halvparten kunne tenke seg en bedre kjønnsbalanse på studiet, men det er også mange som mener det ikke spiller noen rolle med fordelingen av jenter og gutter

Det er ca. 70% jenter og 30% gutter på jusstudiet. Hva synes du om denne kjønnsbalansen?

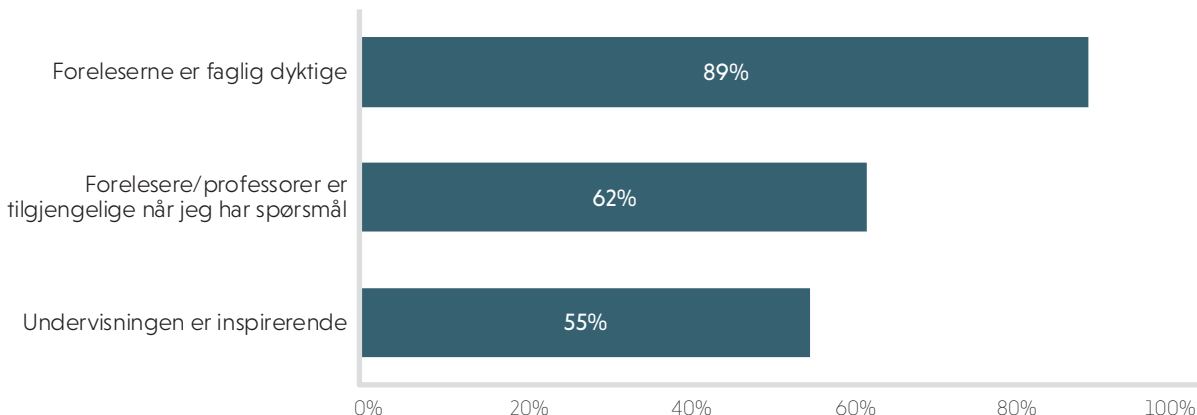
Nesten 8 av 10 studenter kunne tenke seg å bli advokat, og majoriteten ser for seg at de er ferdig utdannet som advokat 2–3 år etter studiene.

De fleste synes foreleserne er faglig dyktige, mens færre opplever undervisningen som inspirerende. 6 av 10 opplever at forelesere er tilgjengelige når de har spørsmål

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om undervisningen på studiestedet ditt?

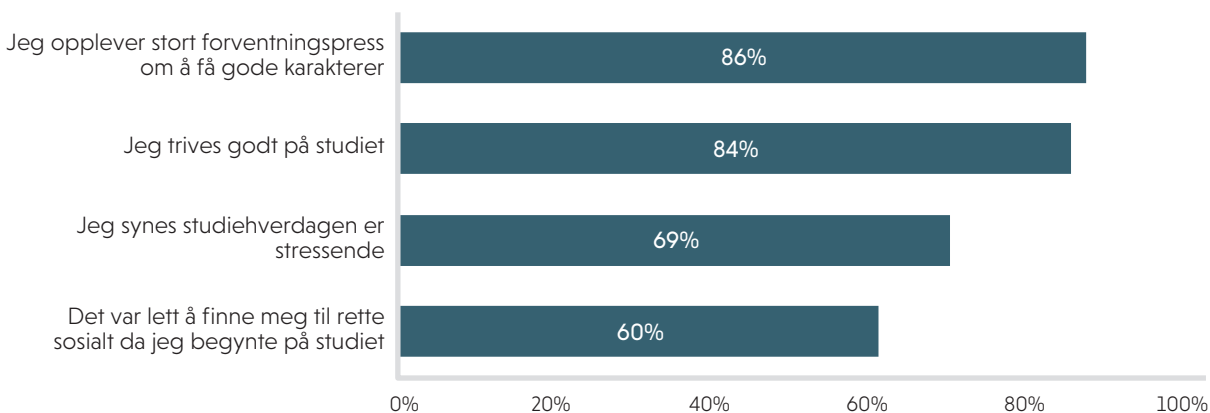
Andelen som har svart «ganske» eller «helt enig»

De fleste opplever stort forventningspress om å få gode karakterer og mange synes studiehverdagen er stressende. Likevel oppgir majoriteten at de trives godt på studiet. Noen færre synes det var lett å finne seg til rette sosialt da de begynte på studiet.

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om studiehverdagen din?

Andelen som har svart «ganske» eller «helt enig»

Kilde: Juristforbundets studentundersøkelse 2023

– Har du valgt jusstudiet, har du allerede gjort et veldig klokt valg

Mange av jusstudentene bekymrer seg for hvordan valg de gjør underveis i studiet – fag, master-oppgave, utveksling eller ekstrajobb – skal påvirke jobbmulighetene når de er ferdig.

Tuva Bønke Grønning

Inger-Christine Lindstrøm er karriererådgiver i Juristforbundet og det er mange studenter og nyutdannede som tar kontakt for en samtale i forbindelse med jobbsøk eller fordi de er usikre på hva de ønsker.

– Studentene trenger ofte en nøytral sparringspartner; skal jeg velge utveksling eller søke traineestilling? Hvor mye har hva jeg skriver master om å si for hvilke jobber jeg kan søke på? Hvor viktig er karakterene? Dette er spørsmål og bekymringer som går igjen, forteller Lindstrøm.

Hun opplever at en gjenganger hos studentene er at de ofte er redd for å velge feil underveis i studiet.

– Mange har en klar oppfatning av hva de interesserer seg for, men er kanskje redd for å velge feil eller gjøre noe som vil gjøre dem mindre attraktive på arbeidsmarkedet, sier Lindstrøm.

Sammen med studentene og de nyutdannede bruker hun derfor ofte tid på å grave litt i om det er egentlig er en nødvendig bekymring. Karriere-rådgiveren mener det sjelden er det.

– Har du først valgt å studere jus vil det uansett gjøre deg i stand til å jobbe innenfor veldig mange fagfelt, og jeg mener det nesten ikke går an å velge feil med tanke på disse tingene underveis i studiet. Du vil hele tiden fortsette å lære når du kommer ut i arbeidslivet, og mange bytter retning underveis, sier hun.

Kan være døråpner

Lindstrøm påpeker at for eksempel masteroppgaven naturligvis kan være en viktig døråpner inn til fagmiljøer du er interessert i, og har du er tydelig interesseområde er det lurt å utforske hva som ligger av muligheter og hvem du kan involvere underveis.

Opgaven bør likevel velges ut fra interesse og ikke bare fordi det er strategisk lurt, mener hun.

– Mitt klare inntrykk er at de som velger utfra interesse synes den delen av studiet er betydelig bedre enn de som kun tenker strategisk.

– Hvor feil kan det egentlig gå? Om du skriver master om noe som interesserer deg, men finner ut at du vil jobbe med noe annet etterpå, så er det ingen krise.

Lindstrøm opplever at mange av jusstudentene er preget av både karakterpress og en del snakk om hvordan man bør utnytte studietiden for å kunne lande drømmejobben. Hun mener det er nyttig å være engasjert og tenke gjennom dette, men at det er viktig å ikke la det bli til unødvendig stress.

– Det kan noen ganger vokse seg ut av proporsjoner. Jeg kan bli litt overrasket over hvor lettskremte jusstudentene kan være etter for eksempel å ha plukket opp kommentarer fra andre jurister som sier noe om hva du må gjøre utfra egen erfaring.

– Ikke tenk at det er noen fasit. Når du har valgt jusstudiet har du allerede gjort et veldig klokt valg, beroliger hun.

Relevant arbeidserfaring

Når det gjelder hvor viktig det er å ha en relevant jobb under studiene, svarer karriererådgiveren litt i samme gate: Det er fint hvis du får det til, men ikke få panikk og tro du ikke vil få jobb etter studiene hvis du ikke har det.

Inger-Christine Lindstrøm er imidlertid tydelig på at arbeidserfaring generelt er noe studentene bør tenke på.

– Mitt inntrykk er at de aller fleste har en jobb ved siden av underveis i studietiden. Jeg pleier å si at all erfaring er relevant på et eller annet vis.

– Møter jeg studenter som vil bli advokat, men er stresset fordi de kun har jobbet i for eksempel varehandel ved siden av studiene pleier jeg si at «Jo, men da har du drevet med kundebehandling, med mennesker og med problemløsning», sier Lindstrøm.

Er du interessert i et praktikan-topp hold eller en traineestilling er det mer å velge i enn man tror ved første øyekast, påpeker Lindstrøm. ►

– Du kan være trainee på et advokatkontor, men du kan også være vitenskapelig assistent på universitetet eller jobbe med forsikring. Erfaring fra store arbeidsplasser hvor det jobber jurister er alltid spennende og kan lønne seg.

Karriererådgiveren trekker frem frivillig arbeid som en god mulighet til å skaffe seg relevant erfaring.

– Om du ikke har lønnet arbeid anbefaler jeg sterkt å engasjere seg frivillig. Det vil også vekke interesse når du søker og kanskje bidra til at du får komme på intervju.

– Husk at arbeidsgiveren skal ansette deg som menneske og kollega også. Har du engasjert deg for noe spesielt i studietiden, vært trener for et idrettslag eller noe annet kan erfaringer fra dette ha stor overføring til arbeidslivet.

Vil til privat sektor

I Juristforbundets studentundersøkelse svarer 51 prosent at de ser for seg at deres første jobb etter studiene vil være i privat sektor. 23

prosent ser for seg offentlig sektor, mens 26 prosent ikke vet.

Å ende opp som advokat er naturligvis en drøm for mange, og hele 78 prosent svarer at de kunne tenkte seg nettopp det. 54 prosent ser for seg at de vil være ferdig utdannet advokat 2-3 år etter studiene, mens 24 prosent svarer «rundt to år etter studiene».

Husk at arbeidsgiveren skal ansette deg som menneske og kollega også

I undersøkelsen får også studentene spørsmål om hva de mener er viktig når de skal ut i sin første jobb. 61 prosent svarer at høy begynnerlønn er veldig eller ganske viktig, og

64 prosent svarer det samme om rask lønnsvekst.

Flest mener likevel det er veldig viktig med gode karrieremuligheter og at det er mulig med god balanse mellom jobb og fritid.

Inger-Christine Lindstrøm i Juristforbundet sier det ikke er noen tvil om at overgangen fra studiene til full jobb er stor for mange.

– Jusstudiet krever i stor grad selvstendig jobbing. I arbeidslivet må du i større grad forholde deg til en leder og kollegaer, og du opplever at noen andre enn deg selv eier arbeidet ditt og tiden din.

Under studier samarbeider man i stor grad med andre på samme studie i livet, mens i arbeidslivet er det større variasjon og du møter mennesker i andre situasjoner og livsfaser, påpeker hun.

– Det at alt plutselig føles mer alvorlig og man jobber med virkelige saker kan være overveldende. Det er viktig å be om støtte og ikke tenke at man skal klare alt og bevise så mye helt fra start, råder hun.

Det aller viktigste ved valg av jobb etter studiene er gode karrieremuligheter og god balanse mellom jobb og fritid. Mulighet for å jobbe pro bono og gode bonusordninger er mindre viktig.

Når du skal vurdere din første jobb etter studiene, hvor viktig vil følgende forhold være for deg?

Andelen som har svart «ganske» eller «veldig viktig»

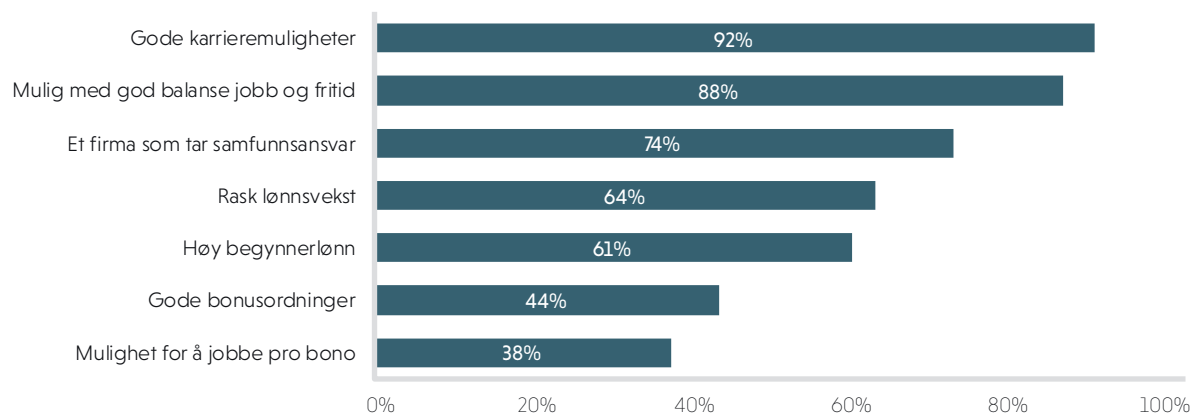

Foto: iStock.com/omgimages

Tillitsvalgt? Søk om gratis studier ved Høyskolen Kristiania!

Nå kan du som tillitsvalgt søke om gratis studier ved Høyskolen Kristiania for 2024. Juristforbundets tillitsvalgte er den viktigste ressursen i forbundets arbeid for medlemmenes arbeidsvilkår og anseelse, og vi ønsker at du skal være godt forberedt til å møte ulike utfordringer du får som tillitsvalgt.

Kurs

For vårsemesteret kan du søke om **«Forhandling og påvirkning»**. Kurset er hovedsakelig nettbasert med planlagte samlingsdager. «Forhandling og påvirkning» gir en innføring i ulike teorier og prinsipper som inngår i planlegging, ledelse og gjennomføring av forhandlinger og påvirkning overfor ulike målgrupper, samt situasjonsanalyse, strategiutforming og prosesshåndtering. Fagansvarlig for dette emnet er Olav Johansen, høyskolelektor ved Institutt for ledelse og organisasjon.

For høstsemesteret kan du søke om **«Retorikk og argumentasjon»**. Kurset er hovedsakelig nettbasert med planlagte samlingsdager. Under emnet «Retorikk og argumentasjon» vektlegges klassiske retoriske virkemidler og analyseredskaper gjennom praktisk trening i argumentasjon, debatt, kommunikasjon og formidling.

Søknadsprosess

Inntil 30 erfarne tillitsvalgte får gratis studier over to semesteremner, hvor hvert emne gir 7,5 studiepoeng. Du kan søke på enten ett av temaene eller begge, men vi ønsker bare en søkeprosess, så alle som er interessert må søke nå selv om du ikke skal gå før til høsten.

Send en søknad til tillitsvalgt@juristforbundet.no og merk den med "Tillitsvalgtstudium". Spørsmål kan rettes til samme e-post-adresse.

Søknadsfrist 12. november 2023

Se mer informasjon på juristforbundet.no/tillitsvalgt

JURIST
FORBUNDET

Trainee-opphold

– Det ble lagt godt til rette for å jobbe med det jeg var interessert i

Foto: Sten E. Eriksen/Wikborg Rein

Astros Gudjonsdottir fikk sitt drømmepraktikantopphold på fjerde studieår. Nå har hun fått skriveplass hos advokatkontoret og sikret seg advokatfullmektigstilling når masteren er levert.

Tuva Bønke Grønning

– *Du har vært praktikant hos Wikborg Rein i to omganger – hvordan fikk du øynene opp for dem og bestemte deg for å søke?*

– Først og fremst så hadde jeg jo hørt veldig mye om Wikborg Rein og de var veldig synlige for oss jusstudentene i Bergen. De var blant annet hovedsponsorer til Juristforeningen.

– Ved diverse anledninger på fakultetet kunne man bli kjent med de som jobbet der. De var veldig

hyggelige, og jeg fikk et godt inntrykk av arbeidsmiljøet og måten de jobbet på.

– De kom på bedriftspresentasjoner og inviterte til fagseminarer på deres kontorer som jeg deltok på. Det ga et godt innblikk i hvordan man jobber som forretningsadvokat, og det var egentlig det som gjorde at jeg hadde lyst til å prøve meg på et praktikantopphold der.

– Var det andre ting som vekket interessen din?

– For meg var også mye av grunnen til at jeg ønsket meg dit den internasjonale dimensjonen som Wikborg Rein har. De har kontorer verden rundt – blant annet i London, Shanghai og Singapore.

– De jobber med internasjonal juss, og man får et godt innblikk i hvordan jussen fungerer i praksis på tvers av landegrenser. Det var veldig interessant å kunne få et innblikk i det.

– Hvorfor tror du Wikborg Rein er så populær blant jusstudentene?

– Jeg tror det er litt med å gjøre at de er et av de største advokatfirmaene, rett og slett. Man vet at de har mye spisskompetanse, og de har generelt et veldig godt rykte på seg. Man hører også positive erfaringer fra andre studenter som har hatt spennende traineeopphold der.

– Hvordan var praktikantoppholdene?

– Jeg gjorde veldig mye forskjellig, og det var veldig varierte oppgaver. Man får jo delta på alt mulig av fagseminarer, og man blir dratt

med på alt det sosiale som skjer. Det var utrolig gøy, og litt hektisk.

– Det var mye som skjedde, men jeg lærte utrolig mye, og jeg ble kjent med så mange hyggelige mennesker.

– Var dere flere studenter der samtidig?

– Vi var bare to stykker da jeg var der og vi satt i forskjellige etasjer. Jeg ble kanskje mest kjent med de andre advokatene og de som satt i min etasje.

– Men som trainee får man tildeelt oppgaver fra hele huset, så man kunne få oppgaver fra hvor som helst.

– Hva slags oppgaver jobbet du med?

– Jeg gjennomførte ulike rettskildesøk, skrev innleggingsforedrag og prosedyre til rettsaker. Og jeg fikk mulighet til å bli med i rettsaken som jeg hadde arbeidet med. Det var veldig lærerikt og gøy. Å få se alt man har lært på studiet i praksis, og hvordan det blir anvendt var lærerikt.

– Jeg jobbet også mye med transaksjoner, og deltok blant annet på

selskapsgjennomgang. Det var noe jeg var veldig interessert i å jobbe med, og da ble det lagt godt til rette for det jeg var interessert i.

– Og nå har du fått skriveplass hos dem – fikk du det på bakgrunn av hva du skulle skrive master om?

– Jeg skriver om definisjonen av innsideinformasjon, som jo er spesielt interessant for forretningsadvokater, men jeg hadde ikke bestemt meg for tema ennå da jeg fikk tilbud om skriveplassen.

– Jeg hadde jo blitt kjent med mange, og kanskje gjort et godt inntrykk, så da fikk jeg tilbud om skriveplass. Det var utrolig hyggelig. Jeg hadde nok søkt skriveplass her uansett.

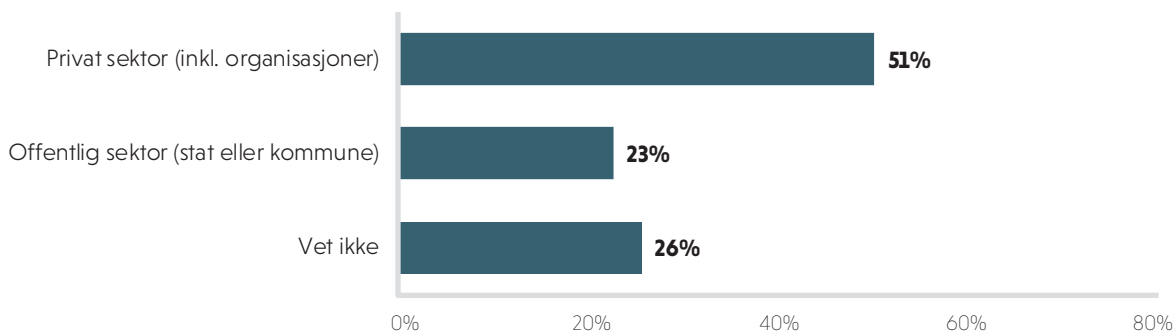
– Det er veldig fint å ha skriveplass i kontorene, for man blir godt integrert i hverdagen og arbeidsmiljøet her.

– Hva er planen etter at du har levert masteroppgaven til jul?

– På nyåret starter jeg som advokatfullmektig hos Wikborg Rein. Det er veldig kult. Jeg gleder meg skikkelig til å begynne å jobbe.

Drøyt halvparten ser for seg en jobb i privat sektor etter studiene. Flere gutter enn jenter ser for seg en jobb i privat. Mange er usikre.

Har du nå en formening om hvor din første jobb etter studiene vil være?

15 studenttips

Her er studenttips fra Marcel Stray, nestleder i Juristforbundet-Student og Andrea Aurdal, leder av Juristforbundets bachelorutvalg.

1. Samarbeid / Kollokvier

Det er kanskje vanskelig å se viktigheten av kollokvier i begynnelsen av studiet. Pensumet føles overveldende, og mange sitter med følelsen av at alle andre kan mye mer. Dette er svært sjeldent tilfelle. Med tiden formes kollokvier, og disse består ofte, så her er det lurt å være tidlig ute. Forskjellige mennesketyper og erfaringer kan bidra til ulike perspektiver.

2. Stille spørsmål

Ikke vær redd for å stille spørsmål. Hvis du lurer på noe, det er sannsynlig at noen andre lurer på det samme. Ikke tro at du er dårligere eller mindre forberedt enn de andre fordi du ikke forstår noe. Spør og hjelp hverandre. Husk – man lærer best ved å forklare stoffet for andre.

3. Forening

Meld deg inn i en forening! CF, Juristforeningen, Jussforening, JIK etc. Jussen er full av sosiale arrangementer, sportslige arrangementer og arenaer for å møte nye venner (eller dine fremtidige kollegaer eller kanskje møter du "the love of your life"). Med andre ord, dra og bli kjent med nye mennesker, og få nye venner!

4. Eksamensoppgaver

Alle studerer ulikt. For noen fungerer det å løse eksamensoppgaver, selv om man ikke har oversikt over alt pensum. Da blir en nødt til å slå opp i pensum, lese dommer, og finne rettskilder, så vel som bruke dem til å løse spørsmålene. Arbeid aktivt med rettskildene – og finn den studie-teknikken som passer best for deg.

5. Les Høyesterettsavgjørelser

Språket i de aller fleste dommer er meget godt. Studer oppbyggingen av argumentasjonen til dommerne. Les hva de henter ut fra de ulike rettskildene, hvordan de vektles mot hverandre, og hvordan de oppstiller rettsreglene.

6. Manuduksjoner

Gå på manuduksjoner, om ikke annet bare for å få gratis mat og stæsj. Manuduksjoner er som regel en ypperlig mulighet til å få innsikt i jussen fra et annet perspektiv, ofte mer praktisk rettet – og muligens treffer det perfekt med din kommende eksamen!

7. Senk skuldrene

Det er veldig fort gjort å la seg påvirke av press. Press for at man ikke leser nok, ikke er nok timer på fakultetet, ikke er flink nok. Senk skuldrene, og nyt studenttilværelsen. Kontroll på fagstoffet får du først når eksamen nærmer seg.

8. Domsguiden

Domsguiden er en app til både mobil og PC, som gir deg sammendrag av de viktigste dommene for ditt semester. Psst – Det står også hva som er eksamensrelevant.

9. Kjøp brukt

Husk at du også kan spare penger ved å kjøpe brukte fagbøker på eksempelvis Finn.no eller Facebook-grupper.

10. Jusboost.no og ObiterDictum.org

Jusboost.no er en nettside hvor man enkelt kan finne A-besvarelser, lovdatautvalg mm. Les noen eksempel-besvarelser og forstå hva som skiller dem fra resten.

ObiterDictum publiserer i likhet med Jusboost A-besvarelser. I tillegg til å publisere artikler om temaer i ulike fag.

Studenter ved Universitet i Agder. Universitetet startet høsten 2023 opp med master i rettsvitenskap. (Foto: Jon Petter Thorsen)

11. Deltidsjobb

Mange firmaer utlyser deltidsjobber hvor jusstudenter er etterspurt. Lær om nye rettsområder, få svar på spørsmål du har og kanskje har du sikret deg en fremtidig arbeidsplass. Men, ikke jobb utover kapasitet – du skal ha tid til å studere og ha det gøy på fritiden!

12. Trening og kosthold

Selv om dagene kan virke hektiske, er det viktig å prioritere god mat og trening. Om du er en av de som liker å nyte hvert ekstra minutt om morgenen, lag deg matpakke kvelden før og sett i kjøleskapet – dette gjør at du har energi til å holde ut i lengden. Husk at trening gir deg enda mer energi, og trenger ikke være tidkrev-

ende. Ta deg tid til fysisk aktivitet du synes er gøy, og nyt bedre søvn, og bedre prestasjoner på jussen!

13. YOLO

Du er bare student en gang, så husk å gjøre det du selv synes er gøy. Dra på den ferieturen/hytteturen, dropp den forelesningen, ta deg den festen – dette er en tid du ikke får tilbake. Som en vis mann en gang sa «du er bare student en gang».

14. Eksamen

Sist, men ikke minst – Ikke vær redd for eksamen! Eksamen dikterer ikke fremtiden din, og det finnes gjen-taksforsøk av en grunn, hehe.

15. Meld deg inn i Juristforbundet!

Gratis innboforsikring gir deg en økonomisk trygghet i hverdagen til en veldig lav sum. Medlemskapet gir deg også tilgang på en rekke faglige og sosiale arrangementer forbeholdt medlemmer; f.eks. båtcruise, man- uduksjoner, sportskurs, mv. Skulle du bli syk vil du også ha tilgang på gratis legehjelp 24 timer i døgnet, uten egenandel. Husk at – hvis du betaler skatt, kan medlemskontin- genten føres som fradrag på skatte- meldingen din. M.a.o. kan medlem- skapet være gratis med fordeler!

Erfarne jurister fortalte jusstudenter om sine karrierevalg

– Når man er nyutdannet vet man ikke så mye om de ulike karriereveiene egentlig. Veien blir til mens du går, sa advokat Svein Holden til studentene under karrieredagene i Oslo.

Ole-Martin Gangnes

Studentforeningen Congregatio Forensis (CF) Oslo arrangerte i september en panelsamtale på Frokostkjelleren ved UiO. Det var samlet jurister for en prat om karriere og karrierevalg, og hvordan de endte opp der de er i dag. Panelet var også innom temaer som karakterer og samfunnsansvar.

Panelet bestod av Svein Holden (advokat i Hjort og tidligere statsadvokat), Monica Mæland (advokat og tidligere justisminister, nå direktør i Bergen næringsråd), Cathrine Moksness (leder av Rettssenteret) og Ove André Vanebo (advokat og tidligere politiker). Diskusjonen ble ledet av CFs tidligere daglige leder Uros Ulrik Jeremic. Panelsamtalen var en del av CF Oslos karrieredager – en rekke arrangementer som skal gi jusstudenter innsikt i forskjellige karrieremuligheter.

– Ved å arrangere karrieredagene er ønsket å tilby et innblikk i de ulike karrieremulighetene som venter etter endt studium. Karrieredagene arrangeres hver september, over to uker.

På disse to ukene blir ulike aktører i jussen presentert gjennom arrangementer og presentasjoner, forteller Jonas A. Harun, leder for CF Portal, foreningens gruppe for karriere og arbeidsliv.

Veien de valgte

Under panelsamtalen fortalte deltakerne litt om sin egen karriere og hvordan de valgte veien de har gått.

– Jeg er initiativtager og daglig leder i Rettssenteret, og har vært i rettshjelpsfeltet i snart 20 år. Tidligere som

initiativtager og daglig leder av Gatejuristen og Barnas Jurist, jeg satt i Rettshjelpsutvalget og er nå med som norsk ekspert i et rettshjelpsprosjekt i Bulgaria i regi av Domstolsadministrasjonen. I hele mitt yrkesaktive liv har jeg jobbet for utsatte og sårbare gruppers rettssikkerhet. Jeg har også en passiv advokatbevilgning og har jobbet som fullmektig hos advokat Fridthjof Feydt.

– Karrierevalgene jeg har tatt har ikke nødvendigvis vært planmessige eller veloverveide, men jeg har ikke angret på at jeg valgte jusutdannelsen. Jeg tok vel den enkleste veien, og fulgte etter faren min ved valg av studie. Når det gjelder karriere, så er det mye som skjer tilfeldig, og veien har blitt til mens man går. Mitt råd er til studenter er å ta de mulighetene som byr seg.

Svein Holden jobbet først i polaravdelingen i Justisdepartementet og startet etter hvert i politiet i Oslo.

– Der fant jeg ut at det var veldig interessant å jobbe med strafferett.

Veien gikk videre til jobb som statsadvokat i åtte år – her ble han særlig kjent gjennom 22. juli-saken. I dag er han advokat.

– Jeg ble ikke headhuntet eller noe sånt til den jobben, men søkte som alle andre.

– Når man er nyutdannet vet man ikke så mye om de ulike karriereveiene egentlig. Veien blir til mens du går. Men jeg skjønte at strafferett passet meg.

Monica Mæland sier de fleste ikke vet så mye om arbeidslivet før man kommer i gang.

– I starten på studiet er man gjerne preget av det man ser i serier også videre. Jeg fikk gjennom engasjementet i politikk et stort nettverk og møtte mange. Etter hvert ble det jobb på advokatkontor.

Også Ove Vanebo sier det ikke er så lett å planlegge alt.

– Det er mye som er tilfeldig. Det er litt vanskelig å vite hvordan en jobb er i praksis før du kommer ut i arbeidslivet. Også jeg hadde det politiske engasjementet og fikk etter hvert jobb på advokatkontor. Jeg har vært innom mange felt. Akkurat nå er det personvern jeg job-

F.v. Monica Mæland, Ove André Vanebo, Uros Ulrik Jeremic, Cathrine Moksness og Svein Holden (Foto: CF Oslo)

ber mye med. Mitt råd er å finne det som engasjerer deg.

Karakterer

Panelet ble spurt om karakterer er like viktig som det alltid har vært?

– Man kommer ikke utenom at det er viktig, den som sier noe annet lyver. Men det er ikke avgjørende. De som kommer til intervju hos oss har karakterene, men vi ser også etter personene. De som byr på seg selv, som er positive og utadvendte. Dessuten mener jeg at snillhet er en undervurdert egenskap i arbeidslivet, sier Svein Holden.

– Ja, karakterer må til for å komme på intervjuet. Deretter er det andre ting, sier Mæland

Vanebo mener det var enda mer fokus på karakterer tidligere.

– Det har blitt tydeligere at en god advokat også trenger andre egenskaper. Det er når folk er i en traineestilling, at vi ser hvordan personen er i praksis.

– Dere studenter har så mange muligheter. Dere er blant annet proffere på det digitale. Dere unge har utrolig mange styrker å spille på, sier Moksness.

Også hun er enig i at karakterer fortsatt kommer til å ha en stor betydning, men at det ikke nødvendigvis er karakterene alene som gjør en til en god jurist.

– Å være jurist innebærer at man er nødt til å være dynamisk fordi man i yrkeslivet kommer til å havne i forskjellige situasjoner. Jeg tenker at det er særdeles viktig å være sosial og engasjert. At man viser at man er i stand til å samhandle. Mye av det man gjør etter studiet vil være noe man kanskje ikke har forsøkt seg på tidligere, og der tenker jeg at man bør i så stor grad som mulig oppsøke den kunnskapen man kanskje ikke får på fakultetet. Hvordan fungerer man på et kontor? Hvordan håndterer man klienter?

Engasjement

– Er det positivt for arbeidsgiver om en student har vist engasjement utover studiet?

– Ja, det viser en person med et helt liv. Engasjement i studietiden gir deg enormt mye. Selv var jeg engasjert i studentpolitikk, sier Mæland.

– Et slikt engasjement lærer deg å lede møter, å organisere ting også videre. Vi ser også at næringslivet ofte mangler kunnskap om politiske prosesser, sier Vanebo.

Svein Holden minner samtidig om at man ikke behøver å ha en mengde verv og være med på alt.

– Det er ikke et kretsmeesterskap i å ha mest mulig verv. Det går også fint an å ikke engasjere seg på den måten.

Moksness ber studentene ha et reflektert forhold til hva man gjør og hva som motiverer.

– Det er fint å vise at man behersker å gjøre noe annet ved siden av ►

studiene. All slags erfaring kan være en fordel å ha med seg videre. Det kan være så mye og mangt, politikk, foreningsarbeid, rettshjelp og idrett. Du er fint å vise at man er en aktiv deltaker i samfunnet og at man bryr seg om det skjer rundt deg.

– *Er det viktig å vise et samfunnsansvar som jurist? Har dere kjent på det?*

– Gjennom arbeidet som straffettsadvokat føler man hele tiden på at hvordan en stat gjennomfører en straffesak er et mål på rettsstaten. Det var også veldig tydelig under 22. juli-saken. Da kjente vi som var inne i saken tungt på det ansvaret, forteller Holden

– Alle mennesker har et samfunnsansvar – og jurister et ekstra. Selv kjente jeg veldig på det under koronahåndteringen og lovgivningen i den forbindelse. Vi fikk mange viktige debatter om rettsstaten, sier Mæland.

Vanebo svarer et klart ja på spørsmålet.

– Jobber man mye med forretningsjuss kan man bli litt fartsblind. Pro bono samarbeid er viktig, nyttig og en berikelse. Man bør også ta på seg oppdrag for «den andre siden» noen ganger.

Moksness er opptatt av at man skal fremme rett og hindre urett.

– Gjennom arbeidet i Retts-senteret arbeider jeg for rettsikkerhet for barn og unge og jeg ser hva jussen og jurister kan bidra med. Jeg er opptatt av innovative løsninger på sosiale problemer i samfunnet. Min erfaring er at ved å se med et nytt blikk på hvordan vi organiserer oss, og ved å bruke ressurser i samfunnet som eller ville ligget ubenyttet, kan vi skape veldig gode resultater.

Mangfold

– *Er yrkeslivet for jurister mangfoldig og inkluderende? Har dere noen tanker om betydningen av mangfold og inkludering når det kommer til jussen?*

– Den bølgen har ikke helt truffet advokatbransjen ennå, selv om det er på agendaen i alle firmaer.

Det brukes til og med rådgivere på det. Alle forstår at dette er noe man må ta tak i dersom man skal henge med, sier Svein Holden.

Mæland mener det tar for lang tid.

– Advokatbransjen henger ikke bare litt etter, men langt etter. Bransjen består stort sett av etnisk norske menn. Bransjen går glipp av så mange når man ikke tenker på mangfold. Dette gjelder også i finansbransjen. Jeg synes dette går for tregt.

Det er mye som er tilfeldig.

Det er litt vanskelig
å vite hvordan en jobb
er i praksis før du
kommer ut i arbeidslivet

– Det er viktig å knekke den koden. Men det handler også om hva mangfold er? Hvis vi skal få flere ulike perspektiver må vi ha folk med ulike bakgrunn, sier Vanebo.

Moksness mener jussmiljøet må speile samfunnet.

– For oss har det vært viktig for å nå ut og vi har en gruppe frivillige som mestrer til sammen 20 språk. Det handler om nærhet til de vi skal nå. Dessuten er lokale helter viktig. Jeg heier på mangfold.

– *Er det viktig å tenke på å bygge nettverk? Har dere erfart at det har vært positivt å bygge seg opp ett nettverk gjennom karrieren?*

– Jeg er fascinert av de som jobber med sånt veldig bevisst. Jeg ser det som en del av livet – man møter mange mennesker på sin vei, sier Mæland.

– Det er i alle fall ikke størrelsen på et nettverk som teller. Man kan ikke ha et nettverk bare for nettverkets skyld. Man må ikke glemme

at man må tilføre noe til det. Det hjelper ikke å bare ha en masse kontakter, sier Vanebo.

Svein Holden har også et jordnært forhold til begrepet nettverksbygging.

– Når det handler om nettverk i en profesjonell sammenheng er det bra med faglig dyktige og hyggelige folk. Det er dem jeg for eksempel vil henvise klienter til. Jeg har ikke så mye fokus på linkedin eller noen du sa hei til på fest.

Moksness er ikke så glad i begrepet nettverksbygging, men mener «det er bra å ha evnen til å komme i kontakt med folk og å kunne forvalte vennskap».

– Frivillig sektor kan utvikle deg voldsomt. Vi opplever at arbeidsgivere tar kontakt med oss for å komme i kontakt med profiler. Jeg vil oppfordre dere til å se på flere arenaer, sier hun til studentene.

På spørsmål om karriereråd, var rådet fra panelet rett og slett å finne noe som interesserer en.

– Også vil jeg oppfordre dere til å bli for eksempel fullmektig, og komme dere ut i det virkelige livet, sier Mæland.

Vise bredt spekter

Panelsamtalen var en del av CF Oslos karrieredager og Jonas A. Harun er leder for CF Portal – en av CF Oslos 16 undergrupper.

– Vår oppgave er å knytte studentene opp mot de forskjellige juridiske aktørene og på denne måten vise det brede spekteret av karrieremuligheter en mastergrad i rettsvitenskap åpner for.

– I tillegg til presentasjonene består karrieredagene av to messedager hvor man blir enda bedre kjent med aktører fra arbeidslivet. Under messedagene står noen håndplukkede aktører på stand på Frokostkjelleren, og alle som vil kan komme innom for en prat, forteller Harun.

20 % rabatt på elsykler hos Sportall

Sportall selger elsykler fra de nederlandske merkene Van Dijck og Keola. Dette er flotte og praktiske all-round-modeller som tar deg dit du ønsker – til jobben, en kjapp bytur eller ut på landet.

Alle modellene er utstyrt med kraftig motor som gir deg god hjelp opp selv de bratteste bakkene. Og det kraftige batteriet gir deg lang rekkevidde. Dempet gaffel gir god komfort enten du sykler på brolagte bygater eller litt humpete grusveier. Alle syklene er bygd med internasjonalt anerkjente komponenter av høy kvalitet.

Se alle medlemsrabattene på juristforbundet.no/medlemsrabatter

JURIST
FORBUNDET

– Å reise alene på **utveksling** gir en spesiell opplevelse og mestringsfølelse

Thilde Badin ville ut av Europa, gjerne til storby og helst til et studiested hvor ikke så mange medstudenter dro.

 Tuva Bønke Grønning

– Fortell litt om hvorfor du valgte American University i Washington D.C?

– Jeg ville gjerne komme meg litt ut av Europa, og så har jeg bodd i USA som barn, så jeg har litt tilknytning til landet. I tillegg hadde jeg lyst til å prøve å bo i en stor hovedstad, så da falt valget naturlig på Washington D.C.

– Det er jo en veldig politisk aktiv by, så jeg tenkte det ville være spennende og lærerikt å kunne oppleve å bo der et semester.

– Var det andre ting som var viktig for deg når du skulle velge studiested?

– Det var litt viktig for meg å reise og oppleve et nytt sted hvor ikke nødvendigvis en stor gjeng fra UiB også reise. Jeg hadde lyst til å stå på egne ben.

– Det var bare deg fra juridisk fakultet ved UiB som reiste – hvordan var det?

– Jeg dro helt alene, men det var en veldig fin opplevelse. Jeg føler at jeg hadde mye bedre forutsetninger for å bli kjent med andre studenter som ikke var fra Norge. Det gjorde at jeg ble integrert i kulturen på en helt annen måte.

Foto: Privat

Foto: Privat

– Jeg fikk mange forskjellige venner fra forskjellige land og kulturer. Jeg følte at jeg fikk den opplevelsen som jeg synes utveksling skal være.

– Hvilke fag hadde du?

Jeg hadde fem fag. Jeg hadde *Law Bargaining*, som var et fag i forhandlingsteknikk. Det var en veldig interaktiv klasse med mye forberedelser og praktiske scenarioer i timene, så det var veldig kult.

– Jeg hadde også to miljøfag: *Renewable Energy* og *Comparative Environmental Law*. Og så hadde jeg *International Law*, som jo er litt klas-sisk på et sånt studie.

– Det siste faget, som var litt unikt, var *Cyber Flash points*. Der lærte jeg mye om de amerikanske internettlovene, overvåking på nett, og hvordan det kan ha en inn-virkning på hvordan markedsføring kan brukes mot deg.

– Var mye annerledes enn under-visningen ved UiB?

– Fagene var veldig rettet mot det som var aktuelt i nyhetsbildet. I *International Law* lærte vi mye om krigen i Ukraina. Miljøfagene tok også utgangspunkt i de sakene som var i nyhetsbildet. Og det samme med *Cyber Flash points*.

Alle timene var veldig interaktive, noe som gjorde at jeg måtte forberede meg mye mer til timene enn det jeg var vant til

– Hadde du noen strategiske tanker rundt hvor du ville på utveksling eller hvilke fag du ville ta med tanke på jobb og muligheter senere?

– I utgangspunktet ville jeg velge fag som var noe internasjonale av natur, slik at det hadde overførings-verdi, men jeg valgte nok mer ut ifra interesse. Hadde jeg vært i Norge det semesteret hadde jeg nok valgt blant annet selskapsrett, men amerikansk selskapsrett var ikke like aktuelt.

– Hva har du lært?

– Det som har gitt meg mest læring er faget om forhandlingsteknikker. Det har også gjort meg mer interessert i den menneskelige kontakten med klienter, og forståelse for hvor viktig det er å tilpasse seg klienten og deres behov for å komme til en god løsning.

– Jeg har lært mange ulike teknikker og fått forståelse for hvordan forhandlingsteknikk kan påvirke utfallet.

– Ellers var alle timene veldig interaktive, noe som gjorde at jeg måtte forberede meg mye mer til timene enn det jeg var vant til på jussen på UiB. Det gjorde at jeg lærte meg å jobbe mer effektivt og målrettet, og jeg ble tryggere på meg selv med tanke på å snakke og bidra. Denne egenskapen er virkelig noe jeg kan ta med meg når jeg skal ut i arbeidslivet.

– Etter at du kom tilbake har du hatt to traineeopphold – opplevde du at erfaringen med utenlandsstudier var viktig da du søkte?

– Absolutt! I andre klasse på videregående var jeg på jordomseiling. Så lysten på å reise har alltid vært der. Da jeg var med på seminar med Selmer opplevde jeg at de syntes både jordomseilingen og USA-oppholdet var spennende. Jeg tror nok folk legger litt ekstra merke til deg og husker deg når du har vært ute og reist. Jeg tror absolutt det en viktig erfaring som blir nyttig senere.

– Hva gjør du nå?

– Nå er jeg trainee hos Selmer for andre gang. Begge ganger i corporate-avdelingen. Det er utrolig lærerikt og interessant. Også holder jeg på å skrive masteroppgave om børs- og verdipapirrett, så interessen for forretningsjus er der.

– Har du noen tips til studenter som vurderer utveksling?

– Gjør det! Jeg vil også si at du ikke må la deg stoppe om du er den eneste på kullet som vil et bestemt sted. Faktisk oppfordrer jeg til å dra alene. Selv om det kan virke skummelt, er det mye læring i det og du får en litt annen opplevelse av å reise helt alene.

– Mitt inntrykk er at mange velger å dra i puljer, og det er ikke noe galt i det, men å reise alene og stå helt på egne ben gir en helt annen mestringsfølelse og erfaring.

Relevant jobb under studiene:

– Fint å komme seg litt ut av studentbobla og bruke det man lærer i praksis

Fjerdeårsstudent Oda Maria Lid Unger valgte jussen fordi hun var interessert i menneskerettigheter. Etter et praktikantopphold hos NIM i Kautokeino jobber hun nå deltid ved deres kontor i Oslo.

 Tuva Bønke Grønning

– Kan du fortelle litt om hvordan du havnet hos NIM (Norges institusjon for menneskerettigheter)?

– Det var interessen for menneskerettigheter som tok meg dit. Jeg har så langt gjennom hele studiet holdt på med menneskerettigheter på siden. De første tre årene var det gjennom Amnesty Jus Oslo, som er Amnesty International Norge sin studentforening ved det juridiske fakultet i Oslo, der jeg først var medlem, så nestleder og til slutt leder.

– Da jeg så at NIM søkte etter praktikant til kontoret i Kautokeino måtte jeg jo søke, og var så heldig å få den. Så jeg var der i en måned

som praktikant forrige semester.

– Hva gjorde du der?

– Der gjorde jeg litt forskjellig, og fikk et godt innblikk i hvordan NIM jobber. Som praktikant bidrar man i de prosjektene som foregår til enhver tid. De forskjellige rådgiverne kan spørre om hjelp fra praktikanten, og man bidrar hvor det trengs.

– Jeg jobbet med mye forskjellig, blant annet med åpenhetsloven, isolasjon i fengsel, og eldres menneskerettigheter. Noe av det spesielle med å være i Kautokeino er at de jobber mye med samiske rettigheter, noe jeg har særlig interesse for og var opptatt av å lære mer om. Jeg fikk

Fra Kautokeino sammen med sametingspresident Silje Karine Muotka, NIM sin regionkontorleder Johan Strömngren og rådgiver Nina Haugen. (Foto: Privat)

blant annet være med på noen møter i Sametinget i forbindelse med behandlingen av NIMs årsmelding. Det var veldig lærerikt.

– *Nå jobber du 20 prosent på NIMs kontor i Oslo, hvordan fikk du den jobben?*

– Den ble utlyst mens jeg var i Kautokeino, og det var åpenbart for meg at jeg måtte søke på den. Jeg syntes det var spennende å jobbe hos NIM. Jeg opplevde at man fikk varierte og interessante oppgaver, at det var et veldig godt fagmiljø og godt sosialt miljø.

– *Hva går stillingen du har nå ut på?*

– Jeg følger med på det som skjer av utvikling innen nasjonale og internasjonale domstoler, internasjonale organisasjoner, forskning, norske ombud og nemder, lovarbeider og så videre, som er relevant for NIM sitt arbeid og skriver sammen drag av nye kilder. Hver måned presenterer jeg de nye kildene for de

som jobber hos NIM. Dette skal bidra til kunnskapsgrunnlaget NIM bygger på i sitt arbeid.

– Jeg gjør også andre oppgaver. For eksempel lager jeg oversikter over høringer som kan være relevante for NIM å gi innspill til.

– *Det høres ut som du har vært ganske bevisst. Har det vært dette som har vært interessen hele veien eller har du vurdert andre veier også?*

– Det har vært dette hele veien. Jeg synes at menneskerettigheter og folkerett er mest interessant. Men jeg har egentlig likt alle fagene vi har hatt. Man lærer mye forskjellig på jussen.

– *Hva er det som er drømmejobben? Har du noen tanker om hva du vil når du er ferdig?*

– Da jeg begynte å studere drømte jeg om å jobbe internasjonalt med menneskerettigheter eller folkerett. Enten gjennom en internasjonal organisasjon som FN eller en NGO.

– Men gjennom NIM har jeg fått øynene opp for å jobbe med menneskerettigheter nasjonalt. Nå ser jeg også for meg en jobb i NIM eller i en av ombudene som jobber med menneskerettigheter.

– Jeg tror det er mye forskjellig man kan gjøre. Det er fint å kunne se hvor veien tar deg. Det ligger noe i det at veien blir til mens man går.

– *Har du bestemt deg for hva du skal skrive masteroppgave om ennå? Blir det menneskerettigheter på et eller annet vis?*

– Jeg har ikke landet det helt ennå, men har heldigvis et år til på å finne ut av det. Jeg har en del ulike tema på blokka som jeg vil forhøre meg litt om. Men det blir nok ganske sikkert menneskerettigheter – det blir det.

– *Hvilke fordeler er det å ha en relevant jobb, eller en jobb i det hele tatt, ved siden av studiene?*

– Studentlivet er på mange måter en boble. Det er mye fint med det, men jeg synes også det er bra å komme seg litt ut av den, og spesielt å få brukt det man lærer i praksis.

– Jeg trives godt med å ha noe å holde på med på siden. Når jeg kan jobbe med det jeg er mest interessert i innenfor jussen, minner det meg på hvorfor jeg valgte dette studiet. Det gir motivasjon, og er en veldig fin anledning til å bli kjent med et fagmiljø. Og så synes jeg at hverdagen blir mer spennende når man har litt forskjellige ting man holder på med.

– Så er det jo nødvendig å ha jobb ved siden av for å tjene litt penger da. Jeg føler meg veldig heldig som kan ha en jobb som også er relevant for det jeg vil holde på med etter studiene.

– *Er det mye snakk om relevant praksis blant studentene? Er det en stressfaktor at mange føler man må ha en relevant jobb?*

– Det varierer nok veldig, men jeg har inntrykk av at det er mange som er opptatt av det. Siden det ikke er så mange relevante deltidsjobber, så blir det jo en del konkurranse om disse jobbene. Det kan nok være en stressfaktor for en del studenter.

NIM gikk i prideparaden i sommer. Her med NIM-praktikantene Carl Victor Waldenstrøm og Vilde Longva Reiersen. (Foto: Privat)

Studentenes førstevalg

– Søker seg til politiet for å skaffe seg god og bred prosedyreerfaring som er vanskelig å få i advokatfirmaer

I 15 år har politiet havnet på førsteplass når selskapet Universum spør jusstudentene hvor de helst vil jobbe når de er ferdig utdannet. I 2023 svarte 35 prosent at politiet var deres drømmearbeidsgiver.

 Tuva Bønke Grønning

– Jeg tror hovedgrunnen til at mange søker seg til politiet er for å skaffe seg god og bred prosedyreerfaring som er vanskelig å få i advokatfirmaer. I tillegg er jobben spennende og utfordrende, og jeg tror mange er opptatt av samfunnsoppdraget, sier Marianne Børseth Steensby.

Hun er leder for Politijuristene og har jobbet i politiet siden 1997, ti år som politiadvokat, ti år som påtaleleder og de siste årene som nestleder og leder i Politijuristene.

– Jeg hadde ikke politiet i kikerten selv da jeg studerte, forteller hun.

– Men jeg fikk jobb i politiavdelingen i Justisdepartementet mellom fjerde og femte avdeling, så jeg fortsatte der etter studiet var ferdig. I Justisdepartementet var jeg med på å innføre new public management i norsk politi.

– Jeg husker jeg syntes det var litt rart å delta i resultat- og oppfølgingsmøter med politimestrene om dette uten å ha jobbet i politiet selv. Det førte til at jeg søkte jobb i politiet og der syntes jeg det var så interessant at jeg har vært der siden.

Springbrett?

Børseth Steensby har rett når hun tror studentene ser mot politiet for å skaffe seg erfaring de kan bruke videre og at samfunnsoppdraget virker interessant.

Når studentene i Universum-undersøkelsen får spørsmål om hvordan de tror den aktuelle arbeidsgiveren er, scorer politiet høyt på erfaring og utvikling, variasjon i oppgaver, etiske standarder, utfordrende arbeid og høy grad av ansvarlighet.

– I politiet ser du raske resultater: du beslutter en ransaking og en halvtime senere får du vite om

patruljen fant det man var ute etter. Arbeidshverdagen er uforutsigbar og det er en stor variasjon, sier Børseth Steensby.

– I politiet kan du jobbe med både straffesaker eller sivile saker. Innenfor straffesaksfeltet kan du jobbe med hverdagskriminalitet, sedelighetssaker, økonomisaker eller saker som omhandler organisert kriminalitet. Innenfor det sivile området kan du jobbe med personvern, HR, virksomhetsstyring – det er mange muligheter.

Halvparten av de som vil jobbe i politiet svarer at de tror politiet er en god referanse for videre karriere.

Marianne Børseth Steensby opplever at mange som kommer inn i politiet blir værende i mange år, og en del også hele karrieren.

– Men noen ser på politiet som et springbrett, det vet vi. De siste årene har vi slitt med høyere turnover enn vi ønsker på grunn av et høyt arbeidspress og en lønn som ikke står helt i stil med arbeidsmengden. Vi ser at mange er mer villige til å bytte arbeidsplass for å oppnå høyere lønn, sier hun.

I Universums undersøkelse mener studentene politiet scorer

lavt på konkurransedyktig grunnlønn, prestisje, innovasjon og fleksible arbeidsforhold.

Fordel med annen erfaring

Selv om mange av studentene kan se for seg å jobbe i politiet for å få god arbeidserfaring, mener lederen for Politijuristene at det også kan være lurt å tenke på om man bør skaffe seg litt arbeidserfaring før man går inn i politiet.

– Vi ser at annen type arbeidserfaring er godt å ha i bagasjen, for du møter mange krevende saker.

– Det er en fordel med litt livserfaring når jobben er så menneskelig krevende, men samtidig er det en arbeidsplass som har godt av nye krefter med nye perspektiver. Vi trenger en god sammensetning både av kjønn og erfaring, mener hun.

Selv om de opplever uønsket turnover i politiet har ikke Politidirektoratet noen tall på om det er de yngste som forsvinner videre, forteller Børseth Steensby. Hun opplever likevel at en del nyutdannede ofte kan bli overrasket over hvor krevende jobben kan være og hvor høyt arbeidspresset er.

– Det passer ikke for alle. Du vil ofte føle at du ikke har god nok tid til å sette deg tilstrekkelig inn i sakene. Det er mye jobb og en del føler på mye stress og blir slitne over tid.

Hun påpeker at selv om politiet ikke sliter med rekrutteringen, er de opptatt av å jobbe med å holde på sine ansatte slik at kompetansen blir værende i politiet.

– Det er viktig at folk vil bli. Det tar lang tid å bli en selvstendig påta-

lejurist, minimum to år, så om noen forsvinner etter to år er det naturligvis en stor kostnad.

- Hvert år gjennomfører selskapet Universum en landsomfattende *kandidatundersøkelse* ved universiteter og høyskoler i Norge, der studentene rangerer sine drømmearbeidsgivere.
- Helt siden 2009 har politiet tronet på topp hos jusstudentene
- Hvis man skiller på kjønn, faller politiet ned på en andreplass hos de mannlige studentene – kun danket ut av Wikborg Rein på toppen (2023)
- Samlet sett er politiet vinneren på alle de tre fakultetene som har vært med i undersøkelsen (UiO, UiB og UiT)

– Som student har man fersk fagkompetanse fra skolebenken og andre perspektiver enn de som har vært en stund i arbeidslivet

Kun slått av politiet på lista over studentens drømme- arbeidsgiver og på topp over advokatfirmaene finner du advokatfirmaet Wikborg Rein. De jobber målrettet med markedsføring mot studentene.

 Tuva Bønke Grønning

Det forteller Jørgen Vagnses, rekrutteringsansvarlig partner og Cecilia Mathisen, Head of Culture og ansvarlig for firmaets HR-strategi.

– I tillegg til at vi markedsfører oss i ulike digitale kanaler og på sosiale medier, er vi hovedsponsor for juristforeningene på Universitetet i Bergen og Oslo. Dette gir oss ekstra synlighet, og mulighet til å bli kjent med studentene. Vi er særlig opptatt av å vise frem fagkompetansen og vårt gode arbeidsmiljø, sier Mathisen.

Jørgen Vagnses forteller at de også arrangerer en rekke ulike studentaktiviteter som for eksempel eksamensrettede manuduksjoner, bedriftspresentasjoner, og andre sosiale arrangementer. De deltar også på arbeidslivsdager og karrieremesser på ulike universiteter og høyskoler.

– Studentene er morgendagens talenter og advokater, og som et av landets største advokatfirmaer i vekst har vi et kontinuerlig rekrutteringsbehov. Som student har man fersk fagkompetanse fra skolebenken og andre perspektiver enn de som har vært en stund i arbeidslivet. Vår erfaring er at studentene som er trainee hos oss er et godt tilskudd til arbeidsmiljøet, sier han.

Cecilia Mathisen og Jørgen Vagnses (Foto: Sten E. Eriksen/Wikborg Rein)

Traineeordning

Wikborg Reins største rekrutteringskanal er traineeordningen. I løpet av et år har firmaet omtrent 65 traineer hos seg, fordelt på kontorene i Oslo og Bergen. Mathisen forteller at de gjennom ordningen ansetter advokatfullmektinger ofte ett til to år frem i tid.

– Traineeordningen er en fin mulighet for studentene å prøve oss ut som arbeidsgiver, samtidig som vi får en mulighet å bli kjent med studentene, både faglig og personlig, sier Vagnses.

Studentene som er i traineeopphold hos advokatfirmaet skal over en periode på fire uker få et innblikk i hvordan det er å jobbe som advokatfullmekting.

Oppgavene er varierte og kan omfatte alt fra utredning av juridiske problemstillinger, arbeid med tvistesaker eller bistand i en transaksjon.

– Vi etterstreber at så mange som mulig av våre traineer får være med i en rettssak. Alle traineer blir inkludert i faglige og sosiale arrangementer, og vi gjør vårt beste for at oppholdet hos oss skal oppleves som

lærerikt, meningsfylt og hyggelig, sier Mathisen.

Traineeene får også tildelt sin egen fadder som følger dem opp gjennom hele oppholdet.

Opptatt av mangfold

Når de hos Wikborg Rein rekrutterer studenter er det flere ulike kvalifikasjoner de ser etter.

– Som et relativt stort advokatfirma og en kunnskapsbedrift i vekst, kommer vi ikke utenom faglige kvalifikasjoner når vi skal rekruttere nye medarbeidere. Dette bør også balanseres med ydmykhet og evnen til å samarbeide, sier Mathisen.

– Jusfagets natur gjør at vi gjerne ser etter nysgjerrige og lærevillige mennesker. Vi er opptatt av å ha et mangfold av ulike personlighetstyper med ulik bakgrunn.

Mathisen påpeker at de utover gode studieresultater gjør en helhetsvurdering.

– Vi ser også på en andre faktorer som verv, relevante deltidsjobber, trainee-opphold, utveksling og annen interessant erfaring.

Få med en kollega – motta gavekort på 1 000 kroner

Ut 2023 mottar du gavekort på 1 000 kroner for hvert nye medlem du får med på laget. Den du verver får gratis medlemskap ut året og gratis innboforsikring* i 6 måneder.

Den enkleste måten å få med kollegaer er ofte å spørre om de har tenkt på å bli medlem. Mange blir først med når de blir spurt. Ta en runde på kontoret allerede i dag, så får du kanskje en bunke med gavekort før jul.

Les mer om fordelene ved å være medlem i Juristforbundet på juristforbundet.no/medlemskap. Kampanjen gjelder nye yrkesaktive medlemmer.

* Juristforbundets innboforsikring dekker innboet for deg og din husstand i Norge. Forsikringssum dekning kr 2,5 millioner. Forsikringen gjelder fra dagen du melder deg inn og stoppes automatisk etter 6 måneder dersom du ikke har sagt ja til å beholde den.

– Det er ikke bare lærebøkene som former en jurist

*Av Uros Ulrik Jeremic,
kandidat ved UiO Vår 2023*

Når du lukker en bok, starter et nytt kapittel et annet sted. For meg markerer avslutningen av mine studier ikke bare enden på en intenst lærerik periode, men også begynnelsen på en reise fylt med uendelige muligheter. Jus er ikke bare et fag, men også et univers hvor man kan dykke ned i ulike spesialiseringer, utforske grenseland og skape reell endring.

Hva er det som gjør jus så fascinerende? Svaret er enkelt: mangfoldet av muligheter. Enten det er innen forretningsjus, strafferett eller annet – valgene er mange, og hver retning har sitt eget sett med utfordringer og belønninger.

I løpet av mine år på studiet har jeg skjønnet en ting: Det er ikke bare lærebøkene som former en jurist. Engasjementet utenfor lesesalen spiller en massiv rolle i å definere hvem vi blir, både som fagperson og menneske. Selv om vi alle har et samfunnsansvar, bærer jurister et ekstra ansvar. Vi er utstyrt med verktøyene og kunnskapen som trengs for å veilede samfunnet, beskytte de sårbare og sikre at rettferdighet seirer.

For meg ble studietiden gjort ekstra spesiell av arbeidet jeg gjorde utenfor studiet. Å være involvert i utviklingen av CF som organisasjon og drifte foreningen i to år, ga en helt annen dimensjon til min læringsopplevelse. Det var ikke bare en praktisk anvendelse av mine kunnskaper, men også en mulighet til å jobbe med likesinnede, opparbeide uvurderlig erfaring innen organisasjonsutvikling og prosjektledelse,

oppleve teamarbeid og forstå viktigheten av samfunnsengasjement. Derfor vil jeg oppfordre alle studenter til å engasjere seg på denne måten, vær det gjennom CF eller andre sammenslutninger på og utenfor fakultetet.

Praktisk erfaring er som gull i den juridiske verden. Selv om fakultetet gir oss en sterk teoretisk base, er det ingenting som kan erstatte erfaringen man får ved å jobbe med ekte saker, ekte mennesker og ekte utfordringer. Jeg vil påstå at jeg har lært like mye, om ikke mer, i min tid som studentsaksbehandler i Legeforeningen som jeg har lært ved fakultetet. Her er det viktig å påpeke at det er mange rettshjelpiltak der ute som man kan engasjere seg i, som gir studenter en unik mulighet til å praktisere sine kunnskaper samtidig som de hjelper de som trenger det mest. For de som ønsker en slik opplevelse, kan jeg varmt anbefale Rettssenteret, et tiltak jeg fremdeles engasjerer meg i.

Selv om betydningen av praktisk erfaring og samfunnsengasjement er viktig, er det likevel også viktig å huske på å verdsette studietiden. De lange timene med lesing, gruppediskusjoner og eksamensnerver – alt dette former oss. Det kan være skremmende å tenke på livet etter universitetet, men når man står der, ferdigutdannet med en grad, eller to, i hånden etter fem intense

år, er det en uforlignelig følelse. Som jurist er man ikke bare vitne til samfunnets mekanismer; man er også en aktiv deltaker og formgiver.

Å avslutte studiet betyr å ta steget ut i en verden fylt med utfordringer og muligheter. Men med den solide utdannelsen fra fakultetet, kombinert med praktisk erfaring og engasjement, er jeg trygg på at jeg, og alle andre nye jurister, er godt forberedt på det som kommer. Og det beste av alt; Fremtiden er ikke bare en åpen bok, men en vi får lov til å skrive selv.

– Lett å glemme de utfallige timene på lesesalen

Av Rebekka Nordli Markhus,
kandidat ved UiT Vår 2023

Det er en særlig dag som merker seg ut i en juriststudent sitt liv: dagen en står ved kandidatavslutningen, omgitt av sine medstudenter, stolt med vitnemålet i hånden og den nyervervede tittelen som jurist. I det øyeblikket, i skyggen av applaus og gratulasjoner, er det lett å glemme de utfallige timene på lesesalen, øyeblikkene av forvirring i seminarer, og netter hvor man tvilte på om man hadde valgt rett studie.

Men fra jusstudentens verden til juristens hverdag er overgangen betydelig. Som student er man nedsenket i lover, prinsipper og teorier, men som jurist er det forventet at denne kunnskapen brukes til reell nytte. Et av de mest krevende aspektene ved studiet var å forstå og formidle komplekse juridiske konsepter. Min egen forståelse av dette ble virkelig testet da jeg tok skrittet inn i rollen som saksbehandler ved Jusshjelpa i Nord-Norge. Der lærte jeg verdien og viktigheten av å gjøre jussen tilgjengelig og lett forståelig for alle.

Min tid i Jusshjelpa var ikke bare en øyeåpner for meg faglig, men også personlig. Jeg hjalp mennesker i vanskelige livssituasjoner, mennesker som ellers ikke ville hatt midlene til å søke rettferdighet gjennom en advokat, og

som dessverre også falt utenfor rettshjelpsordningen i Norge. Hvor stort behovet var for juridisk hjelp blant befolkningen var oppsiktsvekkende. Det var vondt å se at så mange i vårt samfunn ikke hadde en reell sjanse til å forsvare sine rettigheter. Skulle ikke dette være en selvfølge i rettsstaten Norge?

Denne innsikten understreket dypt viktigheten av vårt yrke. Vi jurister og advokater har en unik posisjon for å sikre at samfunnets rettssikkerhet er robust. Vi må streve etter å gjøre jussen forståelig og tilgjengelig, for det er kun da vi

kan sørge for at alle har mulighet til å kjempe mot den uretten de møter.

Min reise førte meg derfor til Oslo, hvor jeg fortsatte mitt engasjement for rettshjelp ved Retts-senteret, en organisasjon med ambisjoner om å bedre rettshjelpstilbudet ved å etablere rettshjelpsordning som dekker hele Norge. Arbeidet i Retts-senteret har også bidratt til at jeg har tilegnet meg kunnskaper om organisasjonsutvikling, og fått mulighet til å være ansvarlig for ulike prosjekter og kampanjer.

Jeg gikk fra frivillig til ansatt jurist da jeg var ferdigutdannet. Dette er kanskje en mer unik karrierevei enn det jurister flest velger, men den understreker mulighetene som ligger i å engasjere seg utenfor studiene. Det beste av alt er at jeg fortsatt får jobbe målrettet med å tilgjengeliggjøre jussen, hjelpe enkeltindivider ved å forenkle det juridiske språket og bidra til å bedre rettshjelpstilbudet i Norge.

Uansett hvilken vei man velger som jurist, ligger det en dyp samfunnsforpliktelse i kjernen av yrket. Vår hovedoppgave, uavhengig av karriere, er å sørge for at alle enkeltindivider har mulighet til å forstå, og mest av alt, håndheve sine rettigheter.

Trives med finansregulatorisk juss i studentjobben

Hva ville du valgt å jobbe med under jusstudiet – studentjobb hos advokatfirma – eller å kaste deg ut i en deltidsjobb preget av finansregulatorisk juss i det offentlige? Synne Kristine Backe (23) valgte det siste, og stortrives!

Backe studerer rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo. Neste år er hun ferdig med masterstudiet, og tar steget ut i en yrkeskarriere som jurist. Med seg har hun da ikke bare fem år på studiebenken, hun har i tillegg med seg tre års jobberfaring i 20 prosent juriststilling hos Finanstilsynet.

– Dette er en erfaring jeg ikke ville vært foruten. Gjennom deltidsstillingen her under studietiden har jeg fått komplettert og utvidet utdanningen og læringsprosessen med å få praktisert juss på en måte som jeg aldri ville fått uten, sier en tydelig fornøyd 23-åring

Backe rakk å gå et halvt år på jusstudiet før koronavirusets spredning førte til nedstenging av store deler av samfunnet. Hun var halvveis inn i sitt andre studieår da hun bestemte seg for å søke studentjobb.

– Under det første halve året fikk jeg oppleve hvordan studiet fungerte uten covid. Deretter gikk jeg et halvår til under korona-restriksjoner. Jeg kom rett fra folkehøyskole og rett inn i en travel studiehverdag, så det første året gikk egentlig med til å undersøke hvor mye kapasitet jeg hadde i forhold til studier og eventuelt en jobb ved siden av, sier Backe til Juristen.

Vi besøker henne i Finanstilsynets lokaler, i samme bygg som Norges Bank, og også her med strenge sikkerhetsrutiner. Her sluses man inn gjennom sikkerhetsluser og grundig id-kontroll. Det var hit hun kom etter

at hun på facebooksidene «Rettsvitenskap UiO» så at Finanstilsynet tilbød jobbengasjement til jusstudent.

– Da var jeg kommet litt inn i andre halvdel av andreåret mitt, og hadde lyst på nye utfordringer. Jeg hadde registrert at det var stor interesse blant mine medstudenter for å ha juridisk relevant arbeid ved siden av jusstudiene, og ble selv nysgjerrig på å finne ut om det kunne være noe for meg, sier Backe som forteller at hun ikke helt visste hva hun var ute etter.

– Men det måtte være relevant i forhold til studiene, sier Backe som fulgte med på ulike jobbtilbud.

– Da kom annonsen fra Finanstilsynet opp, og etter å ha lest den syntes jeg arbeidsområdet hørtet kjempe spennende ut, sier Backe.

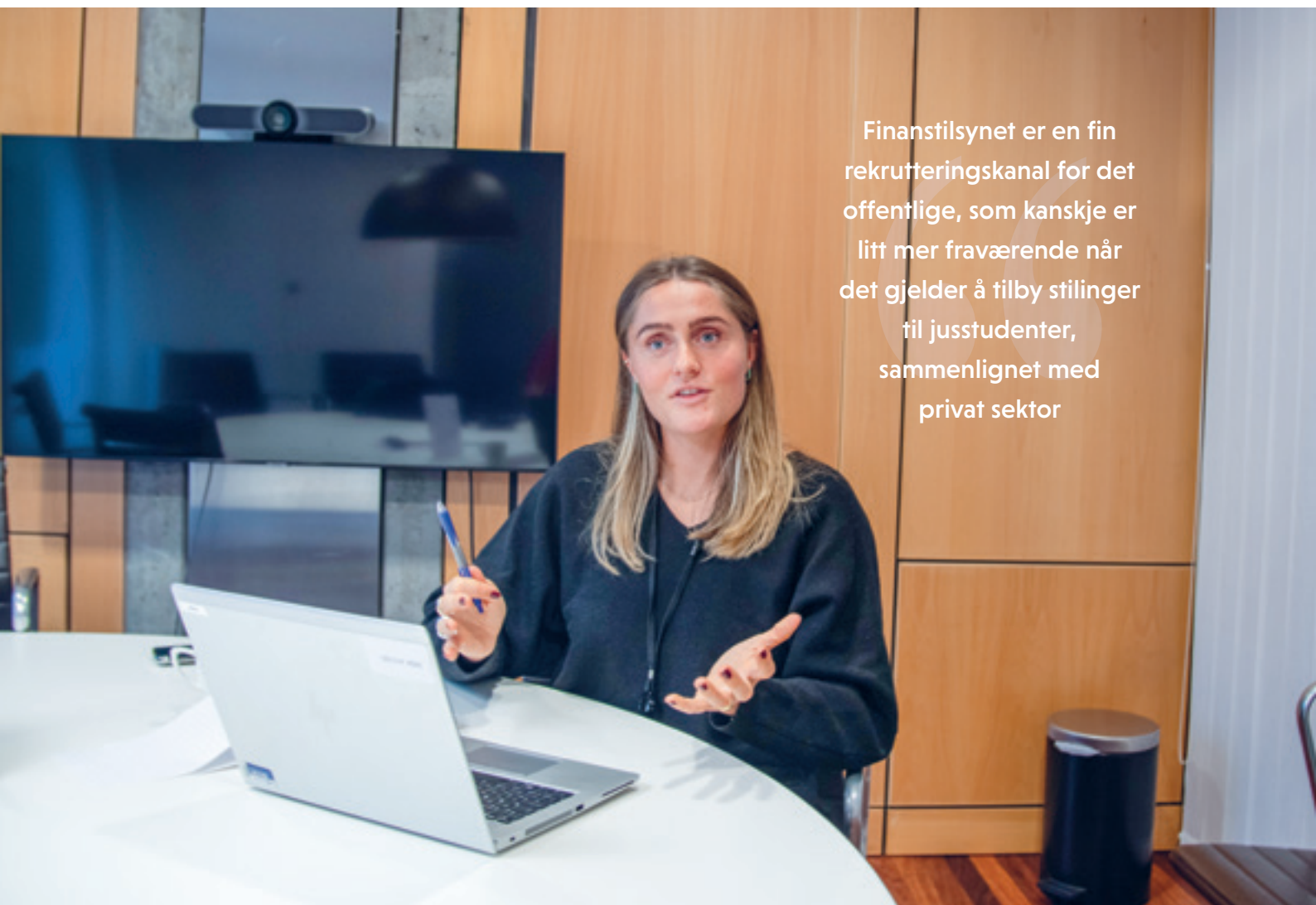
Finansområdet

I annonsen fremkom et ønske om at søkere gjerne skulle ha interesse for juss innen finans eller finansregulatoriske områder.

– Jeg hadde ikke i veldig stor grad reflektert mye over min interesse for finansområdet, og hadde ikke vært mye innom dette så langt i studiet, men tenkte likevel at det virket veldig spennende, og valgte å søke. Jeg kom inn til et jobbintervju som ble holdt digitalt på grunn av covid, og fikk tilbud om jobben en uke senere, sier Backe, som deretter bokstavelig talt ble sluset inn i Finanstilsynets lokaler.

Hun, og en medstudent som fikk deltidsjobb samtidig, jobbet mye fra kontor i Finanstilsynet under pandemien.

– Vi fikk lov til å komme på kontoret. På grunn av den helt spesielle tiden møtte vi jo ikke kollegene våre fysisk før mange måneder senere. Det var en veldig snedig situasjon, men samtidig utrolig gøy å få være med på hvilke muligheter det bød på, gjennom samarbeid digitalt med de andre ansatte. Noe av det flotteste var likevel å oppleve at kollegaene kom tilbake, og å få lære å sette pris på hvor koselig det er med så mange hyggelige og dyktige ansatte på kontorene.

Finanstilsynet er en fin
rekrutteringskanal for det
offentlige, som kanskje er
litt mer fraværende når
det gjelder å tilby stillinger
til jusstudenter,
sammenlignet med
privat sektor

Backe forteller det ikke var hensynet til økonomi som gjorde at hun søkte jobb ved siden av studiene.

– Man brukte jo ikke veldig mye penger under pandemien, samtidig som jeg alltid har jobbet på somrene så jeg ville klart meg økonomisk uansett, så pengene var ikke den største grunnen i seg selv – det var mer å kunne få se jussen i praksis på en litt annen måte enn det man gjør på studiene. Og klart, i tillegg få betalt. Det var en vinn-vinn-situasjon, sier Backe.

Hun forteller at det hun tenkte var spennende da hun søkte på jobben, har vist seg å være mer og mer interessant og nyttig å jobbe med.

– Vi jobber med juridiske regelverk, som er bakgrunnen for alt det arbeidet vi gjør. Og i tillegg til det finansregulatoriske området og jobbingen med det, så jo Finanstilsynet et forvaltningsrettslig organ. Vi må derfor alltid ha forvaltningsretten i bakhodet når vi jobber her. Hvordan man oppfører seg og forholder seg i møte med mennesker, og i hvilken grad eller i hvilken utstrekning man skal svare på henvendelser. Vi får virkelig et bredt spekter av kunnskap om blant annet forvaltningsrett, og ikke minst EØS-rett, samtidig som det innen finansregulatoriske områder er veldig mye juridisk rele-

vant, sier Backe som forteller at det blant jusstudenter er vanlig å jobbe ved siden av studiene.

– Blant mine nærmeste studievenner har alle en juridisk jobb. Det er veldig varierende hva de jobber med. Noen jobber i advokatfirmaer og andre jobber frivillig i Gatejuristen og JURK og Jussbuss blant annet.

Rekrutteringskanal

Backe mener Finanstilsynet er et godt eksempel på at det offentlige kan være tjent med å tilby deltidsjobber til jusstudenter i større grad enn i dag. ►

– Det er kjempebra at det i privat sektor, som blant advokatfirmaer, brukes mye tid og ressurser på å reklamere for å få inn jusstudenter i deltidsstillinger. Fordi det er veldig mye fin kompetanse å få der. Men det å få muligheten til å være med i offentlig sektor og få erfaring med hvordan det fungerer der har for meg utelukkende vært en positiv opplevelse. Jeg mener arbeidssteder som Finanstilsynet er en fin rekrutteringskanal for det offentlige, som kanskje er litt mer fraværende når det gjelder å tilby stilinger til jusstudenter, sammenlignet med den private sektoren.

Backe jobber en dag i uka, og ofte fredager.

– Ledelsen her er veldig fleksibel og forståelsesfull i forhold til studiene, og hva som kreves der, så å bytte dag, og tilpasse arbeidet til studiesituasjonen har heldigvis vært helt uproblematisk.

– *Hva kan en typisk oppgave være for deg?*

– Det kan være litt forskjellig, men flest saker er det kanskje knyttet til finansforetak, som bank og forsikringsselskap. De skal alltid ha et styre, og de som sitter i styrene skal være noe vi kaller for «egnet til å drive med bank- og finansvirksomhet». Det innebærer at de er forpliktet til å melde inn endring av roller og styremedlemmer. Daglig leder, styreleder, etterlevelsansvarlig, og personer med mange funksjoner som skal være med på å drive finansforetakene. Vi foretar egnethetsvurderingene av disse og får inn relevant informasjon om vedkommende. Om det er tidligere straffede personer og om eventuell straff er relevant i vurderingen av deres kompetanse og habilitet, for eksempel.

– Vi får også inn saker som må vurderes opp mot regelverk både når det gjelder EØS-rettslige aspekter og etter finansforetaksloven, sier Backe. I tillegg til kommer det telefoner med om juridiske spørsmål i henhold til det finansregulatoriske regelverket.

– Dette er også noe vi svarer på, og gjennom jobben får jeg også

mulighet til å hjelpe andre seksjoner og avdelinger dersom jeg har tid og mulighet, sier Backe som forteller at hun blant annet har fått lov til å være med på å utarbeide krisetiltaksplaner for konkurs i de største bankene i Norge.

– Til vanlig er det en annen seksjon som jobber med dette, men som studentansatt er jeg med på å avlaste dem med arbeid som det ikke nødvendigvis er så mye risiko å overlate til studenter. Jeg har også fått være med på et oppdrag delegert fra Finansdepartementet, sier Backe.

Medvirkning

Hun trekker frem faglig og sosial integrering, tillit og medvirkning som viktige faktorer hun har opplevd i studentjobben i Finanstilsynet.

– Tilsynet er underlagt Finansdepartementet. Som student, å gå gjennom slusene inn hit og snakke med tilsynsmyndigheter over hele verden, og å ha faglige diskusjoner med advokater om hvordan regelverket skal tolkes. Egentlig er jo det mer man kan be om som jusstudent – å få den tilliten. Det tror jeg andre jusstudenter også vil føle er ganske attraktivt, selv om alt man gjør selvfølgelig blir kvalitetssikret.

– For eksempel når jeg skal komme med en tolkning av et regelverk som Finanstilsynet som organ skal stå for. Da må man passe på å konsultere med andre på seksjonen og sørge for at sluttresultatet er representativt for Finanstilsynet. Faglighet og saklighet går foran alt, og kvalitetssikringen gjør jo at det ikke er jeg som har godkjent mitt eget arbeid. Men det er gøy å bli vist den tilliten det er at det er mitt navn som står på det endelige sluttresultatet, og da står du der solid og representerer Finanstilsynet, sier Backe som forteller at studentjobben i tilsynet er basert på halvårs-kontrakter eller hele års-kontrakter.

– Når du får fornyet kontrakt skjer det på grunn av at du gjennom ditt arbeid har vist at du har oppar-

beidet deg tillit, sier jusstudenten som roser åpenheten blant de ansatte i tilsynet.

– Her står stort sett kontorene åpne, og terskelen for å gå inn til de mer erfarne og dyktige juristene er lav, sier Backe som forteller at hun som deltidsansatt jusstudent også får være med på møter.

Forbilder

– Selv om du kanskje ikke forstår alt, så setter vi, som jusstudenter, oss ned og får lov til å ha meninger og å uttrykke hva vi mener. Noe jeg kanskje ikke hadde turt tidligere, men med økt erfaring føler jeg meg mer komfortabel med det arbeidet jeg gjør. Jeg føler at jeg blir tatt seriøst når jeg kommer med mine tanker og meninger. Jeg opplever dette som en trygg og fin arbeidsplass med dyktige mennesker som for meg er noe jeg vil kalle for juridiske forbilder.

– *Hvordan er din hverdag utenom jobb?*

– Mandag til torsdag er det vanlig skolehverdag hvor jeg sitter på skolen. Jeg er praktisk basert hvor jeg legger opp hva jeg skal gjennom i løpet av dagen. Men legger også inn rom for at jeg ikke blir ferdig, og at jeg kan måtte flytte litt på ting. Det går mye i struktur og planlegging.

– Etter jobb fredag har jeg en holdning til å bruke helgene til å slappe av litt for å bli motivert til ny uke. Det kan være at jeg må hente inn litt skolearbeid, eller – hvis det har gått en forelesning som har blitt tatt opp – som jeg er nødt til å se. I helgen forbereder jeg meg litt til mandagens undervisning, og ønske å legge opp en skolehverdag som er mest mulig lik en arbeidshverdag da for å ha overskudd og motivasjon til å drive med det jeg gjør, og opplever at det går veldig fint, sier Backe som under hele studietiden har bodd i studentkollektiv.

– Det er veldig sosialt og hyggelig. Og for å ha en innholdsrik studenthverdag prøver jeg å holde meg opptatt med alt fra kulturelle sin til sport og idrett, og føler at det fungerer veldig greit.

Totalt 20 studenter på ulike fagområder i Finanstilsynet

Finanstilsynet er en statlig etat med i overkant av 300 ansatte, og de fleste er jurister, økonomer og IT-teknologer. – I tillegg har vi om lag 20 studenter som jobber hos oss på timesbasis, sier finanstilsynsdirektør Per Mathis Kongsrud til Juristen.

 Tore Letvik

– Gjennom tilsyn med foretak og markeder skal Finanstilsynet bidra til finansiell stabilitet og velfungerende markeder. Vi skal også bidra til at brukerne av finansielle tjenester kan ha tillit til at avtaler og tjenester blir fulgt opp slik de skal, sier Kongsrud.

Finanstilsynsdirektøren forteller at studentene som jobber i Finanstilsynet studerer jus, økonomi eller IT.

– De blir involvert i mange ulike oppgaver, både faglige og administrativt. I alle våre studentstillinger er det en del enklere rutinearbeid, men studentene kan forvente at de også får prøve seg på mer utfordrende oppgaver. Jusstudenter hos oss får ofte enkle saksbehandlingsoppgaver, og mange får god innsikt i norsk og internasjonal rett på fagområdet de jobber innenfor, sier han

– Flere av studentstillingene innebærer utstrakt kontakt med eksterne, blant annet foretakene under tilsyn. De får delta i fagmøter

Finanstilsynsdirektør Per Mathis Kongsrud.
(Foto: Jarle Nytingnes, Finanstilsynet).

og får gjennom det bedre innsikt i Finanstilsynets rolle og oppgaver og i finansmarkedet generelt. Studentene får god veiledning og oppfølging, og jobber sammen med mer erfarne kollegaer i de litt mer krevende sakene, sier Kongsrud.

Han forteller at studentene avlaster tilsynet med ulike arbeidsoppgaver, samtidig som de får mulighet til å bruke teoretisk kunnskap i praksis og skaffe seg relevant arbeidserfaring.

– De blir kjent med oss, vårt samfunnsoppdrag og oss som arbeidsgiver. Vi rekrutterer hvert år dyktige nyutdannede til stillinger hos oss, og studentene bidrar til at vi

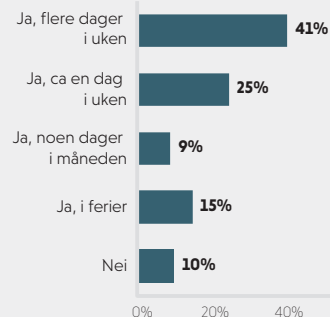
utvikler oss som en attraktiv arbeidsgiver for disse. Det er vår erfaring at studentene er initiativrike, engasjerte og lærevillige. De er også effektive og leverer høy kvalitet på oppgavene de utfører.

Han forteller at studentene bidrar til at tilsynet utvikler måter man jobber på, for eksempel ved å ta i bruk ny teknologi.

– De fleste studentene hos oss jobber 1-2 dager i uken, og kanskje noe mer i feriene. Arbeidet utføres på dagtid i normal kontortid, men Finanstilsynet legger til rette så det kan tilpasses undervisning og eksamensforberedelser. For de fleste studentene passer denne fleksible arbeidsformen godt ved siden av studiet. For Finanstilsynet er det viktig å ha studenter i arbeidsmiljøet, og vi tror og håper at studentene får verdifull erfaring for arbeidslivet som venter, sier Kongsrud.

De fleste studenter jobber ved siden av studiene

Jobb ved siden av studiene

Slik håndterer du stress

Du har ganske sikkert opplevd det – stresset som oppstår når det blir litt mye på en gang. Kanskje strever du med å balansere studier og jobb. Eller jobb og familie. En forestående eksamen truer, eller en deadline på jobb. Stress er helt normalt, og uproblematisk så lenge det er kortvarig. Men hvordan unngår du at stresset blir langvarig, og går på helsen og trivselen løs?

Av Kristin Weholt, coach og karriererådgiver i Juristforbundet

Richard Lazarus, en professor i psykologi og berømt forsker på stress ved Berkeley, lanserte på 60-tallet en definisjon på stress som fortsatt står seg fint: Stress oppstår når det er en opplevd ubalanse mellom de kravene du møter, og ressursene du har til rådighet for å møte kravene. Krav er noe du må prestere på – for eksempel en eksamen, en arbeidsoppgave eller en omsorgsrolle. Ressurser kan være tid, energi, kompetanse eller støtte fra omgivelsene dine.

Positiv og negativt stress

Når ubalansen oppstår, aktiveres stressresponsen i hjernen, så det skilles ut stresshormoner som adrenalin, noradrenalin og kortisol. Disse skjerper prestasjonsevnen din. De skal rett og slett hjelpe deg til å hente ut mer ressurser til å korrigere

ubalansen som har oppstått. Og så lenge dette er kortvarig, og stresshormonene hjelper deg til å prestere, er jo det bra! Dette kalles positivt stress. Men dersom stresset blir varig fordi du av ulike årsaker ikke klarer å korrigere ubalansen, gir stresshormonene deg fysiske og psykiske helseplager. Da har stresset blitt negativt.

For mye og for lite

Det er to ord i definisjonen på stress du kan legge merke til. Det første er «opplevd». Det er din subjektive, spontane vurdering av krav og ressurser som har betydning for om stresset oppstår eller ikke. Hva andre måtte mene om kravene eller ressursene, er ikke relevant. Det andre viktige ordet i definisjonen er «ubalanse». Vi tenker ofte at stress er ensbetydende med for mange krav. Men det kan faktisk vippe andre veien også – at vi brenner inne med ressurser. Da opplever vi at vi ikke er til nytte, ikke får utfolde oss. Kravene vi møter matcher ikke ressursene vi lengter etter å få bruke. Da oppstår mistrivsel, som over tid også blir til negativt stress.

Ytre og indre krav

Kravene vi møter fra omgivelsene våre er ganske enkle å identifisere. Noen forventer noe av oss. Men også indre krav – krav som kommer fra oss selv – kan skape stress. Har du for eksempel en slem indre kritiker, kan den sette i gang stressresponsen i hjernen, så du skiller ut stresshormoner. Stressresponsen forstår ikke forskjellen på ytre og indre krav. Og dessverre er det slik at dersom du strever med å møte ytre krav, kan den indre kritikerne få vann på mølla, og så blir dette en ond sirkel

av ytre og indre krav som fyrer opp stressresponsen enda mer.

Skjøl krav og ressurser

Når stress oppstår på grunn av en ubalanse, vil altså stressmestring si å opprette balanse igjen. Det kan du gjøre ved å forsøke å påvirke kravene, og også hente inn flere ressurser. Når jeg coacher mennesker for stress, er dette en viktig del av jobben vi gjør. Du har som regel større innflytelse på kravene du møter enn du tror. Og du har antakelig flere ressurser enn du tror. Det er stor hjelp i bare det å skrive ned hvilke ytre og indre krav du faktisk opplever, og så skrive ned alle de ressursene du har i deg og rundt deg til å møte disse kravene. Prøv det!

Moralsk stress

Tidligere i år utga den danske forskeren Helle H. Hein boken *En giftig stresscocktail*. Der beskriver hun fire former for stress. To av dem har jeg allerede omtalt ovenfor. Den formen for stress som kommer av for mange krav i forhold til ressurser, kaller Hein «burnout». Den formen som kommer av for mange ressurser i forhold til krav, kaller hun «bore-out». Men det finnes også «moralsk stress» – stresset som oppstår fordi du må gjøre noe som går på akkord med din moralske eller faglige integritet. Kanskje må du levere arbeid som ikke holder den kvalitetsstandarden du mener det skal. Eller du gjør etisk diskutabile oppgaver. Mange yrker innebærer etiske dilemmaer, også juristyrker. Det finnes måter å håndtere moralsk stress på. Det er særlig viktig å kunne snakke om dilemmaene med noen fortrolige som ikke avviser deg, og som kan støtte deg i likevel å se

Foto: Juristforbundet

mening i det du gjør. Men man skal altså ikke tolerere alt. Noen moralske grenser kan du ganske enkelt ikke krysse med trivsel og helse i behold.

Eksistensielt stress

Den fjerde formen for stress er «eksistensielt stress». Dette stresset oppstår som en konsekvens av at du lever livet ditt på andres premisser. Du har – gjerne ubevisst – adaptert andres livsvalg fordi du tror eller mener denne veien er riktig for deg. Dermed blir du fremmed for deg selv. Typiske problemstillinger jeg møter i coaching er «de flinke barna» – som ofte later til å ikke vite hvem de er, om ikke de er flinke. Det kan være et stort prosjekt å finne tilbake til seg selv – berike historien om hvem man også er, utover det å være

flink – når man lenge har levd «som om». Men det er verd innsatsen, og helt nødvendig for å oppleve livet som meningsfullt.

4 råd til hvordan du håndterer stress

1. Prioriter de grunnleggende ressursene dine

Stressmestring begynner med de fem grunnleggende ressursene dine: Søvn og hvile, sunt kosthold, trening, nære relasjoner og en strategi for å ta vare på den psykiske helsen din. Jeg anbefaler mindfulness (oppmerksomt nærvær) som en slik strategi. Disse ressursene ivaretas gjennom gode vaner, og er en forutsetning for helse og trivsel.

2. Lær deg mindfulness

Jeg nevner også mindfulness som et eget tiltak, fordi slike øvelser har

dokumentert effekt på stress. Med en regelmessig meditasjonspraksis vil du merke effekter på flere arealer i livet ditt. Mindfulness forbedrer blant annet søvn, konsentrasjonsevne, hukommelse, følelsesmessig regulering og immunforsvar. Mindfulness er også en fin måte å komme nærmere deg selv på. Du blir oppmerksom på personlige behov som kan drukne i en hektisk hverdag. Jeg anbefaler meditasjonsappen Calm.

3. Finn støtte i omgivelsene dine

Stress er en subjektiv erfaring. Det betyr ikke at du er alene om å bære ansvaret for trivselen din. Særlig ikke på en studie- eller arbeidsplass. Du må ha rettferdige rammebetingelser for å levere på kravene. Tør å snakke om stress! Spill på ressursene du har i omgivelsene dine. Møter du klare forventninger, eller skaper utydelighet stress? Kan lederen din gi deg flere ressurser eller mer meningsfulle krav? Kan du finne faglige ressurser i å samarbeide med studievenner eller kolleger?

4. Finn ut hva som egentlig er viktig for deg

Det finnes krav i fleng i samfunnet vårt. Om hvem vi burde være, hva vi burde få til, hva vi burde ha. Hver gang jeg hører ordet «burde» som coach, blir jeg nysgjerrig. Det må du også bli! Hvilke krav er det faktisk du forsøker å leve opp til? Er de egentlig meningsfulle for deg? Eller innebærer de å leve noen andres liv? Hvem vil du være, når alt kommer til alt? Når du vet hva som er viktig og riktig for deg, blir det lettere å sette grenser. Det er sunt å utfordre seg selv. Du trenger personlig vekst for å trives. Men å jage etter et liv som aldri vil føles naturlig og ekte for deg er ikke bærekraftig.

Kilder:

Jon Kabat-Zinn: *Livets katastrofer*, 2015, Arneberg forlag

Helle H. Hein: *En giftig stresscocktail*, 2023, Forlaget Hein

Brenner for jussen og flerspråklig kompetanse i juristmiljøet

Mahnoor Chaudry (23) er denne høsten i gang med masterstudier på UiB. Hun jobber både i bank og med frivillig rettshjelpsarbeid ved siden av jusstudiet. Og er opptatt av behov for mer inkludering av ulike typer kompetanse i jussen og jusmiljøet.

 Ole-Martin Gangnes

– Det å studere juss var en barnsdrøm jeg hadde. Jeg ønsker å utgjøre forskjell for folk som ikke har samme forutsetninger. Blant annet derfor studerer jeg jus, sier hun.

– Jeg synes utdanningen er veldig spennende, lærerik, givende og gleder meg til å komme i gang med karrieren som jurist.

Mahnoor Chaudry kommer fra bydelen Søndre Nordstrand i Oslo og er født og oppvokst på Mortensrud.

– Det er et sted med stort mangfold og et godt fellesskap, men ofte er det også utsatt for turbulens som gir negative overskrifter i mediene om kriminelle miljøer og vansker med integrering.

Hun har arbeidet frivillig med rettshjelp i Rettssenteret og er opptatt av at juss og juridisk hjelp kan ha stor betydning for barn og unge.

– Frivillighet var ikke noe jeg i utgangspunktet hadde tankene, men jeg så hvor godt og nødvendig tilbudet er i det området jeg kommer fra, og at min lokale tilhørighet kunne bidra. Jeg vet litt om hvor skoen trykker. Jeg har selv erfart at multi-kulturell bakgrunn, språk, tilknytning til nærmiljøet og nærhet i alder,

er en ressurs og inngangsport til å bruke jussen til problemløsninger.

– I Rettssenteret er jeg bydelskoordinator for Søndre Nordstrand. Min oppgave som frivillig har vært å være et bindeledd inn mot bydelen, og sørge for at rettshjelpen skulle være lett tilgjengelig til de som trenger det aller mest. De frivillige har løst problemer på stedet, tatt med saker til kontoret og videreformidlet til advokat eller andre der det er nødvendig. De frivillige får utgjøre en forskjell, samt at det gir juridisk erfaring og bygger karrieren, sier Chaudry.

Dessuten har hun jobbet i DnB i snart tre år. Hun startet som kunde-rådgiver, men har nå en mer juridisk rettet jobb. Chaudry har to år igjen av studiet og er i gang med masterstudiet ved UiB. Hun har et klart mål om å bli advokat.

– Det er det jeg vil. Og så vil jeg ha en god jobb. Jusstudentene er jo ambisiøse, smiler hun.

Erfaring og ferdigheter

– *Hva ser du etter i en fremtidig arbeidsgiver?*

– Jeg ser etter en arbeidsgiver som ser verdien av min flerspråklige

Det er snakk om
å ta i bruk alle talenter
der ute og se verdien
og styrken det gir

bakgrunn og min kjennskap til ulike miljøer. Det er ikke alle i jussmiljøet som har slik bakgrunn eller ser ut som meg, sier hun og forteller at hun ønsker å se flere minoriteter og annen bakgrunn i jussen.

– Det er snakk om å ta i bruk alle talenter der ute og se verdien og styrken det gir. Jeg ønsker at arbeidsgivere skal veie erfaringen man har i dag, som blant annet sosiale ferdigheter og styrker, opp mot karakterkortet. Grunnlaget burde også være personlige egenskaper, kvaliteter og hva man kan bidra med i fremtiden.

– *Hvordan er studiemiljøet på jussen?*

– Jeg har stortrives og har gode venner jeg studerer sammen med. Men nå ser jeg veldig frem til å bli ferdigutdannet. Selv om man kanskje også burde nyte studietiden og fleksibilitet litt mer.

– *Har du noen tips til ferske studenter?*

– Husk at du kan være ambisiøs og samtidig senke skuldrene litt. Men jeg tror mange blir litt overrasket over karakterjaget på jussen. Likevel; nyt studiehverdagen, for den kommer ikke tilbake. Og til folk med en minoritetsbakgrunn som lurer på om de skal studere juss; vær deg selv, tør å ha store drømmer og ha et åpent sinn.

Også har hun erfart at aktiviteter og verv ved siden av studiet gir både kompetanse og utvikling.

– Det gir erfaring, det gir kunnskap og det gir sosiale ferdigheter.

Studiestart på BI

Drømmer om advokatjobb innen forretningsjus

Interesse for økonomi, næringsliv, økonomisk kriminalitet og finans var noe av grunnen til at de ferske jusstudentene ville ta rettsvitenskapsmasteren på BI.

 Tuva Bønke Grønning

I høst startet 150 ferske og håpefulle jusstudenter på BI. Noen måneder inn i studiet er Henrik Mørstad Sæther, Kaia Celine Hylland og Nicolay Hope godt i gang med studiehverdagen. Alle tre forteller om spennende og hektiske oppstartsuken.

– De ferske jusstudentene er veldig engasjerte. Det er lange dager på biblioteket og på lesesalen for de fleste. Mange av oss møter også søndag morgen på lesesalen, forteller Hope.

Juss, militæret og sykepleie

Hope har allerede fått et innblikk i livet som jusstudent etter et år i Lillehammer hvor han i fjor gikk første året av en bachelor. Da det ble klart at BI ville tilby en master valgte han å søke seg dit i stedet.

– BI var førstevalget mitt. Jeg er veldig interessert i økonomi og her på BI får vi mer fokus på handel,

næringsliv og finans. Det passer meg perfekt, sier Hope, som forteller at drømmejobben er å jobbe med forretningsjus som advokat.

– Transaksjoner, konkurser og økonomisk kriminalitet er også spennende, sier han.

For Kaia Celine Hylland, som fra før av er utdannet sykepleier, startet interessen for juss da hun jobbet i psykiatrien.

– Det er mye lovverk å forholde seg til. Jeg har også vært tillitsvalgt på flere av arbeidsplassene hvor jeg har jobbet som sykepleier, forteller hun.

– Det var helse retten som først fanget interessen, men senere har også næringslivs juss og økonomisk kriminalitet dukket opp på interesse lista. Hvor drømmejobben venter når hun om fem år er ferdig utdannet jurist, er hun fortsatt ikke sikker på.

– Jeg ser jo for meg at jeg vil prøve å bli advokat. Dommer står også høyt på lista, men jeg er åpen for mye. Jeg tenker at veien blir litt til når man går.

Henrik Mørstad Sæther er den eneste av de tre som ikke har studert tidligere, men har til gjengjeld vært i førstegangstjeneste i militæret og et år i jobb før han begynte på BI.

– For min del er det samfunnsengasjementet som førte meg inn på jussen. Jeg vurderte statsvitenskap, men landet på at jussen er utrolig variert og kan brukes til så mye, sier han.

– Første mål er å bli utdannet jurist, deretter får vi se hvor veien går videre. Jeg er veldig interessert i økonomi og næringsliv, så noe innenfor forretningsjusens område blir det nok.

Aktive i undervisningen

De tre jusstudentene har alle rukket å engasjere seg i studenthverdagen – Mørstad Sæther som tillitsvalgt og Hylland og Hope i linjestyret i studentorganisasjonen BISO.

– Vi jobber blant annet med å få inn interessante forelesere og å få kontakt med firmaene for å enten få de på besøk hit eller for at vi skal kunne besøke dem, forteller Hylland.

– Vi ser at de store advokatfirmaene er veldig interesserte i oss og dette nye studiet. De er engasjert i fagene vi har og spør mye, forteller Mørstad Sæther.

Han forteller at advokater fra både Thommessen og Wiersholm skal undervise i løpet av høsten.

Mørstad Sæther opplever professorene og foreleserne på BI som engasjerte og at det oppfordres mye til at studentene skal delta aktivt i undervisningen.

– Vi måtte tidlig stå foran foreleserne og klassen og snakke. For meg, og sikkert for en del andre, var det til å begynne med litt utenfor komfortsonen, men det er veldig viktig, mener han.

Nicolay Hope, Kaia Hylland
og Henrik Mørstad Sæther.
(Foto: Tuva Bønke Grønning)

Hver torsdag har de også mindre grupper på rundt 25 studenter med en til to forelesere per gruppe.

– I gruppene får vi for eksempel caser som skal løses og får mye tettere oppfølging, forteller Sæther.

– Mye praksis

Da Juristen snakket med Monica Viken, professor og associate dean, like etter studiestart tidligere i høst, hadde hun inntrykk av at de ferske jusstudentene var en «engasjert og interessert gjeng».

– Så tror jeg de var litt stolte av å være det aller første kullet. Og det er jo vi også selvfølgelig. Det var veldig god stemning, sier hun.

Hun fortalte også om «torsdagsgruppene» hvor de fanger opp temaene fra forelesningene og jobber praktisk med stoffet.

– Vi ønsker å ha tydelig fokus på mye praksis, sier Viken.

Tydelig forretningsjus-profil

Det var i fjor høst det ble klart at BI hadde fått godkjenning til å starte opp en masterutdanning i rettsvitenskap. De har laget en 3+2-løsning, hvor studentene som nå starter først tar en bachelor, men er garantert å kunne få fortsette på masteren så sant alle fag er bestått.

Viken forteller at studenter med bachelor i jus fra andre studiesteder

vil kunne søke seg til den 2-årige masteren på BI, når den kommer i gang.

– Vi ser at vår bachelor har en noe annen vinkling enn de andre studiestedene og dette setter sitt preg på utdanningen. Blant annet har vi tatt inn økonomi og regnskap som egne kurs, og disse er det nyttig å ha med seg over til masteren. Dette kan det være greit å være klar hvis man går direkte til masteren fra et annet sted, sier hun.

Viken sier bacheloren som nå er i gang virkelig har fått en tydelig «forretningsjus-profil», men dekker også godt kravene til en generell juridisk utdanning.

– Vær nysgjerrig på omgivelsene dine som student

Av Marianne Høva Rustberggard,
studentombud ved Universitetet i Oslo

Når man studerer juss, er det lett å bli fanget i en boble hvor det å tilegne seg kunnskap om pensum og prestere best mulig på eksamen er det eneste som virker viktig. Da kan det være greit å huske på at et universitet har mer å by på. Universitetet er et sted som også inviterer til at man kan utvikle seg som menneske, og bli del av et større felleskap.

Studenter har en stemme som skal bli hørt, og man har mulighet til å påvirke de beslutninger som tas. Studenter kan engasjere seg på flere nivåer, og ta med seg nyttig læring gjennom det. Innen noen jusfag, kan det virke «langt mellom liv og lære». Jeg kan ikke huske at jeg var særlig begeistret for prosessfagene. Som jurist, og med ti års erfaring som studentombud, har jeg nå en særlig interesse for prosess og spesielt prosessrettferdighet: det er viktig å få anledning til å komme med sin side av saken, og oppleve å bli forstått, selv om det kanskje ikke endrer utfallet av saken.

Engasjerte studenter sørget i sin tid for at Universitetet i Oslo (UiO) var først ute i Norge til å opprette en ordning med et uavhengig studentombud med juridisk kompetanse. Takket være standhaftig innsats fra studentpolitikere lokalt og nasjonalt, ble dette etter hvert til en rettighet. I dag skal alle studenter i Norge ha tilgang til et studentombud.

Vårt mantra i rollen som studentombud er å bidra til rettferdighet, men ikke fordeler, for de studentene som tar kontakt. Vi er uavhengige ved at vi ikke kan instrueres, og vi har utvidet taushetsplikt, ved at vår taushetsplikt går foran medvirkningsplikten etter arbeidsmiljøloven. Det er trygt å komme til oss. Vi vet at livet skjer, også for studenter.

Man kan bli syk, enten på eksamen, eller over en lengre periode, man kan ønske å ta et friår for å engasjere seg i studentpolitikk, eller kanskje får man barn i løpet av studiene. Dette er situasjoner hvor studenter har klare rettigheter.

For mange studenter er møte med utdanningsinstitusjonen den første gangen de som voksne skal forholde seg til et offentlig forvaltningsorgan. Man plikter å betale semesteravgift og registrere seg i tide, finne ut av hvordan man refererer for å unngå å bli mistenkt for plagiater, m.m. Som ny student er det mye å sette seg inn i. I tillegg til å tilegne seg de kunnskaper og ferdigheter som er påkrevet for å oppnå ønsket grad, skal man orientere seg i et omfattende regelverk.

Min oppfordring til deg er å være nysgjerrig på omgivelsene dine som student. Ved å engasjere deg på din utdanningsinstitusjon, kan du få en unik mulighet til å se hvordan forvaltningsrett og statsforfatning skjer i praksis: hvordan fungerer universitetsdemokratiet, hva skjer med forskriften når loven endres,

og hva vil det si at vi i Norge har «lik rett til utdanning»?

Som jusstudent hadde jeg stor nytte av å engasjere meg i studentpolitikk, og det bidro til at jeg fikk viktige erfaringer som jeg ikke kunne fått på lesesalen. Det gav tilhørighet og var meningsfylt. Jeg håper du opplever at du har en stemme, og at det nytter å gi tilbakemeldinger. Bruk stemmeretten din når det er valg til Studentparlamentet. Oppdag politiske lister som har et mangfold av meninger om hvordan universiteter kan utvikle seg til det bedre.

Hva mener du?

Ny som tillitsvalgt

Kurs for tillitsvalgte i statlig sektor

Målgruppe: **Tillitsvalgte i statlig sektor**

Fra: **Onsdag 14. februar 2024 kl. 10.30**
Til: **Fredag 16. februar 2024 kl. 14.00**
Sted: **Clarion Collection Hotel Gabelshus, Oslo**

Kursnummer: **2024605**
Påmeldingsfrist: **9. januar 2024**

Dette kurset er obligatorisk for alle tillitsvalgte i staten. Kurset skal i utgangspunktet gjennomføres før man kan delta på de andre kursene.

Kurset har som mål å gjøre deg tryggere i rollen som tillitsvalgt. Tillitsvalgte som er trygge i rolleforståelsen er bedre til å oppdage og gripe fatt i ulike problemstillinger som berører medlemmene. Det gjør deg også bedre egnet til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet på egen rolle og relasjoner overfor øvrige parter i arbeidslivet.

Kurset vil gi deg en introduksjon til hovedavtalen og hovedtariffavtalen, sentrale avtaler for våre medlemmer i staten, samt

for deg som deres tillitsvalgt. Vi gjennomgår avtalenes formål og intensjon, former for medbestemmelse, virkeområde, klargjør partsforholdet og partenes rettigheter og plikter, sentrale og lokale forhandlingsordninger, i tillegg til å gi en gjennomgang av lønssystemet. Kurset gir deg også kjennskap til Juristforbundet, Akademikernes organisasjonsoppbygging og politikk.

Målsettingen med kurset er å bidra til at du som tillitsvalgt opplever deg trygg i rollen, kjenner det grunnleggende regelverket, hvilke virkemiddel du har tilgjengelig og hvilke arenaer du arbeider på.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Dersom du ikke ønsker overnatting eller middag må det noteres i påmeldingen.

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest 30. januar.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25.

JURIST
FORBUNDET

Arbeidstid og stillingsnivå for nyutdannede

Ragnhild Bø Raugland,
advokat i Juristforbundet

Arbeidsmiljøloven kapittel 10 fastsetter grenser for arbeidstidens lengde, herunder fordeling av disse timene i løpet av døgnet. Vår erfaring er at disse rammene, og unntakene for disse, i det vesentlige etterleves i norsk arbeidsliv. Det oppstår likevel en del praktiske spørsmål om innplassering i stillingskategori, noe som igjen får betydning for arbeidstiden og betalt overtid.

Reglene i arbeidsmiljøloven

Hovedregelen i norsk arbeidsliv er at arbeidstakere skal være omfattet av arbeidstidsreglene i arbeidsmiljølovens (aml.) kapittel 10. De viktigste hensynene bak bestemmelsene om arbeidstid er å unngå at arbeidstakerne har en arbeidstid som påfører dem, eller deres nærmeste familie, helsemessige eller sosiale belastninger. Lovgiver har forsøkt å gjøre reglene fleksible, slik at de ivaretar virksomhetenes behov for produktivitet, samtidig som de ivaretar arbeidstakernes krav til sikkerhet, helse og velferd. Dette gjøres blant annet ved å avtale ordninger for gjennomsnittsberegning av den alminnelige arbeidstid i aml. § 10-5 og retten til fleksibel arbeidstid i aml. § 10-2, nr. 3. Dersom det er «et særlig og tidsavgrenset behov», kan arbeidstakerne bli pålagt å arbeide utover avtalt arbeidstid. Dette definerer loven som overtid, som godtgjøres med minimum 40 % tillegg. Loven har rammer for hvor mye overtid arbeidstaker kan bli pålagt, jf. aml. § 10-6.

Unntak fra arbeidstidsreglene

Arbeidsmiljøloven åpner i § 10-12, første og annet ledd for at det kan gjøres unntak fra bestemmelsene om arbeidstid for arbeidstakere som innehar en ledende eller særlig uavhengig stilling. Dersom en kommer inn i disse stillingskategoriene, så vil arbeidstaker være unntatt reglene om arbeidstid, og en vil derfor heller ikke ha krav på betalt overtid. Stillingene er imidlertid ikke unntatt aml. § 10-2, 1. ledd som fastsetter at heller ikke disse arbeidstakerne skal ha arbeidstidsordninger hvor de «utsettes for uheldige fysiske eller psykiske belastninger, og slik at det er mulig å ivareta sikkerhetshensyn». Terskelen for å gjøre unntak fra arbeidstidsbestemmelsene skal være høy, og Arbeidstilsynet har lagt seg på en streng praksis. Til tross for dette, så ser vi at enkelte virksomheter tilbyr nyutdannede og andre med begrenset erfaring, slike stillinger. Begrunnelsen for dette er at virksomheten da står friere med bruk av arbeidstakeren utenom avtalt arbeidstid, uten at den må kompenseres med betalt overtid eller uttak av arbeidsfri på et senere tidspunkt.

Nyutdannede

Når det gjelder nyutdannede, så skriver Arbeidstilsynet på sine nettsider:

«Nyutdannede arbeidstakere vil normalt ikke ha en særlig uavhengig stilling. En nyutdannet starter vanligvis ikke karrieren i en overordnet eller ansvarsfull stilling, der de har stor grad av selvstendighet og uavhengighet i hvordan og til hvilken tid de skal organisere og gjennomføre arbeidsoppgaver».

Og videre når det gjelder revisorer og advokatfullmektiger:

«Revisorer og advokatfullmektiger kan vanligvis ikke påvirke arbeidsmengden sin, og de færreste kan treffe selvstendige avgjørelser av betydning»

Bakgrunnen for at Arbeidstilsynet blant annet fremhever advokatfullmektiger, er at det ved kontroller har vist seg at fullmektiger innplasseres i stillinger som er særlig uavhengige. En begrunnelse for å hevde at en advokatfullmektig er «særlig uavhengig» er at de etter kort tid må jobbe selvstendig i en ansvarsfull stilling, og at de har stor grad av mulighet til å prioritere sine arbeidsoppgaver. Dette er imidlertid sjeldent tilfelle for en nyutdannet fullmektig.

Illustrasjon: Colourbox.com

En annen argumentasjon som nyutdannede akademikere treffer på i møtet med en ny arbeidsgiver, er at de har høy utdanning, og at det dermed stilles ekstra krav til faglige vurderinger og evnen til å jobbe selvstendig. Ut fra den helhetsvurderingen som kreves for å bli unntatt fra arbeidstidsreglene, er ikke dette tilstrekkelig, blant annet fordi muligheten til å styre egen arbeidstid og gjøre prioriteringer av arbeidsoppgaver, sjelden vil være reell. Et annet moment er at en startlønn i liten grad gjenspeiler det ansvaret og den økte arbeidsmengden som ligger i en særlig uavhengig stilling.

Arbeidsgivers ansvar

Det kan være tilfeller hvor en nyutdannede fyller vilkårene for å kunne defineres inn i en særlig uavhengig stilling. Dette kan for eksempel være aktuelt dersom søkeren har bred erfaring fra tidligere jobber innenfor samme fagområde. Dette vil bero på en helhetsvurdering, og det vil være arbeidsgiver som er ansvarlig for at arbeidstakeren blir innplassert på riktig stillingskategori. Er det tvil rundt avgjørelsen, er det klare rådet fra Arbeidstilsynet at en skal falle ned på hovedregelen om at bestemmelsene i arbeidsmiljøloven kapittel 10 gjelder.

Gjennomgang av arbeidsavtale

Som medlem av Juristforbundet har en som arbeidssøker mulighet for å få en rask og kostnadsfri gjennomgang av tilbudt arbeidsavtale fra en av våre arbeidslivsadvokater. Vi anbefaler særlig nyutdannede som skal ut i sin første stilling som jurist å benytte seg av dette tilbudet. Videre anbefaler vi våre medlemmer å sjekke lønnsstatistikken vår, slik at en kan få vurdert tilbudt lønn opp mot hva som er gjeldende lønnsnivå for tilsvarende stillinger.

Tilkallingsvikar og generelle rammer for en arbeidsavtale

Begrepene tilkallingsvikar, ringevikar eller «solvikar» brukes om arbeidsavtaler hvor en arbeidstaker innkalles som ekstrahjelp. Dette kan enten være en rammeavtale i bunnen med en fastsatt, redusert stillingsprosent, med mulighet til å supplere arbeidsomfang, eller en avtale som inngås for hvert arbeidsoppdrag. Denne typen arbeidsavtale lever sitt eget liv litt på tvers av lovens avtaleformer, uten å ha en direkte definisjon i regelverket.

Tanken bak bruken av tilkallingsvikarer, er å fylle et behov for arbeidskraft, ofte på kort varsel. Stillingene innehas gjerne av studenter eller andre med behov for redusert stillingsprosent. For å ikke være helt overlatt til arbeidsgivers styring, har lovgiver tatt grep med den hensikt å styrke vikarens rettigheter, samtidig som arbeidsgivers driftsmessige behov for fleksibel arbeidskraft ivaretas. Dette vil særlig være aktuelt ved syke- og feriefravær, eller midlertidig omsetningsøkning.

Fra Arbeidstilsynets sider er denne type arbeidsavtaler omtalt med følgende:

«Arbeidsmiljøloven har ingen særregler om «solvakter». Slike avtaler kan inngås for å ha faste personer man kan kontakte dersom det oppstår et akutt behov for ekstra arbeidskraft. I andre ender av «værskalaen» har man brøyte- og strømmannskaper som kan kalles ut på kort varsel når været krever det...»

En avtale som ekstrahjelp innebærer vanligvis ingen faste timer eller vakter. Man blir tatt kontakt med når behovet oppstår, og i utgangspunktet skal det da inngås avtale for hver gang dette skjer, i tillegg til avtalen om at man er ekstrahjelp.

Det er normalt at det finnes en intern avtale i virksomheten som regulerer eventuell lønn for slike vakter. Enkelte bransjer, eksempelvis serveringsbransjen, har minstelønn.»

Hovedregelen er fast ansettelse

Hovedregelen i norsk arbeidsliv er at

en arbeidstaker skal ansettes fast, jf. arbeidsmiljølovens (aml) §14-9, nr. 1: «Med fast ansettelse menes i denne lov at ansettelsen er løpende og tidsubegrenset, at lovens regler om opphør av arbeidsforholdet gjelder, og at arbeidstaker sikres forutberegnelighet for arbeid i form av et reelt stillingsomfang». Tillegget om forutberegnelighet og et reelt stillingsomfang ble tatt inn i loven i 2019 for å klargjøre rettighetene for de såkalte «Nullprosentkontraktene». Etter lovendringen var det ikke lengre adgang til å ansette arbeidstakere i løpende arbeidsavtaler uten en rammeavtale om en fast stillingsprosent som skal korrespondere med et reelt, lønnet arbeide. Avtalen kan suppleres med løpende ekstravakter, noe som for eksempel vil kunne være aktuelt som «solvakt» når en restaurant har uteservering på en solfylt dag.

Arbeidsmiljølovens § 14-9, nr. 2 åpner for at arbeidsgiver på gitte grunnlag kan inngå midlertidige arbeidsavtaler. De mest brukte ►

grunnlagene er at arbeidstakeren er ansatt istedenfor en annen som vikar, eller at arbeidet er av midlertidig karakter. Loven hjemler i tillegg et par andre, mindre praktiske unntak. Dersom en inngår en midlertidig arbeidsavtale, skal varigheten fremgå av avtalen. Arbeidsforholdet opphører da uten oppsigelse. Dersom midlertidigheten er over ett år, skal arbeidstaker ha varslet om opphøret en måned i forkant.

Bruken av midlertidige arbeidsavtaler gir virksomheten større grad av fleksibilitet for å løse behovet for arbeidskraft, uten å binde seg til en fast arbeidsavtale. For å sikre at midlertidighet ikke brukes i større omfang enn det loven gir anledning til, skal virksomhetens minst en gang per år drøfte med de tillitsvalgte «grunnlaget for og omfanget av slike ansettelser, samt konsekvensene for arbeidsmiljøet», jf. aml. § 14-9, nr. 2.

En praktisk konsekvens av loven, er at det må fremgå om arbeidsavtalen er fast eller midlertidig, og hvor stor stillingsprosent som er avtalt. Det er ikke uvanlig at dette er presisert til en bestemt ukedag, og med et bestemt antall timer per gang. Dette gir forutberegnelighet for når arbeidstaker skal møte på jobb, og ikke minst, forventet inntekt per måned.

Krav til innholdet i arbeidsavtalen

Tilføyelsen og presiseringen med krav til arbeidsavtalens art i aml. § 14-9, nr. 1, må sees i sammenheng med aml. §§ 14-5 og 14-6. Disse bestemmelsen gjelder krav til skriftlig arbeidsavtale og hva den skal inneholde. Lovens § 14-6, nr. 1, pkt. j) har som formål å klargjøre arbeidsavtalens innhold, også for de med begrenset arbeidsomfang, jf. bruk av ordet «periodevis». Loven fastslår at arbeidsavtalen skal inneholde opplysninger om «lengden og plasseringen av den daglige og ukenlige arbeidstid. Dersom arbeidet skal utføres periodevis, skal arbeidsavtalen fastsette eller gi grunnlag for å beregne når arbeidet skal utføres». Formålet med tilføyelsene var å unngå tilfældige arbeidsavtaler hvor arbeidsgiver under arbeidsforholdet hadde full styring med i hvilken grad det skal tilbys arbeide og derav også lønn. Med dagens ordlyd skal arbeidstaker være sikret et minimum på stillingsomfang beregnet i antall arbeidstimer eller arbeidsdager. Det vil i de fleste tilfellene være mulighet for å inngå avtaler om vakter utover det som er avtalens nedre grense. Ved tilfældige henvendelser om arbeide, er loven formulert slik at det skal være en mulighet til å takke nei, uten at det skal få konsekvenser for arbeidsforholdet. I praksis vil det ofte være slik at den som gjerne takker ja til tilbud om tilkalling på kort varsel, også er den som havner øverst på arbeidsgivers tilkallingsliste.

Opphør av arbeidsavtaler med begrenset arbeidsomfang

De fleste arbeidsavtaler inneholder en avtalt oppsigelsestid. Det gjelder både for faste eller midlertidig stillinger, samt arbeidsavtaler med begrenset arbeidsomfang. Lovgiver har foretatt ytterligere en presisering i loven i favør av arbeidstaker, med den følge at midlertidige ansatte får en utvidet adgang til å kreve fast

ansettelse etter aml. § 14-9, 7. ledd. Muligheten til å kreve fast ansettelse etter tre eller fire år avhenger av hvilket grunnlag den midlertidige ansettelsen er basert på, som for eksempel et ordinært vikariat eller hvor arbeidet er av midlertidig karakter, eller ved en kombinasjon av disse, slik at de samlet etter tre års ansettelsestid gir rett til å kreve fast ansettelse. Kravet gjelder for tilsvarende stillingsprosent som den midlertidige ansettelsen, eventuelt ved en gjennomsnittsberegning av denne. Ved beregning av ansettelsestid skal det ikke gjøres fradrag for arbeidstakers fravær.

Retten til sykepenger for tilkallingsvikarer

Et spørsmål som stadig dukker opp for våre studentmedlemmer, er retten til sykepenger ved sykefravær når en er vikar eller har en løpende arbeidsavtale med begrenset arbeidsomfang. En arbeidstaker har opptjent rett til sykepenger etter en ansettelsesperiode på fire uker, jf. folketrygdloven. Etter to måneders opptjeningstid har en rett til å bruke egenmelding ved sykefravær. Retten til sykepenger er begrenset til oppsatte vakter. Man må imidlertid være oppmerksom på at en kan miste retten til sykepenger dersom en har et opphold mellom arbeidsøkene på mer enn 14 dager. I slike tilfeller må man ha en ny opptjeningssperiode på hhv. fire uker eller to måneder. Avbruddet gjelder ikke dersom man avviker ferie innenfor rammer av ferieloven.

Viktigheten av arbeidsavtale

Juristforbundet påpeker viktigheten av å sjekke arbeidsavtalen før en signerer, blant annet for å sikre rammene for arbeidsomfang og lønn. Som medlem av Juristforbundet har du mulighet til å få advokatbistand for spørsmål knyttet til arbeidsforholdet ditt. Denne retten gjelder også for studentmedlemmer.

Samfunnsutvikling forutsetter kompetanseutvikling

Juristforbundet skal ha et særskilt fokus på studenter, utdanning, kompetanse og forskning de kommende årene. Derfor har vi denne høsten rullet ut Prosjekt 5000, der vårt hovedfokus er å gjøre oss relevante og dagsaktuelle for studentene og øke medlemsmassen. Målet er at vi i 2028 skal ha 5000 studentmedlemmer. For å lykkes, er det viktig at ikke bare studentene, men også alle ansatte i Juristforbundet, de tillitsvalgte og presidentskapet bidrar inn i prosjektet.

Prosjektet er et Kinderegg: Målet er å øke rekrutteringen, der tettere kontakt med studentene er et viktig virkemiddel. På denne måten vil vi kunne gjøre oss mer relevante, ikke bare for studentene, men også for alle våre øvrige medlemmer.

Derfor har presidentskapet i høst prioritert å delta på studentarrangementer på de ulike studiestedene sammen med

Juristforbundets sekretariat. Som kjent har det nylig blitt etablert masterstudier i rettsvitenskap på Handelshøyskolen BI i Oslo, Universitet i Stavanger og Universitetet i Agder – i tillegg til de etablerte juridiske fakultetene i Tromsø, Bergen og Oslo.

Deltakelsen på denne type arrangementer gir oss god informasjon om hva studentene er opptatt av og hva de forventer av Juristforbundet. Vi ønsker også en tettere kontakt med ledelsen på fakultetene, slik at vi sammen kan jobbe for større bevilgninger til jusstudiet, kompetanseheving og forskning. Juss skal være erfarings- og forskningsbasert, og jurister må ha adekvat kompetanse til å kunne møte samfunnsutviklingen.

Da kan vi ikke ha en utdanning på sparebluss. Jusstudiet er og har alltid vært underfinansiert. Det er ett av de «billigste» studiene innen akademien. Dette ønsker Juristforbundet å gjøre noe med. Vi ser nødvendigheten av å ruste våre studenter for morgendagens utfordringer. Jurister er en avgjørende faktor i en velfungerende rettstat og et godt demokrati. Derfor er det viktig at fakultetene får tilstrekkelig med ressurser.

Dette har vi også adressert i flere høringer det siste året. Vi har vært aktive med innspill til bl.a. regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning, Utsynsmeldingen og Profesjonsmeldingen. Her har vi påpekt at jusstudiet er underfinansiert og at samfunnets kommende behov for jurister må

kartlegges, i tillegg til mer satsing på rettsvitenskap som profesjon.

Juristforbundet jobber politisk for å synliggjøre viktigheten av vår profesjon, og ikke minst ønsker vi en betydelig satsing på juristutdanningen, med fokus på kvalitet og relevant kompetanse. I oktober møtte Juristforbundet – Student og Juristforbundet Techforum Høyres fraksjon i utdannings og forskningskomiteen på Stortinget. På agendaen sto digitalisering og nødvendigheten av å implementere dette fagområdet i jusutdanningen. Morgendagens jurister må ha tilstrekkelig kompetanse til å møte et heldigitalisert samfunn. Digitalisering og kunstig intelligens må få en langt større plass i utdanningen enn det som er tilfelle i dag.

En av samfunnets største utfordringer akkurat nå er mangelen på oppdaterte rettslige rammer for kunstig intelligens og andre deler av den digitale utviklingen. I dag er vi handlingslammet, utviklingen går i en rasende fart, og vi har ikke kunnskap nok til å fortløpende regulere. Dersom ikke juristene får styrket sin kompetanse innen dette feltet, vil vi ikke kunne medvirke til å få de rettslige rammene på plass. Vi har et samfunnsansvar og kan ikke sitte på gjerdet og overlate juridiske vurderinger til teknologene!

*Benedicte Gram-Knutsen,
visepresident i Juristforbundet*

En juslegendes råd til nye studenter – Våg å stikke nakken ut

Foto: Bergens Tidende / Bjørn Erik Larsen

– Du må våge å stikke nakken ut, og prate i forsamlinger selv om du ikke er sikker på om du er riktig så god som de flinkeste. For du blir bare bedre hvis du er villig til å ta sjansen på å teste og vise frem dine svakeste sider.

 Tore Letvik

Ordene kommer fra ingen ringere enn Jan Fridthjof Bernt, jusprofessoren som var med på å starte juristutdanningen i Bergen for 54 år siden, høsten 1969. Nylig fylte han 80 år, men er aktiv som fag, både innen jussen, og som samfunnsdebattant, foreleser og kursholder.

Etter forespørsel fra Juristen ris-ter Bernt ut av ermet råd til fremtidens jurister, basert på erfaringer han har gjort seg i løpet av et langt liv i faget. Selv tok han juridisk embets-eksamen ved Universitetet i Oslo i 1968, doktorgrad i juss ved Universitetet i Bergen i 1979 og ble utnevnt til professor i 1980. Etter eksamen reiste han hjem til Bergen. Der jobbet han i åtte måneder som dommerfullmektig. Deretter begynte hans engasjement som foreleser og jusutvikler i Bergen, hvor han har satt solide juridiske fotavtrykk etter seg.

Problemforståelse og argumentasjon

I tillegg til at jusstudentene må våge å ta ordet, og ikke være redde for hva andre tenkes å ha av mening om dem, går han videre i en rekke av råd som kommer spontant og direkte.

– Mitt andre råd er å få forståelse av hva som er formålet med utdanningen de holder på med. Her er det viktig å huske på at juss er et kjempemessig fag, og i stadig forandring. Ingen kan svarene på alle juridiske problemstillinger, og i vår tid er det nærmest bortkastet tid å lære seg masse detaljer og enkeltheter i retts-systemet. Etter eksamen seiler juristen ut i ukjent farvann der svarene hen trenger å komme frem til, sjelden finnes i lærebøkene i studiet. Den faglige oppgaven for jurister er å kunne stille de riktige spørsmålene for å være i stand til å arbeide seg frem til de riktige svarene, sier Bernt som tar eksempler knyttet til eksamen.

– Når man får eksamensoppgaver, er det ofte en klassisk variant med praktiske oppgaver, med problematiske fakta, hvor jussen er

usikker, og der du ikke sjelden kan få en god karakter enten du velger løsning A eller B. Det viktigste er da at du har skjont hva som var det rettslige problemet og er i stand til å formulere den riktige problemstillingen, slik at du kan finne frem til og formulere relevante argumenter som kan føre deg frem til en forsvarlig konklusjon. Juridisk kompetanse er evne til problemforståelse og relevant argumentasjon. Det er ikke å bære på en bank med kunnskaper. Dette ble min forståelse av faget etter kort tid på universitetet, og betydningen av å forstå dette, har blitt enda klarere i dag, sier Bernt før han fortsetter.

I vår tid er det nærmest
bortkastet tid å lære
seg masse detaljer
og enkeltheter
i rettssystemet

– I dag vil jo en jurist ha tilgang til både Lovdata og andre mulige elektroniske virkemidler for å finne frem til det som finnes av kunnskap og svar rundt i systemet. Men for å kunne finne noe som helst på dataskjermen, enten du bruker Google, Lovdata eller for den saks skyld kunstig intelligens, må du vite hva du skal spørre om og stille spørsmålet tilstrekkelig skarpt og presist. Det er dette som er det viktigste studentene må lære seg. For å klare det må du ha forståelse av de grunnleggende fornuftsmessige og verdime-ssige prinsippene som rettsreglene bygger på og beherske den faglig aksepterte måten å resonnerer og argumentere på.

– Det kan være nyttig og nødvendig å ha kunnskap om viktige enkelt svar som det er bred faglig enighet om, men du må ikke legge for mye arbeid på å banke en slik katalog av enkeltregler og tolkings-

standpunkter inn i hodet ditt. De skal du kunne finne når du får bruk for dem, sier Bernt, som siterer fritt til et gruk av Kumbel: «Det er utrolig hvor mye noen vet og kan. Man kan frykte at her har lageret overtatt all plassen fra verkstedet». I våre dager, med Lovdata, Rettsdata, Google og KI, er det ganske åpenbart at den viktigste egenskapen er ikke vite mest mulig, men å kunne stille de riktige spørsmålene.

De som ikke egnet seg, fikk signaler

Jussprofessoren har vært sentral i utforming av studieordninger i Bergen helt fra han begynte som universitetslektor da jusstudiet ble startet opp i 1969, og helt fram i dag.

– I tiden da juss var et åpent studium, kom det håpefulle studenter som ganske enkelt ikke hadde noe der å gjøre. Ja, og det var kanskje en hard ting å si, men det er ikke alle som passer for studium av et fag som i så sterk grad handler om evne til å formulere skriftlige og muntlige resonnementer. Juss handler om ord og formulerings-evne. Noen er rett og slett dyktigere til å utføre konkrete handlinger og treffe viktige beslutninger, uten å ha god evne til å beskrive det man tenker og gjør i spesialisert fagspråk. Sunn fornuft er en grunnleggende viktig, men ikke tilstrekkelig, forutsetning for å bli en god jurist.

– På den tiden var studiet delt opp i tre deler, med henholdsvis ett, to og to års normaltid. Forholdstallet student-lærer var ekstremt lavt, enda mer i Bergen enn i Oslo. Det var svært små muligheter til å gi tett, personlig veiledning til studenter, og bare et sterkt begrenset innslag av undervisning i mindre grupper, sier Bernt.

Den langt største delen av studietiden foregikk i lesesalen og i forelesningsauditoriene. I førsteårsstudiet ble det etter hvert gitt noe undervisning i mindre grupper, som i Bergen besto av om lag 20-25 studenter i hver.

– Også dette ble for en stor del litt forelesningspreget, men det var også ►

et visst rom for muntlige samtaler og mindre øvingsoppgaver der, vi prøvde å finne ut hvor mye studentene hadde skjont og hvordan undervisningen fungerte. Et formål med disse øvingsoppgavene var også at skulle kunne se hvem som hadde evnen til å uttrykke seg skriftlig på en slik måte at vi trodde de var egnet til å bli jurister. Selvfølgelig var vi vennlig og hyggelig, og noen ganger trøstende, overfor de nye studentene, men det var jo også et poeng å gi signaler til dem som åpenbart hadde problemer med å til egne seg denne formen å arbeide og uttrykke seg på, sier Bernt som forteller at det var noen studenter som falt ganske raskt ut av studiet fordi de skjønte ut fra signalene at dette ikke var noe for dem.

– Som personlig opplevelse kan jeg nevne at jeg en gang kom inn på det daværende politikammeret i Bergen for mange år siden i en eller annen sak. Jeg hadde ikke gjort noe galt og husker ikke hvorfor jeg var der, men plutselig sto det en politimann foran meg. Han så på meg og sa: Husker du meg? Jeg måtte svare nei, jeg er ikke flink til å huske og plassere ansikter. Han fortalte da at han hadde vært jusstudent, og fortsatte: «Og så sa du til meg at jeg ikke egnet meg for studiet. At jeg ikke burde studere juss.» Politimannen så morskt på meg for han smilte og sa: «Det er jeg veldig takknemlig for – takk skal du ha!». Han hadde begynt

i politiet og hadde åpenbart funnet et arbeid han trivdes i og hvor han fikk bruke sine evner.

Utvikler et nytt fagområde

På spørsmål om han fortsatt foreleser, svarer Bernt.

– Undervisning på fakultetet har jeg ikke lenger. Det vil si jeg har litt sammen med min datter som nå er professor ved fakultetet. Vi har utviklet et nytt valgemenne om «god forvaltningsskikk» og skrevet en bok om dette. Nå skal vi videreutvikle dette til et kursformat som er både er bedre tilpasset som videreutdanning for tilsatte offentlig forvaltning, som kan forbereder interesserte studenter på den virkeligheten de møter i yrkeslivet hvis de går denne veien.

– Når ny-uteksaminerte studenter flyr inn i offentlige kontorer og skal snakke med folk som ledd i saksbehandlingen, og samtale med, svare på brev og løse problemer for enkeltmennesker, bør de ha noe mer med seg enn ren profesjonell kunnskap om rettsreglene og forvaltningspraksis. De bør også ha evne til å kunne snakke med de mennesker som sakene gjelder for å få et bilde av hva som er deres problemer, slik at det kan være mulig å få en god og tillitsfull samtale som kan føre frem til den best mulige løsningen, og gjøre lettere for den saken gjelder å akseptere de resultatene man kommer fram til, sier Bernt.

Utover det holder han sporadisk kurs og foredrag for ulike typer fagmiljøer om juridiske spørsmål.

– Dette gjør jeg fordi jeg anser det som helt nødvendig for å holde meg selv a à jour ved å møte de som er forvaltere eller brukere av rettsreglene, ved å få spørsmål og gi svar. I tillegg stiller jeg ganske ofte opp til intervjuer eller kommentarer i avisene, og jeg har også en ukentlig spørrespalte i Kommunal Rapport, hvor jeg svarer på ulike juridiske spørsmål som oppstår for administrasjonen og folkevalgte i kommunene og fylkeskommunene, sier Bernt.

Juss ikke et mål i seg selv

Jusprofessoren peker på at det viktig for den som arbeider med juridiske problemstillinger å ha en mening om hvilken funksjon rettsregler har i samfunnet, og utdyper hvorfor han både gjerne gir råd og stiller til intervjuer når journalister kontakter ham, og hvorfor han selv svarer på spørsmål fast i Kommunal Rapport.

– Grunnen til at jeg prioriterer dette, er at jeg er opptatt av at jussen skal holde fast ved og forstås ut fra sin tette tilknytning til det praktiske livet. Og da er det ikke tilstrekkelig å beherske hva Høyesterett sa i går, eller å kjenne ligningsetatens praksis i detalj. Juristen må ha kunnskap om hvordan rettsreglene faktisk virker og fungerer overfor enkeltmennesker, også for de som jobber i forvaltningen. Jussen lever ikke i Høyesterett. Den lever i det daglige liv med mennesker som enten håndterer, eller selv lever i, rettslige problemstillinger.

– Jeg ser det som et hovedanliggende å for jurister å bidra til å bygge og vedlikeholde broen mellom den teoretiske og generelle jussen og den konkrete praktiske virkelighet på en måte som gjør at juss blir et redskap for å få samfunnet til å fungere bedre for enkeltmennesker. Jussen er ikke et mål i seg selv, den er rammeverket rundt og legitimeringen av offentlig myndighetsutøvelse og organisering av samfunnet.

Boliglånsrente p.t.

4,83%*

Nyhet: Har du mer enn 50 % egenkapital i boligen din?

Nå kan du få enda lavere rente på boliglån i Handelsbanken.
Du kan også benytte deg av gode medlemsfordeler på sparing og pensjon.

Dine fordeler i Handelsbanken:

- ✓ Konkurransedyktige betingelser
- ✓ En personlig rådgiver du kan ringe direkte
- ✓ Ektefelle/samboer får de samme gode betingelsene
- ✓ Apple Pay

Se alle fordelene på handelsbanken.no/juristforbundet

* Per 12. oktober. Nom. rente 4,83 %. Eff. rente 4,98 %. 2 mill. o/25 år. Terminbeløp kr 11 540. Kostnad kr 1 461 879. Totalkostnad kr 3 461 879. Forutsetter 1. prioritets pant innenfor 85 % av boligens verdi. Gjenstand for senere renteregulering.

**JURIST
FORBUNDET**

Tar til orde for gamle, velprøvde læreteknikker

– Bruk tid på å søke opp rettskildene selv

Foto: Tore Letvik

I vår digitale hverdag flakser nyheter og lovtekster forbi netthinnen. Informasjon kan stå i fare for å bli flyktig. Da melder spørsmålet seg: Finnes det gamle læreteknikker som jusstudentene fortsatt bør holde på for å sikre dybde og kvalitet i studiet?

 Tore Letvik

Juristen stilte spørsmålet til jusprofessor Kirsti Strøm Bull. Strøm Bull var underviser i juss ved Universitetet i Oslo fra 1971 til 2014, da hun ga seg for alder. Hun begynte å undervise jusstudenter i en tid som var høyst analog, og hvor digitale hjelpemidler var så godt som ikke-eksisterende.

Strøm Bull er først litt undrende når vi spør om hun vil gi råd til dagens jusstudenter.

– Hverdagen til studentene i dag er jo helt annerledes enn den var i

store deler av min tid som underviser. Men når jeg tenker meg om, så er det grunnleggende teknikker som jusstudenter og jurister aldri bør slutte å praktisere, og – med fare for å bli ansett som gammelmodig, så er det teknikker som nok beholder sin verdi, og som kan gjentas, ikke minst i vår digitaliserte hverdag, sier Strøm Bull.

Da vi møter professoren på UiO, hvor hun fortsatt har kontor, står vi overfor en kvinne med lang fartstid innen jussen, og med særlig stor erfa-

ring fra undervisning i jusstudentenes første studieår. Selv ble hun cand. Jur i 1969, og amanuensis ved UiOs juridiske fakultet i 1971. I 1987 ble hun førsteamanuensis og professor i 1997. Hun ga seg som underviser for studentene i 2014, men fortsatte å undervise på etterutdanningskurs, og det i samerett.

Fra sin tid som underviser trekker Strøm Bull fram sine erfaringer, og påpeker betydningen av undervisning av førsteårsstudentene.

– Jeg har alltid hatt undervisning for studenter under det første året, og synes var en veldig viktig oppgave. Men det var mer utfordrende å undervise ferske studenter enn de som var i slutten av studiet. De ferske studentene forventet ofte et klart svar på mange spørsmål, og jeg måtte få dem til å forstå at – nei mange juridiske spørsmål har ikke noe klart svar. Du må se på momentene, hvilke momenter kan du legge vekt på? Noen ting kan stå klart i loven, men mange ting gjør ikke det. Det er ofte et skjønns-spørsmål. Ta erstatningsretten. Når foreligger det et objektivt ansvar? Det er jo ikke sånn at man bare kan se på tre momenter og så har du svaret. Det er ikke nok å bare si at noe er rimelig.

Som for en musiker

Strøm Bull påpeker at deler av det hun forteller nok vil bli oppfattet som selvfølgeligheter av Juristens lesere. Vi oppfordrer henne likevel til å dele av sin kunnskap da den bygger på sikker erfaring fra et langt liv som underviser og fordi vi mener dagens studenter trolig kan ha nytte av å få denne kunnskapen, midt i sin elektroniske hverdag.

– Mine substansielle råd til studenten er: Du skal lære og praktisere dette håndverket, for jeg kaller det å være jurist et håndverk. Du må bli fortrolig med håndverket, og det sentrale er rettskildene. Det er mitt mantra. Oppsøk alltid, og sett deg grundig inn i, rettskildene, uansett hvor sikker du mener å være på at du kan det fra før. Den dag i dag gjør jeg selv det. Jeg sjekker alltid loven,

selv om jeg stort sett husker det riktig.

– Ta for eksempel kjøpsloven. Bli fortrolig med lovteksten. Du skal ikke møte den lovteksten første gangen du skriver en oppgave eller sitter på eksamen. På eksamen er det for sent. Jeg pleide å si til studentene: Du må praktisere selv. Du må skrive, du må formulere tanker. Det er som med en musiker. Du kan ikke bare lære notene, du må også lære å spille dem, sier Strøm Bull.

– Pugging holder ikke

Jusprofessoren peker på at det å lære seg kunnskap utenat kan holde lenge, men at det ikke vil bære på sikt.

– Man kan alltid lære å pugge seg til en del ting. Og det kan kanskje fungere det første og andre året, men når det kommer til tredje året, med for eksempel obligasjonsrett og kreditorvern hvor du hensynet til tredjemann kommer inn, da nytter det ikke lenger med bare pugging. Ja, da må du våge deg ut på ukjent farvann. Da må du skjønne hvordan du skal håndtere situasjoner i sammenheng og det klarer du bare ved egen øvelse, sier Strøm Bull.

I tillegg til å understreke betydningen av å alltid oppsøke rettskildene, og å formulere tanker og resonnementer skriftlig, peker hun på viktigheten av å formulere det samme muntlig, foran andre.

– Du må kollokvare med medstudenter. I et kollokvium må du formulere for andre hva du tenker. Og bare det å formulere et spørsmål eller resonnement høyt er en hjelp til å avklare tanken. Og du må som sagt jobbe med rettskildene. Jeg er redd for at mange sitter og hører hva foreleseren sier uten å se ned, og lese og sjekke: hva er det egentlig loven sier, hva sier denne dommen? Med andre ord har du tilgang og fortrolighet med hjelpemidlene du trenger knyttet opp mot eksamen? Dersom du har det, så får du veldig mye gratis, sier Strøm Bull.

– Likte tavlen godt

Midt i dagens jungel av elektronikk var tiden en helt annen på 1970- og 1980-tallet. Underviseren brukte ofte tavle og kritt. Noe Strøm Bull likte godt.

– Jeg vil understreke at jeg verken er nostalgisk anlagt og ikke negativt innstilt til elektroniske hjelpemidler, men mener tvert imot dagens studenter må ta i bruk det som er tilgjengelig nå. I de årene jeg underviste så var det bare lovsamlingen, den store røde boken, som var lovlig hjelpemiddel til eksamen. Først de siste årene var noen utvalgte dommer i faget lovlig hjelpemiddel. Nå har man full tilgang til både rettspraksis og lover og forskrifter som ligger på lovdata. Og da er det å bli fortrolig med disse kildene uhyre viktig. Ikke bare les i læreboka hva loven sier, men se og les lovteksten med egne øyne, sier Strøm Bull, som har hatt et aktivt liv også utenfor UiO.

Fra 1999 har hun noen år tilknyttet Nordisk samisk institutt i Kautokeino. Hun har vært medlem av flere offentlige utvalg. Strøm Bull var visepreses og preses i Det Norske Videnskaps-Akademi i årene 2012-2015, den andre kvinnen i akademiets historie. Strøm Bull har hovedsakelig arbeidet innenfor fagene familierett og samerett, hvor hun har skrevet flere artikler og bøker.

Selv om hun ikke er motstander av den digitale teknologien forteller hun at hun er glad hun slapp å måtte sette seg dypt inn i den elektroniske utviklingen som underviser.

– Den opplevde ikke jeg for å si det sånn. Jeg opplevde powerpoint, et godt hjelpemiddel i undervisningen. Men alt dette som skjer i dag – å gjøre opptak av forelesninger, og at du som foreleser skal ha alle presentasjonene klare og tilgjengelige på forhånd slik at studentene kan hente det på nettet. Det er jeg oppriktig veldig glad jeg ikke er en del av, selv om dette nok blir litt sånn gammelmanns prat, så tror jeg det ville fratatt meg muligheten til å improvisere. ►

Kirsten Strøm Bull foreleser i Aulaen ved Universitetet i Oslo på 1980-tallet, den gang jusstudiet var åpent for alle. (Foto: Privat)

– Jeg ville ikke være særlig glad for at alt jeg sier i et forelesningslokalet skal kunne lyttes på etterpå. Jeg ville lagt bånd på meg i forhold til hva jeg sa. Selv om jeg nok ikke sa noe som ikke kunne tåles å høres av andre så følte at jeg ikke var så fri lenger, som underviser. Da ble det ikke bare en dialog mellom deg og de som var i rommet. Plutselig kunne dette komme mange andre steder og spres til et helt annet publikum – en spredning som du ikke helt har kontroll på, sier Kirsti Strøm Bull.

Hun forteller at hun likte effekten det hadde å få konsentrert studentene om undervisningen ved å bruke tavle.

– Jeg likte at jeg kunne fange opp et spørsmål og så tegne på tavlen. At jeg kunne illustrere noe på en tavle med kritt eller med en penn. Som når jeg har holdt kurs, og studentene og jeg snakket sammen. Sammen kunne vi da fange opp nye spørsmål og illustrere det på en tavle. Dette er noe helt annet enn om alt skal være klart på forhånd.

– Selv om jeg aldri har vært matematiker så har jeg flere ganger hatt glede av å se en matematiker utvikle et resonnement på en tavle, det er fascinerende. Jeg tror det ofte er lettere å følge et resonnement når det utvikles på en tavle, enn å få det ferdig presentert på en powerpoint.

– Gjelder også i yrkeslivet

Strøm Bull mener de velprøvde teknikkene har en varig verdi for jurister.

– Det jeg sier er jo ikke bare knyttet til studiene. Det er sånn du må jobbe når du kommer ut i jobbverdenen også. Det er etter min mening bare så mye lettere å lære seg det hvis man benytter disse teknikkene og får kunnskapen under huden. Og det får du ved å skrive. Jeg kan ikke sterkt nok understreke hvor viktig det er å skrive kursoppgaver og andre oppgaver som man tilbys å skrive gjennom studiet, sier Strøm Bull.

Professoren underviste hele tiden ved Universitetet i Oslo og vi spør henne om det er hendelser fra hennes tid hun husker spesielt godt.

– Det må være fra den tiden det ikke var adgangsbegrensning. Det var fritt frem å studere jus til langt ut på 80-tallet. Studenttallet på 80-tallet var høyt og undervisning ble holdt i universitetets aula og Klingenberg kino.

– Jeg pleier å si at vi hadde en rekke av de studentene som hadde hatt russetid til september, og så lurte på hva de skulle gjøre, og da var juss det eneste som var mulig å komme inn på. Men sant skal sies, at mange av disse greide seg riktig bra i studiet.

– I og med at det var full åpenhet så hendte det også at noen «løse

fugler» forvillet seg inn i forelesningslokalet, og særlig når man holdt til på Karl Johan. Det hendte ikke så mange ganger, med det var jo noen ganger jeg måtte si at – du har nok gått feil.

– Pussig å tenke på ut fra dagens situasjon hvor det nå stilles svært strenge krav for å komme inn på studiet, sier Strøm Bull, som forteller at hennes første møte med studiet var overraskende.

– Jeg var den første i min familie som begynte å studere juss, og det ble nesten en sjokkopplevelse fordi jeg trodde jeg skulle begynne å lære å lese strafferett, og jeg syntes studiet var vanskeligere enn jeg hadde forventet. Det første faget som var kjøpsrett ble imidlertid spennende takket være underviseren som var Birger Stuevold Lassen. Han var en veldig god lærer som blant annet brukte hele den store tavlen til å tegne risikoens overgang. Jeg kan ennå se den tegningen foran meg.

– Så begynnelsen var en sjokkartet opplevelse for deg?

– Ja, det har jeg ofte tenkt på, fordi jeg selv var så uforberedt. Jeg kom ikke fra noe juristfamilie. Denne erfaringen tok jeg med meg som underviser. Jeg måtte alltid tenke over at de jeg møtte var unge studenter som ikke alltid visste hva studiet innebar. Å være seg dette bevisst som lærer, synes jeg er veldig viktig. Har man arbeidet lenge med et fag, kan mange ting lett fremstå som selv-sagte, men det er det ikke for den ferske jusstudent, sier Strøm Bull, som nå har godt med skarpskodde jurister rundt seg i familien.

Hennes ektefelle er professor emeritus ved Nordisk institutt for sjørett ved UiO, Hans Jacob Bull, og en av hennes to sønner jobber som advokat.

– Så dere går ikke tom for samtaleemner når dere er samlet da?

– Det kan du trygt si. Min andre sønn valgte å utdanne seg til historiker, blant annet av den grunn. Han syntes det ble altfor mye juridisk prat rundt middagsbordet, smiler Strøm Bull.

Foto: iStock.com/skyreher

Arbeidsrettslige temaer I

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer.
Det er mulig for ledere å søke.**

Fra: **Torsdag 14. mars 2024 kl 10.45**
Til: **Fredag 15. mars 2024 kl 13.45**
Sted: **Hotel Riviera, Moss**

Kursnummer: **2024657**
Påmeldingsfrist: **12. desember 2023**

Arbeidslivet reguleres av flere rettsregler som utledes fra lover, forskrifter, tariffavtaler, rettspraksis og ulovfestede regler. Kunnskap om sentralt regelverk innenfor arbeidsretten vil sette våre tillitsvalgte i bedre stand til å utøve rollen som tillitsvalgt, samt skape en helhetlig forståelse for samspillet mellom aktørene på arbeidsplassen.

Grunnkurs i arbeidsrett tar sikte på å gi deltakerne en generell innføring i arbeidsrettslige regler. Kurset tar sikte på å gi en basiskompetanse og vil derfor være et grunnlag for våre øvrige kurs for tillitsvalgte. I tillegg har vi valgt ut noen aktuelle tema med utgangspunkt i generelle arbeidsrettslige problemstillinger.

Tema på dette kurset vil være:

- Aktuelle rettskilder i arbeidsretten
- Innføring i arbeidsgivers styringsrett
- Oppsigelse i prøvetid
- Midlertidig tilsetning
- Kommunikasjon og oppfølging i utfordrende arbeidssituasjoner
- Regelverket rundt trakassering/mobbing i arbeidsforhold

Kurset er i utgangspunktet tilpasset alle sektorer, men vil ha særlig interesse for tillitsvalgte i offentlig sektor og ledere i alle sektorer.

Det arrangeres felles busstransport tur/retur hotellet fra Oslo Bussterminal.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest 26. februar.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25.

JURIST
FORBUNDET

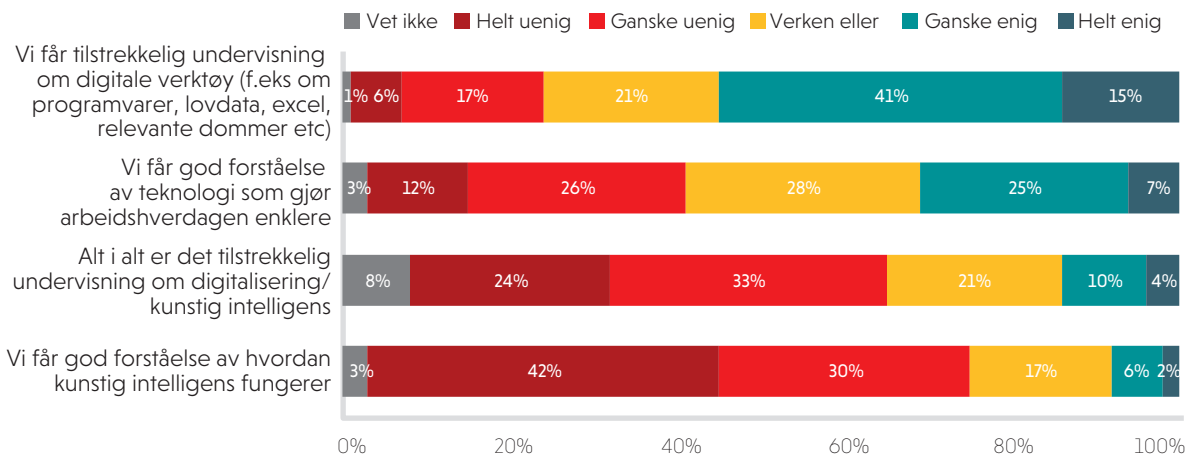
Varsles økt satsing på å lære jusstudenter om nytten av kunstig intelligens

Nær tre av fire studenter svarer at de ikke får god forståelse av KI gjennom jusstudiet. Så mange som 72 prosent av jusstudentene svarer at de i løpet av studiet ikke får god forståelse av hvordan kunstig intelligens (KI) fungerer. Juristen har bedt om utdanningsinstitusjonenes reaksjoner. Noen er ikke overrasket over svaret fra studentene. Andre er usikre på om studentene egentlig vet hva de har svart på.

 Tore Letvik

Få opplever at de får tilstrekkelig undervisning om digitalisering/kunstig intelligens, og det er svært få som mener de får god forståelse av hvordan kunstig intelligens fungerer

Hvor enig eller uenig er du i følgende utsagn om teknologiundervisningen på studiestedet ditt?

Kilde: Juristforbundets studentundersøkelse 2023

Felles for utdanningsinstitusjonene ser ut til å være et ønske om økt satsing på å utvide kunnskapen rundt bruken av KI. Noen varsler økt satsing, alle uttrykker en felles nysgjerrighet om hva bruk av kunstig intelligens kan få av praktisk betydning for juristers arbeid.

Vi ba lederne ved de seks utdanningsinstitusjonene som kan tilby master i rettsvitenskap, Universitetet i Oslo (UiO), Universitetet i Bergen (UiB), Universitetet i Tromsø (UiA), Universitetet i Agder (UiA), Universitetet i Stavanger (UiS) og Handelshøyskolen BI svare på to spørsmål i lys av studentundersøkelsen. I undersøkelsen skal studentene ta stilling til påstanden «Vi får god forståelse av hvordan kunstig intelligens fungerer». 72 prosent av de spurte studentene var uenige i påstanden. Bare to prosent av de spurte jusstudentene svarte at de var helt enige i påstanden. Seks prosent svarte at de var ganske enige.

Juristen har derfor spurt dekanene/utdanningslederne: Hva er din reaksjon på studentenes svar? Hva vil du gjøre for å sikre at deres jusstudenter får muligheter for å få økt forståelse av hvordan kunstig intelligens fungerer?

Dekan ved det juridiske fakultet i Bergen, Karl Harald Søvig:

«At studentene mener at de juridiske lærestedene i liten grad gir dem tilstrekkelig kunnskap om hvordan

kunstig intelligens «fungerer», er ikke egentlig overraskende. Om man virkelig vil forstå KI, må man nok gå på helt andre studier enn juss. Det studentene våre derimot må kunne forvente av oss, er at vi lærer dem om den rettslige reguleringen av KI, og også om KI som et fremtidig arbeidsverktøy for kommende jurister. Og det er vi i full gang med å sikre. Dessuten står en rekke kurs åpne for våre studenter. UiB har en serie med DIGI-emner som gir en innføring i en rekke sider ved den digitale utviklingen av samfunnet.»

«Retsspørsmål knyttet til KI vil dukke opp på en rekke rettsområder, og må først og fremst håndteres som en integrert del av de eksisterende emnene. Automatiserte beslutninger i forvaltningen kan være et eksempel. Erstatningsrettslige og strafferettslige følger av KI som volder skade, kan være et annet. Opphavsrettslige og menneskerettslige konsekvenser et tredje. Vi jobber kontinuerlig med å sørge for at undervisningen i alle emner er a jour med samfunnsutviklingen, og det gjelder også for KI. På første studieår har vi nå fått inn en introduksjon til immaterialrett, og også her er det naturlig at KI omtales. Samtidig er det behov for nye valgemner for studenter som ønsker å fordype seg i rettslige utfordringer knyttet til teknologiutviklingen.

Tre slike er «Law, Regulation, and Technology», «Privacy and Data protection – GDPR» og «Legal Technology: Artificial Intelligence and Law». Fakultetet har også en egen læringsdesigngruppe, som i vinter leverte rapporten «ChatGPT og andre AI-verktøy – muligheter og utfordringer for læring og vurdering ved Det juridiske fakultet, UiB». En arbeidsgruppe jobber nå med å utarbeide retningslinjer for bruk av KI i undervisning og prøving. Særlig for masteroppgaven ser vi behov for å styrke både kollegiets og studentenes forståelse av hva KI kan og ikke kan brukes til.

Dekan Tore Henriksen ved det juridiske fakultet i Tromsø:

«Påstanden de skal respondere på er ikke særlig presist formulert. Hva menes med «hvordan kunstig intelligens fungerer»: Er det hvordan teknologien fungerer (maskinlæring, nevralt nettverk osv.), hvordan KI brukes i studiehverdagen, eller hvordan den utfordrer jusen? Det kan reises tvil om påstanden om at få jusstudenter opplever at jusstudiet dekker deres behov for kunnskap om kunstig intelligens er tilstrekkelig dokumentert og koblet til påstanden. Av de generelle kommentarene mine, kan en trekke at vi nok ikke ville vært overrasket om studentene svarte negativ til en påstand om at KI brukes som et verktøy i undervisningen på jusstudiet.»

«KI er et relativt nytt verktøy for alle, også innenfor rettsvitenskapen. Det vil være interessant å se om og i hvilken utstrekning KI vil være et nyttig arbeidsverktøy for fremtidens jurister. For jusstudenter og jurister kan KI by på en rekke utfordringer og fallgruver, som det er viktig å være oppmerksom på. Eksempelvis ChatGPT er et KI-verktøy som genererer svaret sitt basert på språkmodeller, og hva som er det mest sannsynlige etterfølgende ordet. Men den er ikke basert på juridisk metode. Vi vet at jusstudenter benytter ChatGPT, og utfordringen for oss er både å finne ut hvordan vi

Foto: UIT

Foto: UiB

kan bruke slike språkmodeller til å fremme studentenes læring, og hvordan vi kan unngå de negative sidene ved bruken.»

**Studiedekan Marianne Jenum
Hotvedt ved det juridiske
fakultet UiO:**

Foto: UiO

«Vi har nylig vedtatt en tilføyelse til læringsmålene for master i rettsvitenskap for å tydeliggjøre at jurister må ha forståelse for hvordan teknologien påvirker retten. Det ligger i dette at kunnskap om teknologien er nødvendig, på samme måte som en jurist må ha kunnskap om andre samfunnsforhold. Vi er i en kontinuerlig prosess med å sørge for at den juridiske grunnutdanningen skal ruste studentene til å møte nye fagfelt og samfunnsutfordringer. Målet er ikke å gi en utdanning i teknologi eller andre fagfelt, men sette studentene i stand til å håndtere de juridiske problemstillinger de fører med seg. I det arbeidet har vi god nytte av vårt arbeidslivspanel og fakultetets Senter for erfaringsbasert juridisk læring (CELL).»

«Vi har fagmiljøer som forsker på-, og underviser i, retts teknologi – blant annet vårt Senter for rettsinformatikk som har eksistert siden 1970-tallet. De er internasjonalt anerkjent og tilbyr en norskspråklig mastergrad i Rettsinformatikk i tillegg til en LLM-grad i Information and Communication Technology Law. Vi gir og jusstudentene muligheten å fordype seg i retts teknologiske emner i den valgfrie delen av

studiet, blant annet har vi en egen profil om juss og teknologi. Fakultetets Senter for fremragende utdanning CELL arbeider for å bedre studentenes og undervisernes digitale ferdigheter, og har blant annet opprettet en innovasjonslab (LILO) som fremmer og støtter studentdrevet innovasjon innen retts teknologi.»

**Førsteamanuensis Lana Bubalo
og leder bachelor og master-
programmene i rettsvitenskap
på UiS:**

Foto: UiS

«Svarene overrasker ikke da det tar litt tid å tilpasse seg de nye utviklingene både for lærere og studenter. Utdanningsinstitusjonene er nok trege i endringer av emnebeskrivelser da alt planlegges ett år i forkant, så mye er opp til den enkelte lærer og hans/hennes motivasjon til å være relevant og holde seg oppdatert på de nyeste teknologiske utviklingene og anvende dem i klasserommet. Når det er sagt, så har Handelshøgskolen ved UiS, som vi er en del av, vært nokså frampå når det gjelder bruk av KI. Vi har allerede denne høsten organisert foredrag for våre studenter om hva ChatGpt er, hvordan den fungerer og hvordan man får det beste ut av den. Noen av våre lærere har til og med brukt ChatGPT i eksamensgjennomføringen i vårsemesteret, der studentene skulle kommentere/drøfte et eksamenssvar gitt av kunstig intelligens.»

«Vi vil fortsette å oppfordre lærere og studenter til å ta i bruk KI som et verktøy. Det er viktig at faglærere også får opplæring om KI,

slik at de kan være komfortable med dens bruk i undervisning- og vurdering. Vi ønsker å forberede våre studenter for framtidens arbeidsmarked – de skal kunne bruke ny teknologi, men også lære å stille seg kritisk til resultatene og bruke kunnskap de har tilegnet seg i løpet av studiet til å få det beste ut av KI.»

**Instituttleder Ole Dag Rike,
institutt for rettsvitenskap UiA:**

Foto: UiA

«Det er ikke så oppsiktsvekkende at mange studenter svarer at de ikke får god forståelse for hvordan kunstig intelligens fungerer. KI har foreløpig ikke noen sentral plass i den ordinære undervisningen i vårt bachelor- og masterprogram i rettsvitenskap.»

«Det er utviklet to kurs om KI og det er planlagt ytterligere to kurs som tilbud til studentene. Dette er studiepoenggivende kurs, men ikke kurs som kun utarbeides med tanke på jusstudentene. Arbeidet med nevnte kurs gjøres i samarbeid med Institutt for informasjonssystemer og Institutt for IKT. I første studieår får våre jusstudenter en forelesning om «Hvordan overleve som jurist i møte med AI». Vi ønsker å øke innslaget av kunstig intelligens også i den ordinære jussundervisningen. I den forbindelse kan det være aktuelt å samarbeide med Senter for forskning på kunstig intelligens (CAIR), ved Institutt for IKT på UiA om hvordan kunstig intelligens best kan trekkes inn i den ordinære jussundervisningen.»

Monica Viken, associate dean for
BIs bachelor- og masterprogram i jus:

Foto: BI

«BIs bachelor- og masterstudium i rettsvitenskap dekker alle de grunnleggende fagområdene som tradisjonelt er forbundet med jusstudier i Norge, men har en tydelig forretningsjuridisk profil. Dette innebærer at også forholdet til digitalisering generelt, og kunstig intelligens spesielt, får en naturlig plass i flere fag på studiet.

Allerede på første studieår, i kurset «Juridisk metode», får våre studenter et innblikk i hvilken grad teknologi og bruk av kunstig intelligens kan innvirke på regelanvendelsen. Studentene får dermed tidlig et bevisst forhold til den teknologiske utviklingens betydning i juridiske vurderinger. Også i kurset «Forvaltningsrett» på andre studieår vil betydningen av automatisering i forvaltningen ha en naturlig plass.

Det virkelige fokuset på slike problemstillinger får studentene imidlertid på sitt fjerde studieår. Der har vi lagt inn det obligatoriske kurset «Law in the Digital Age». I dette kurset fokuseres det på nye teknologiers betydning for rettssystemet innen to hovedretninger:

Hvordan nye og kommende teknologier påvirker jus og de ulike juridiske utfordringene knyttet til KI og relatert teknologi: Her diskuteres de fleste juridiske utfordringene, blant annet i forhold til opphavsrett, personvern, forbrukerrett og cybersikkerhet.

Bruken av teknologi i rettssystemet og de juridiske spørsmålene dette reiser: Her diskuteres smarte kontrakter, E-Discovery & Predictive Analysis og potensiell bruk av Generative AI i rettssystemer, i det offentlige og i advokatfirmaer.

Studentene kan i tillegg velge flere kurs innen programmering og kunstig intelligens, som en del av valgkursporteføljen på jusstudiet. Eksempler på slike kurs er «Programming, Data Extraction and Visualisation» og «AI and Data Ethics». Vi er også i ferd med ytterligere å styrke staben av fagpersoner som er eksperter innen jus og teknologi. Vi er dermed trygge på at våre studenter vil ha god kompetanse i grenselandet jus og teknologi ved endt studium. Samtidig ser vi behovet for at vi ikke må sove i timen og skal sørge for å holde studentene oppdatert på den rivende utviklingen innen kunstig intelligens og vil justere kurs- og studieplan i takt med denne utviklingen.»

Ny som tillitsvalgt

Tillitsvalgte i privat sektor

Målgruppe:	Tillitsvalgte i privat sektor
Fra:	Onsdag 14. februar 2024 kl. 10.30
Til:	Torsdag 15. februar 2024 kl. 14.00
Sted:	Clarion Collection Hotel Gabelshus, Oslo
Kursnummer:	249004
Påmeldingsfrist:	9. januar 2024

Kurset har som mål å gjøre deg tryggere i rollen som tillitsvalgt. Tillitsvalgte som er trygge i rolleforståelsen er bedre til å oppdage og gripe fatt i ulike problemstillinger som berører medlemmene. Det gjør deg også bedre egnet til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet på egen rolle og relasjoner overfor øvrige parter i arbeidslivet.

Kurset vil gi deg en introduksjon til den kollektive arbeidsretten og tariffavtalesystemet. Det vil bli en generell del som er relevant for alle tillitsvalgte i forbundet, samt en mer spesiell del knyttet inn mot de ulike tariffområdene i privat sektor og lokale kollektive forhandlinger. Kurset gir deg også kjennskap til Juristforbundets og Akademikernes organisasjonsoppbygging og politikk.

Målsettingen med kurset er å bidra til at du som tillitsvalgt opplever deg trygg i rollen, kjenner det grunnleggende regelverket, hvilke virkemiddel du har tilgjengelig og hvilke arenaer du arbeider på.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Dersom du ikke ønsker overnatting eller middag må det noteres i påmeldingen.

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest 30. januar.

Påmelding:
juristforbundet.no/tillitsvalgt
Spørsmål:
kurs@juristforbundet.no

JURIST
FORBUNDET

Tech Forum:

– Jusutdanningen må videreutvikles

Det er ikke lenger tilstrekkelig med spesial- eller valgfag for de særskilt interesserte jusstudentene, sier Joachim Benno.

Ole-Martin Gangnes

– Svarene i undersøkelsen bekrefter det Tech Forum har pekt på lenge, at den pågående samfunnsdigitaliseringen stiller krav til digitalkompetanse dagens juridiske grunnutdanning ikke ser ut til å kunne tilgodese.

Det sier Joachim Benno, leder for Juristforbundets Tech Forum, om studentundersøkelsen og studentenes svar om digitalkompetanse.

– Vi tror resultatet egentlig skjuler et høyere mørketall, sier han og mener en dypere undersøkelse om digitalkompetanse, og forståelse for teknologien og samfunnsdigitaliseringens konsekvenser, ville gitt en enda større andel som opplever at dagens utdanning ikke er tilstrekkelig.

– Det er behov for videreutvikling og tilpasning av jusutdanningen. Det er ikke lenger tilstrekkelig med spesial- eller valgfag for de særskilt interesserte jusstudentene. Den digitale utviklingen må gjenspeiles gjennom hele studiet, på samtlige fagområder og for samtlige studenter.

– Det handler ikke bare om å øke juristprofesjonens kunnskap og

forståelse for teknologien og dens bruk, men også om å sette dette i et tverrsektorielt samfunnsperspektiv som omfatter rettsfilosofiske, politiske og næringsrelaterte refleksjoner på tvers av flere fag.

– Må gjøre noe

I undersøkelsen svarer 56 % at de får tilstrekkelig undervisning om digitale verktøy, som lovdata, excel, programvarer også videre. Tenker du at tallet her burde være høyere?

– Det burde definitivt vært en høyere andel. Det er altså nesten

halvparten av respondentene som opplever at de ikke får tilstrekkelig kunnskap om helt grunnleggende juridiske arbeidsverktøy for søk i lovtekster og rettspraksis – verktøy som har vært tilgjengelige siden 1980-tallet. Det er ikke bra.

– Dette må ses i lys av at dagens Legal Tech-verktøy, basert på generativ kunstig intelligens, allerede er i praktisk bruk for å fasilitere juridiske arbeidsoppgaver. Når vi snakker om å sikre nødvendig digitalkompetanse, handler det ikke lenger om å kunne håndtere enkle verktøy for ordbehandling og databasesøk, men om grunnleggende forståelse for komplekse teknologiske funksjoner og løsninger. Samt å kunne ha et praktisk, regulatorisk, tverrfaglig og løsningsorientert perspektiv.

– Bare 8 % sier det gis forståelse av hvordan KI fungerer – hva tenker du om det?

– Det bekrefter med all tydelighet det jeg allerede har nevnt. Utvikling, implementering og bruk av kunstig intelligens omfatter flere elementer som krever en god nok innsikt og forståelse – for å sikre gode, effektive og hensiktsmessige løsninger på en rekke rettsområder og i samfunnet generelt. Problemet er at det generelt sett er for få jurister som har kompetanse til å ivareta et slikt ansvar i dag.

– Dette må vi gjøre noe med. Ikke bare med tanke på utdanningen og morgendagens jurister, men også kompetansehevende tiltak for dagens yrkesaktive jurister. Det gjelder for både offentlig og privat sektor, sier Benno

Ingen
egenandel

Digital legehjelp inkludert i medlemskapet

Få hurtig hjelp av erfarne leger og sykepleiere på telefon og video 24 timer i døgnet – 365 dager i året. Du betaler ingen egenandel. Du kan få hjelp med resepter, henvisning til spesialist, veiledning til offentlige/private helsetjenester og i noen tilfeller korte sykmeldinger. Tjenesten kan også benyttes av ektefelle/samboer og barn.

Er det nødvendig med en fysisk konsultasjon, vil du selvfølgelig bli anbefalt å gå til fastlege, legevakt, sykehus eller privat legesenter.

Ta kontakt på 55 17 90 09.

JURIST
FORBUNDET

Nytt om navn

Ansettelse og utnevnelser

Anastasia Myrseth, Seniorrådgiver,
Finanstilsynet

Andreas Bjørklund, Senioradvokat, CMS Kluge
Advokatfirma AS, Oslo

Andreas Hjortland, Leder anskaffelser,
Hafslund Eco Vannkraft AS

Anine Nicolaisen, HR-direktør/Global CHRO,
All Things Live Norway AS

Anna Kirkeluten, Avdelingsdirektør,
Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten
(Helseklage), Bergen

Anne Elisabeth Sloat Bjørn, Advokat,
Advokatfirmaet Kyrre ANS, Bergen

Anne Kristine Kolflaath, Fagansvarlig jurist,
Juristenes Utdanningscenter

Astrid Rød, Advokatfullmektig, Legal 24
Advokatfirma

Bjørn Strandos Granerud, Advokat/Partner,
Dalan Advokatfirma DA

Bjørn Flemming Iversen, Advokat,
Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig
Trondheim AS

Camilla Hagen, Advokat/partner, Advokat
Camilla Hagen AS, Lysaker

Cecilie Evertsen Politiadvokat, Finnmark
politiidistrikt, Alta lensmannskontor

Cecilie Plünnecke, Seniorrådgiver,
Arbeidstilsynet – Arbeidslivskriminalitet,
Oslo

Curt Andre Lier, Partner, Advokatfirmaet Stray
Vyrje & CO DA

Didrik Tårnesvik, Seniorrådgiver HR,
NTNU- Fakultet for samfunns- og
utdanningsvitenskap

Eirik Skogstad Nilsen, Strategisk rådgjevar,
Bykle kommune

Elin Folseraas, Advokat, Advokatfirmaet
Wexels da

Ellen Kristiansen Wærnhus, Seniorskattejurist,
Skatteetaten Skattedirektoratet, Oslo

Erlend Torvanger, Advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Ness Lundin da

Fredrikke Marie Helland Mortensen,
Seniorrådgiver, Utenriksdepartementet

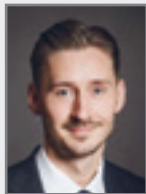
Hans-Petter Benth, Advokat, Dalan
Advokatfirma DA

Hedvig Bengston, Juridisk seniorrådgiver,
Mattilsynet – Hovedkontoret, Oslo

Hege Løchen, Juridisk rådgiver, Oslo
kommune – Boligbygg Oslo KF

Heidi Nymann, Leder konsernjuridisk,
Haugaland Kraft AS

Henrik Rynning Sjømo, Advokatfullmektig,
Stiegler Advokatfirma AS

Inger Skeimo, Stipendiat, Universitetet i Oslo,
Institutt for offentlig rett

Ingrid Aamodt, Kommissjonsmedlem,
Finnmarkskommisjonen, Alta

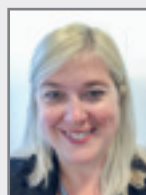
Jennifer Obeng, Førstekonsulent/jurist, Statens
sivilrettsforvaltning, Oslo

Joachim Lausund Sund, Advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS, Ålesund

Johanne Holm, Claims Executive, Gard AS

John Lode Roscoe, Senioradvokat,
Advokatfirmaet Kyrre ANS, Bergen

Judith M. Markgraf-Bye, Director,
KPMG AS, Oslo

Kaja Frimann Stephensen, Politiadvokat, Oslo
politiidistrikt, Enhet vest

Karsten Karlsen Sunde, Advokatfullmektig,
Sunnfjord kommune

Katharina Rise, Assisterende sysselmester,
Sysselmesteren på Svalbard

Kevin Tobin, Rådgiver anskaffelser og kontrakt,
Bergen kommune

Kimberley Moabi Berkhof, Rådgiver,
Forsvarsmateriell – IKT-kapasiteter

Kristin Rødevand, Legal Counsel, PGS
Geophysical AS

Kristina I.E. Folkenborg, Advokatfullmektig,
Trident Advokat AS

Kristoffer Nordnes Myrbakk, Senior Manager,
Ernst & Young Advokatfirma AS, Tromsø

Louisa Børresen, Ambassadesekretær, Norges
faste delegasjon til Europarådet

Lukas Köhler, Jurist/rådgiver, Helse Nord
– IKT HF

Margrethe Antonsen Lilleng, Associate,
Advokatfirmaet Wiersholm AS, Oslo

Marianne Brinch Van Meenen, Compliance
Business Partner & Legal Counsel Norway,
Willis Towers Watson AS

Mathias Hellum-Lilleengen, Advokat/Partner,
Advokatfirma Kleven & Kristiansen DA

Mette Bjørnseth, Rådgiver, Statsforvalteren i
Innlandet, Hamar

Miriam Desiré Larsen, Advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Jensen AS

Nicolay Bergli Alexandersen, Senior
Commercial Lawyer, Aker Offshore Wind
Operating Company AS

Nina Skjelbakken Nordås, Rådgiver,
Direktoratet for høyere utdanning og
kompetanse (HK-dir), Trondheim

Odd Kalsnes, Jurist, Fjord-Partners AS

Selma Hesselberg, Associate, Advokatfirmaet
BAHR AS

Serap Helin Hartwig, Seniorrådgiver,
Utdanningsdirektoratet

Sigurd Granli, Konstituert statsadvokat,
Hordaland Sogn og Fjordane statsadvoka-
tembeter

Silje Emilienne Aanderud-Larsen, CTO/
Teknologidirektør, Deloitte Advokatfirma
AS, Oslo

Solveig Margrethe Roland Svendsberget,
Kommunalsjef Lønn, Kristiansand kommune

Stina Sel, Advokat, Advokatfirmaet Schjødt AS,
Stavanger

Susanna Engelin, Seniorrådgiver arbeidsrett og
HR, Domstoladministrasjonen

Therese Agnete Theodorsen Heggedal,
Senioradvokat, Langseth
Advokatfirma DA

Thorbjørn August Kringelboen Borlaug,
Seniorrådgiver, Miljødirektoratet, Oslo

Tor Nagelgaard, Fagansvarlig jurist,
Privatmegleren Vikøyr & Brandt AS
– Bjørnefjorden AS

Tor Omar Heyerdahl Nyquist, Advokat, Advokatfirmaet Lippestad AS
Torbjørn Rogne, Juridisk rådgiver, Ålesund kommune
Toril Edvardsen, Rådgiver/jurist, Statsforvalteren i Innlandet, Hamar
Torje Sunde, Advokat/partner, Wikkborg Rein Advokatfirma AS, Oslo

Ulrikke Eriksson Holmøy, Advokat, Trondheim kommune – Kommuneadvokaten

Wahid Shah, Advokat, Finansklagenemnda

Øystein Bø, Ambassadør, Den Norske ambassaden i Warszawa

Nye medlemmer

Henning Johnsen Tande, Rådgiver/jurist, NAV Klageinstans, Nord
Kristine Egeland, Advokat Meteorologisk Institutt
Malin Skorpen Østvik, Rådgjevar, Kinn kommune
Mariam Ashraf, Førstekonsulent, Statens sivilrettsforvaltning, Oslo
Mojgan Panjshiri, Rådgiver, Statsforvalteren i Oslo og Viken
Morten August Engan, Jurist, Oslo kommune, Bymiljøetaten
Nadezda Kustova, Jurist/rådgiver plan- og byggesak, Narvik kommune
Sonja Jakobsen, Seniorrådgiver, Sjøfartsdirektoratet
Steffen Svanheim, Senior Manager, BDO Advokater AS, Oslo

Nye student medlemmer

Audun Hareide, Universitetet i Agder
Axel Wik Tønnesen, Universitetet i Bergen
Brage Rakkestad, Universitetet i Stavanger
Busra Eylem Arayici, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Camilla Clausen Vaagan, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Camilla Våland Fusdahl, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Caroline Henriette Horn, Universitetet i Oslo
Celine Stokke, Universitetet i Agder
Christian Isaksen, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
David Alexander Auren, Høgskolen i Molde
Diana Aiobian, Universitetet i Bergen, Det juridiske fakultet – Studiested
Didrik Bjerén, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer

Dina Hellebust Hegerberg, Universitetet i Bergen
Eira Austad, Universitetet i Stavanger
Elena Buznik, Universitetet i Oslo
Elida Othellie Ratvik Tennoy, Universitetet i Oslo
Ella Espe, Universitetet i Agder
Emanuel Ove Tangen, Høgskolen i Molde
Emil André French, Universitetet i Agder
Emilie Braathen, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Emilie Aasland Moen, Universitetet i Agder
Emma Granaasen Granaasen, Universitetet i Bergen
Emma Tellefsen Jensen, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Emma Aasvestad, Universitetet i Bergen
Fanny Haugerud, Universitetet i Agder
Farva Ali, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Frida Eide Ohldieck, Universitetet i Bergen
Gaute Lo, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Hanna Kbret Meles, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Hanaa Barki, Handelshøyskolen BI, Campus Oslo
Hedda Bogdanoff, Høgskolen i Molde
Hedda Pernille Haugen, Høgskolen i Molde
Helena Andersen, Universitetet i Agder
Helene Storbakk, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Helene Victoria Overgård, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Helle Regine Toften, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Henning Tønsberg Andresen, Universitetet i Oslo
Henrik Rekk Christensen, Universitetet i Oslo
Haakon Arve Pedersen Bue, Universitetet i Bergen
Håkon Brocks Tøgersen, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Ina Desiré Haukland, Universitetet i Oslo
Ingeborg Killingstad, Universitetet i Oslo
Ingeborg Marie Mørk Larsen, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Ingeborg Sofie Gulbrandsen, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Ingrid Elise Nilsen Aasberg, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Ingrid Hanasand Bjerga, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Ingvild Havellen Vestly, Høgskolen i Molde
Jenny Bekkevold, Universitetet i Oslo
Joakim Heldenius, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Johanna Dufseth Nøkleholm, Høgskolen i Molde
Johanna Nygård, Universitetet i Oslo
Johanne Rasmussen, Universitetet i Bergen
Johannes Hålien, Universitetet i Bergen
Julie Enghaug, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Julie Sikkeland, Universitetet i Oslo
Julie Øijord Skorppeide, Universitetet i Bergen
Karoline Fuskevåg, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Kasper Wilhelm Kristiansen, Universitetet i Bergen
Katrine Grette Groven, Universitetet i Bergen
Kim Marie Emily Dirro Martinez, Universitetet i Oslo
Kinga Difort, Høgskolen i Molde

Kristian Aae Fossum, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Kristine Brekke Larsen, Høgskolen i Molde
Lea Stundal Orhammer, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Lea-Louise Ystmark, Høgskolen i Molde
Line Norevik Solberg, Universitetet i Oslo
Linn Aurora Fuskevåg, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Linn He, Høgskolen i Molde
Linnéa Marie Kristiansen, Universitetet i Oslo
Lucy Ossege, Universitetet i Oslo
Madelen Halvorsen, Høgskolen i Molde
Magnus Anker, Høgskolen i Molde
Magnus Selbervik-Hagen, Universitetet i Bergen
Maja Arndal, Universitetet i Bergen
Maja Egset, Høgskolen i Molde
Maja Moen Bugge, Høgskolen i Molde
Mari Hauer Heimgård, Universitetet i Stavanger
Marte Gudbjørgrud Aamodt, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Marte Kvitvik Eckle, Universitetet i Bergen
Mathea Kristine Duesund, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Mathias Bergersen, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Mia Lange, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Mille Sophia Corneliusen, Universitetet i Bergen
Mina Evci, Høgskolen i Molde
Nassab El Karouni, Universitetet i Oslo
Natalie Beisland, Høgskolen i Molde
Nina Bakke Hole, Universitetet i Oslo
Ole Gunnar Murtne, Universitetet i Stavanger
Orobosa Precious Precious Uwadiae, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Richard Aleksander Rosinski Opheim, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Ronja Løtveit Berntsen, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Sanna Standal, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Sara Krymski, Universitetet i Oslo
Saron Asgodom, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Shehr Yaar Khan, Universitetet i Oslo
Silje Hegland Gjertviksten, Universitetet i Agder
Siren Aguirre Engelstad, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Siri Aasekjær, Universitetet i Agder
Sondre Westersjø Middelthoen, Handelshøyskolen BI, Campus Oslo
Sverre Tostensen, Universitetet i Stavanger
Thea Roland-Jacobsen, Universitetet i Sørøst-Norge, Campus Ringerike
Thomas William Stølen, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Tobias Seth Brudeseth, Universitetet i Bergen
Tuva Fredheim, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet
Ulrikke Egeland, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Victoria Braathen Olsen, Høgskolen i Innlandet, Lillehammer
Vida Somers, Universitetet i Agder
Vilde Marstein, Universitetet i Oslo
Ådne Eiolf Andersen, Universitetet i Tromsø, Norges Arktiske Universitet

Foto: iStock.com/zusek

Endringsprosesser i offentlig sektor

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Kurset er primært tilpasset statlig sektor, men interesserte fra kommunal sektor og Spekter-Helse kan også delta.**

Fra: **Torsdag 8. februar 2024 kl. 10.45**

Til: **Fredag 9. februar 2024 kl. 13.50**

Sted: **Son Spa, Son**

Kursnummer: **2024651**

Påmeldingsfrist: **21. november 2023**

Offentlig sektor er i utvikling. Mange av våre medlemmer og tillitsvalgte blir omfattet av interne endringer i egen virksomhet, eller endringsprosesser som gjelder større deler av forvaltningen. Det kommer nye politiske krav om effektivitet og høyere avkastning. Håndtering av endringsprosesser vil stille den lokalt tillitsvalgte overfor store utfordringer. Det er derfor viktig at den tillitsvalgte kjenner til regelverket og har kunnskap om sin rolle i prosessene.

Kurset innleder normalt med foredrag med en representant fra departementet. Her blir status i statens omstillings-

prosesser gjennomgått samtidig som vi ser på utviklingstendenser i offentlig forvaltning.

Kurset gjennomgår aktuelt lov- og avtaleverk, hvilke avtalte virkemidler som kan benyttes samt hvordan medlemmenes interesser ivaretas. Kurset har videre fokus på samarbeidet internt i Akademikerne når det gjelder omstillingsprosesser. Det er også et nyttig foredrag om hvordan endringsprosesser påvirker arbeidsmiljøet, samt at vi i et eget foredrag setter søkelys på egen karriere under omstilling.

Kurset arrangeres i samarbeid med Samfunnsviterne og Samfunnsøkonomene.

Det arrangeres felles busstransport tur/retur hotellet fra Oslo Bussterminal.

Kurs samt reise og opphold er kostnadsfritt for tillitsvalgte. Reiseutgifter dekkes etter rimeligste reisemåte.

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest 15. januar.

Påmelding: juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kurs@juristforbundet.no

Spørsmål kan også rettes per tlf 40 00 24 25.

JURIST
FORBUNDET

Hovedstyret

President

Sverre Bromander

sverre.bromander@juristforbundet.no

Visepresident

Benedicte Gram-Knutsen

benedicte.gram-knutsen@bergen.kommune.no

Styremedlemmer valgt av Landsmøtet

Ina Annett Grunnvåg

ina.a.grunnvaag@gmail.com

Jon Ole Bjørklund Whist

jon@farmaceutene.no

Nasjida Noorestany (møtende varamedlem)

nasjida.noorestany@juristforbundet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Rannveig Sørskaar (Juristforbundet – Stat)

rannveig.sorskaar@ldo.no

Kay André Brudvik Haugen (Juristforbundet – Kommune)

kay.haugen@bergen.kommune.no

Kirsten Aase Bleskestad (Juristforbundet – Dommerforeningen)

kirsten.bleskestad@domstol.no

Johannes Ørn Thorsteinsson (Juristforbundet – Student)

johannes.thorsteinsson@juristforbundet.no

Anders Schrøder Amundsen (Juristforbundet – Privat)

a.s.amundsen@gmail.com

Ansattes representant

Erik graff

eg@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg

msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Har du flyttet eller byttet jobb?

juristforbundet.no/minside

medlem@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring

juristforbundet.no/forsikring

forsikring@juristforbundetforsikring.no | 23 11 33 11

Bank – medlemstilbud

Handelsbanken

handelsbanken.no/juristforbundet

Finn ditt nærmeste bankkontor for kontaktinformasjon

Juristforbundets advokatkontor

juristforbundet.no/advokatkontoret

advokat@juristforbundet.no | 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristen

juristen.no

Redaksjonen:

redaksjonen@juristen.no | 482 48 352

Annonser:

randi@storybold.no | 995 20 500

Jobbmarkedet

juristen.no/stilling

Juristenes Utdanningsenter

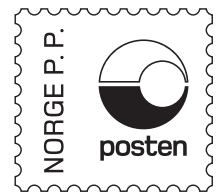
jus.no | 40 00 26 62

Juristforbundet | 40 00 24 25 | www.juristforbundet.no | post@juristforbundet.no

Kristian Augusts gate 9, 0164 Oslo

JURIST
FORBUNDET

Returadresse:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

Med Tripletex blir det **mindre vanskelig** å jobbe når du vil.

Det blir ikke mindre dårlig stemning hjemme når du forlater middags-selskapet med det venneparet som egentlig bare er venneparet til kona før desserten står på bordet for å fakturere eller føre noen timer, men med Tripletex slipper du i alle fall å dra på kontoret.

tripletex

Et veldig fleksibelt regnskapsprogram